

דף מס... מתוך... דפים

כנס פיקוד דרום מה-19 במרץ

עוחק מס... מתוך... עוחקים

אריק שרון אנחנו נציג את מערכת האוגדה בצורה הבאה: אני אגע בקצרה במהלכים בהחלפות העיקריות אחרי זה ידברו מפקדי החטיבות בסדר הבא: מח"ט 14, מח"ט 600 מח"ט 421 מפקד האגד הארטילרי, ישנו, איננו. מפקד אגד תחזוקה ישנו, איננו. במידה ויהיו איזה שהן נקודות, אני מניח שאחרי זה אני אסכם את השלב.

אני אחלק את הימים עד ל-15 לחדש בבקר, ל-3 שלבים. שלב 1 זה שלב שאני רואה אותו עד יום א' בלילה, שלב 2 זה שלב ה-8 לחדש שהוא נראה לי היום הקריטי של המלחמה השלב ה-3 מה-9 ועד ה-15 בבקר. לפני תחילת השלב רציתי לומר כמה מלים בקשר לשוב יוניס. שובת יוניס היה צריך להתכבא בשטח בפעולות הבאות: מפקדת הפיקוד אצאא או הפ"ק פיקודי בסיני, פרישת סנקים לפי מה ששוכם קדימה זוגות סנקים בסוח גדודי סנקים, מאחור חטיבת סנקים, כשהחטיבת סנקים ראינו אוחה במקרה כזה באיזה שהוא מקום ליד טסה, מעט מזרחית לטסה. גדודי סנקים בקו הרוחב, אם אפשרות של כמובן שיש הודעה או כוננות במקום הזה, כמו שפלוגות הסנקים לא צריכות להיות כחעוזים. חצפיות ארוכות טוח על שפת לא על שפת המים אלא במרחק של מספר ק"מ כחנאי הכרחי לקבלת אינפורמציה מידע תוך כדי מהלך הקרבות. ארטילריה פרושה כולה ולא רק אגד ארטילרי אחד אלא גם אפשרות של גיוס אגד ארטילרי שני כשהקונספציה היא היתה אגד ארטילרי אחד פרוש ואחד למכות אש מרוכזות. בכל גיזרה שנזדקק לה. המחשבה היתה על מכות נגד מרוכזות לא על שיחות סנקים בודדים, לא מחלקות סנקים, אלאאצא מכות סנקים מרוכזות שגם קבענו מועדים כך גם הדבר תורגם עבורנו פעולה של פלוגת סנקים תוך 20 דקות עד חצי שעה בכל גיזרה, ראינו הפעלת גדודי סנקים בין שעה לשעה וחצי, וראינו הפעלת חטיבת סנקים מרוכזת בזמנים של כ-3 שעות או עד 3 שעות מרגע מתן פקודה. מה היא המשמעות של שובת יוניס? 1. מניחת הפתעה.

2. הגנה של כוחות לקרב כשהם בלתי שבורים אלא כחות מרוכזים ואז הם צריכים להיות כשטח במבנה שלהם בקרב מקום הפעולה. 3. כחות שלנו ממתינים לאויב ולא להיפך.

וזה אולי אחד הנקודות החשובות. אנחנו ממחינים לאויב ולא האויב לנו כשאנו מגיעים לנושא שובת יונים. רצייתי להדגיש עוד נקודה אחת. הקרב העיקרי של השריון כפי שראינו אותו וכפי שבא לידי ביטוי במספר תרגילים, היה לא על קו המים המגמה של שובת יונים לא הייתה פעולת חילוץ מעוזים, ודאי לא איזה שהיא פעולה לכניסת מעוזים, אלא הייתה ניהול קרב ברצועת קרקע שבין התעלה הייתי אומר לכיך דרך הרוחב. מהתעלה עד פחות או יותר דרך הרוחב. זאת הייתה חכמה של שובת יונים. רצייתי להגיד מילה אחת בקשר לחיל אויר, לעולם לא דובר על כך שח"א יוכל לשמש ולתת תשובה למצבים שהתהוו בשדה. להיפך היה זה מפקד ח"א שתזר ואמר לנו בכל אחד מהדיונים שהיו אחט תפעלו כאילו שאנו לא קיימים בגלל ענין הטילים ואנחנו נפעל כאילו שאחט לא קיימים. אם נצליח לחבר את זה ביחד, מה טוב. זה לפי דעתי היה מצב מה שנגע לח"א זה מה שאני הבנתי גם לפני המלחמה וגם כעור המלחמה שבנסיבות האלה, זה מה שח"א יכול לעשות. אני כרגע עובר לנקודות העיקריות בלשם הראשון: מבחינת הסימנים בשטח אני לוקח פה שלב אני חוזר אחורה ליום חמישי, אבל אני חושב שאפשר לחזור כמה ימים עוד אחורה, בכל מקרה אני עצמי הייתי בקנטרה בשבת שבוע לפני המלחמה ואני לא יודע אם ישנו פה המח"ט של 275 אבל הוא הסב את תשומת ליבי למשל לכך שיש פעילות הרבה מעבר למקובל, איך ספק שהיו הרבה סימנים על מה שנעשה בשטח. הייתה הרגשה שבשטח קורים דברים מעבר למה שהיה מקובל וגם שמענו את זה כאן. אני אף חושב שביום חמישי היו סימנים ברורים למלחמה, לפי דעתי ללא כמעט חצובה שלנו, היו סימנים לצידוד צליחה והכנות עוד מספר ימים קודם, הייתה פעולה של תיגבור סיני בחטיבת שריון, חטיבת בית הספר, איך פרישת מערך שובת יונים, חפ"ק פיקודי לא יורד לסיני, איך סיכום ברמה המסכלית במקרה של מלחמה האם מעוזים יתוגברו או מעוזים יפוננו. איך סיכום כזה גם ביום ה-1 של המלחמה דבר שהיה בעל משמעות רבה לגבי המשך. וגם נספר לקהל הזה שיושב לפנינו, הנושא הזה היה בדיון במטה הכללי בין הרמטכ"ל לביני מספר פעמים, כשאני הייתי תמיד בעד צמצום המעוזים, כך הגענו לדילול או לסגירה של מעוזים, והעמדה הייתה שצריך ברגע שיש פעילות בקנה מידה רחב לפנות מיד את המעוזים.

העמדה היתה שברגע שיש פעילות בקנה מידה נרחב לפנות מיד את המעוזים, החשובה שהיתה בזמנו היא שהדבר ידון ברגע שהוא ייעשה אקטואלי. לגבי האוגדה, האוגדה קיבלה את ההתראה שלה ביום 14 בשעה שמונה ורבע. בשמונה ורבע היחה פקודה לפיקוד דרום לאוגדה ביטול החופשות. 11.15 כוננות ג' ומכאן תהליך שהתמשך.

אני קיבלתי בצהריים ביום שישי התראה ממפקדת האוגדה, לפנות ערב באותו יום היתה לי פגישה עם סגן מפקד האוגדה, ג'קי, והיו עוד אנשים דיברנו על סימני המלחמה, אני אמרתי שבעיני, אחרי שראינו שבעיני סימני מלחמה ברורים, עומדת להיות מלחמה, אני התייחסתי פחות לפינוי המשפחות הסובסיות כי דברים כאלה היו לנו גם בעבר, לעומת זאת ציוד צליחה אמרתי את זה לג'קי שציוד צליחה הוא סימן למלחמה משום שלא היה מעולם ציוד צליחה במחפורות לאורך התעלה. אני ביררתי אצל ג'קי אם היו שינויים בתוכניות האופרטיביות מאחר ושמעתי שסמוליק התכוון לעשות כמה שינויים שם, חשובות של צאצא ג'קי היתה שיכול להיות שהיו שינויים אבל לא היחה קבוצת פקודות בנושא הזה. אני יצאתי מהנחה שבעצם תכניות קימות ידעתי על ההעברה של חטיבת סנקים סונפת לסיני והנחתי היתה ששובח יונים פרוש. בדקנו את ההכנות לגיוס פשבת בששעושלושים בבקר קיבלתי את הפקודה לגיוס, קיבלתי את ההודעה לגיוס הזמנה לראות את סמוליק, סמוליק יצא למטה הכללי, אנחנו באוגדה התחלנו בתכניות הגיוס, ובעצם נפגשתי עם סמוליק רק כמה דקות אחרי תחילת האש במפקדת הפיקוד. האוגדה מתגייסת. הבעיות שעמדנו בפניהן: בעיה אחת חסרו לנו מקלעים בעיה ישנה עוד יצא לי כאלוף הפיקוד לספל בנושא הזה, אנחנו עוד העברנו לבית ספר לשריון מקלעים, על כל פניו בשלב האחרון כשהייתי אלוף הפיקוד, דיברנו על זה במטה הכללי לא עזר לנו, היתה לנו בעיה של משקפות. חסרנו משקפות לחלוטין, היתה לנו בעיה צאצא מיוחדת, חטיבה 401 שהיתה פרושה ב-5 מקומות. היה לנו 22 סנקים בשדה תימן, היו לנו סנקים ב-בית ספר לשריון, שלא היינו כ"כ מוכנים, היו לנו סנקים בשיערה, היו לנו ככה"ד 20 ובמשאות. החטיבה היתה מפורזת בכל המקומות האלה. גיוס מהיר היה היתה לנו בעיה חסרה של שלא היה לנו כמה להעביר את האנשים, הם חיכו בנקודות הסעה, ולא היה לנו רכב.

קיבלנו הוראת פרישה בגיזרת ביר-תמדה, היתה לי שיחה עם שמוליק בנושא הזה, אנחנו שינינו את זה לג'ידי אח"כ שינינו את זה לאיזור אום-מחצה ססה, והגענו בסופו של דבר לשלב הסופי לאיזור אום-מחצה ססה כמקום הריכוז של הכחות. אני קיימתי קבוצת פקודות בשעה 05.15 ביום הכיפורים ההוראה היתה שכל כח ברבע שהוא מגיע למסגרת פלוגתית יצא לדרך, היה ברור לגמרי שרוב האוגדה נעה על שרשרות וטנקים בודדים. התנועה החלה במחצית ה-2 של הלילה גם יצאנו החפ"ק יצא לכוון רפידיים, החל משעות לפני הצהריים, היה עלינו לתז לשלוח ואנחנו יודעים את הלחץ שהיה בחזיתות כי ידוע לנו עכשיו שאנחנו איבדנו בעצם קרוב ל-200 טנקים בשלב השה שבין תלילה המלחמה, ועד הצהריים ביום ראשון, היה לנו לחץ בלתי פוסק, לשלוח כחות מתוך כחוק האוגדה לעזרה כל כחות אחרים. לשלוח פלוגה הנה ופלוגה הנה, אני התנגדתי לענין הזה באופן מעשי גם הכחות עדיין לא הגיעו ובסופו של דבר סיכם הפיקוד על הורדת חטיבה שלמה, חטיבה 875 חטיבה מוקמת למרות שהצטרפנו שהורידו לנו חטיבה, אבל ראיתי את זה כפתרון הרבה יותר טוב מאשר הורדת כל הכחות שמגיעים ברבע שמגיעים לפצל אותם ולשלוח אותם למקומות אחרים, לכן הורדת החטיבה נראה לי בסדר. מה שאני התרשמתי באותו בקר ביום ראשון זה שבצמט אין תמונה ברורה על המלחמה או צורות המלחמה שמתנהלת, היתה לי שיחה בנושא הזה עם שמוליק, אלאאאאאא אני הצעתי לצאת מהחפ"ל"ים להורות ולהיות עם חפ"ל"ים בשטח, מתוך הנחה שאין בעצם תמונה ברורה מה קורה בשטח. בצהריים קיבלנו פקודה לתפוס את דרך הרוחב, לרכז את המערכים העיקריים לקבל אחריות בגיזרה המרכזית שזה ססה, להקים את המערכים שלנו על דרך הרוחב ולהחזיק כחות קטנים קדימה. זאת ההוראה שאני נחתי ההוראה ה-1. אחרי הצהריים בסביבות 04.00 נפגשתי עם אמנון מח"ט 14 ברבע שקיבלנו את התמונה היה ברור לי שמצבנו הוא הרבה יותר טוב מאשר נראה, בשלב הזה, היה ברור שיש לנו טנקים הרבה יותר קדימה עדיין באיזור נושיל ובמקומות קדמיים אחרים, לען במקום שינינו את הפקודה להערכות נתנו הוראה במקום להעריך על דרך הרוחב להעריך על ציר

חח"מ, איזור הברגה אני לא יוצא מחוץ הנחה שכלם זוכרים את זה, איזור הברגה איזור המדיה, ולהחזיק כחות קטנים מאחור. במקום להחזיק כחות גדולים מאחור וכחות קטנים למשמרות ערפיים ואז קדימה ^{כ"ז} ~~א"ז~~ ציר חתם לדרך הרוחב המגמה היחה מגמה שונה, בלי להחזיק כחות גדולים קדימה וקנים מאחור. ⁶ הקמנו קשר למעוזים ועיבדנו תכנית חוץ חלק מהחפ"ק שהגיע אמנון, עיבדנו תכנית לפינוי המעוזים. הקמנו קשר עם המעוזים, שוחחנו עם אנשי המעוזים היה ברור לי שחייבים לפנות אותם ראיתי בנושא הזה דבר כעל חשיבות עליונה, כי כל מעוז שהגיע לכך שלא היו לו נפגעים, הוא שילט מחיר רב מאד. ובעיני זה דבר חשוב ביותר מה גם שאני ראיתי בנושא הזה דרך של זעזוע למצרים, לפרוץ עם כחות קדימה. התכנית דיברה על 3 טורים או 3 שדרות של כחות הגזרתאמרה ביותר כשבגזרה הדרומית בסביבות מצמד פועל גדוד הסיור האוגדתי, בציר המרכזי היתה לנו גם חטיבה 600, בציר הצפוני מול חזיון 421 אנחנו הכאנו איתנו כחות צפוניים, היחה בעיה של פירוט השטח פתחתי הבעיה עם אמנון ע"י זה שאירגנו מיד קציני מחטיבה 14 שהיו בקיאים בשטח שהיו צקיכים להוביל את הכחות כי פה היחה חשיבות עליונה לגבי כל פרט קטן בשטח. בשעה 05.00 אמרנו זאת לפיקוד בטלפון, קבעתי לקלץ את המעוזים, שמוליק לא היה מוכן לדון בנושא זה בטלפון, המעוזים הודיעו שבינתיים כחות נמצאים אבל הם התחילו לדרוח שהם רואים שמתחיל מעבר של כחות יותר גדולים. נאמר לי שלא נדבר על זה בטלפון, אני נדרש להגיע לאום-חשיבה, הצלחתי להגיע לשם רק בשעה 09.00 הבעתי לשם אחרי קבוצת פקודות פגשתי את הרמטכ"ל את יצחק רבין בחוץ, שוחחתי אהו כמה מלים בנושא הזה, הפיקוד לא אישר את חילוץ המעוזים כלילה, וניתן לחלצם כלילה ע"י תנועה בשדרות צרות ולא במתקפה כללית, הפיקוד לא אישר, הוא אמר אולי בבקר, באותו לילה היחה התקפה מצריח אינסנסיביח בחוף השטח. אני מציג את התכנית של הבקר של ה-8 ל-10 שעה השיץ 06.00 בבקר, פרישת כחות 05.00 בבקר, תכנית שלנו היחה להערך עם חטיבה 421 בגיזרת הברגה, 14 באיזור חלוץ נוזל בעצם נוזל, כי אותו בוקר עמדנו בצידני, חטיבה 600 וגדוד הסיור ככת אחד בפיקוד סגן מפקד האוגדה, בתקיפה לכוון דרום מזרח לצפון מערב,

כש-421 14 לוחצות מכוון מזרח לכוון מערב. זא היתה התכנית, אני עמדתי על כך שברן גם כן עשוי לתקוף בבקר מצפון לדרום לא נאמר לנו אף מילה אחת על אפשרות ירידתנו דרומה. לכן אני גם לא נחתי כל פקודה בנושא הזה. לא קיבלנו שום הנחיה, לעומת זאת קיימת בשעה 02.00 בלילה בלילה שבין ה-8 ל-9 לחדש קבוצת פקודות ונחתי את הפקודה לתכנית הזאת, ציינתי בהחלט שמדובר שהדבר עדיין מחייב אישור של הפיקוד, הוראתי על פרישה ב-5 בבקר. הייתי רוצה לדבר על השלב ה-1 שסיכמתי אותו, מה שנראה לי בשלב הזה, מה שמאפיין את השלב הזה לפי דעתי, אני חושב שהשלב הזה סבל. אנחנו איבדנו בשלב הזה קרוב ל-200 טנקים, ברובם כנסיונות נואשים לדעתי שאין דוגמחם להכנס לתוך המעוזים ללא מטרה ברורה, כי אם לחסום התקדמות, אין מה להכנס למעוזים, להכעס למעוזים רק כדי לפנות אותם. על כל פנים מה שמאפיין את השלב הזה זה להכנס למעוזים ולהציל אותם. אין משימה מוגדרת אבידות כבוד מאד.

השלב הבא הוא השלב של ה-8 לחדש שהוא בעיני, נראה היום הקריטי של המלחמה. אני חושב שביום הזה הוכתב בעצם שהמלחמה לא תוכרע בשבוע אחד, פה הוכתב שהמלחמה לא תוכרע בשבוע אחד $\frac{3}{4}$ ויכול להיות שבועים בינם הזה מבחינת גורלנו, בעצם ביום הזה הוכתב במידה רבה המצב שבו אנחנו נמצאים עכשיו. לכן אני מייחס לשלב הזה חשיבות ממדרגה ראשונה. הייתי רוצה לדעת מה היתה מגמת האויב ביום הזה. מגמת האויב ביום הזה בהתאם למסמכים הנמצאים היום בידינו היתה להשלים את שלב ג' שלו. שלב ג' שלו היה להגיע לקו של חמוטל בגיזרה שלנו מכשיר חמדיה קישוף. יש לציין שבניגוד למה שמרכיבם לומר מגמת האויב במלחמה הזאת להשמדת ישראל וכן הלאה המגמות היו בסך הכל היו המגמה המרכזית היתה להשתלט על הקו הזה. ובעצם הם לא כל כך התייחסו לדרך החתם שלנו, הם התייחסו לעובדות לאותו קו שהם רואים מהקו שלהם זהו אותו קו של גבעות שהם ראו מהצד שלהם כקו הברור ביותר. זאת היתה המטרה המצרית המוגדרת. למטרה הזו נעשו כל ההכנות המצריות במשך של השנים. את השלב הזה במסגרת התכנית הכללית הזאת, הם היו צריכים להשלים את

זה.

האלוף בבן מה בקשר לטסה דיברו שגם את טסה רצו לכבוש.

האלוף שרון כן, אז אם אתה תקרא את זה, אאאאאא יתברר לך ששם הם לא היו. שם נאמר

שהמטרה העיקרית ששם נאמר שלאחר שיושלם השלב ה-1 ולאחר שהם יעמדו בהתקפות הנגד

שלנו, השלב הבא יהיה יערך נטיון לעשות את זה. אבל אם אתה בודק כרגע את הנושא

של כחות האויב יתברר לך שבפעם לא היה להם שמירה מרוכזת הם לא השאירו שום דו"ח

שריון אחת שלא הורידו ממנה חטיבת טנקים כדי להגבר את החי"ר. בעצם גם בהתקפה

שמדברים עליה המיתקפה המצרית הגדולה שהיתה ב-14 לחדש, שחיבדוק את זה יתברר לך

שבפעם לא פעלה, לא היו להם כחום. בגיזרה הדרומית אנחנו יודעים שדו"חיה 4 בשלמותה

לא נכנסה, בגיזרה המרכזית בעצם פעלו 2 חטיבות טנקים. חטיבה אחת היתה שם מתחילת

המלחמה חטיבה אחת, וחטיבה 14. עכשיו, ^{זה} לא היה שלב עם הערכות ברורה לבצע את

השלב ה-1 השלב ה-2 בהחלט להתפתחויות. אנחנו קיימנו קבוצת פקודות בשעה 2 בלילה

בטסה. בשעה 5 כחות פרושים אנחנו יוצאים לאיזור החפ"ק כדי לפתוח במיתקפה.

בשעה 05.45 אני מקבל פקודה על כך שאנחנו ^מתוקפים ברן תוקף מצפון. אם נסחכל על

הטבלה שמופיעה פה של שלב ב' פה נאמר שהרמטכ"ל מאשר אאאאאא מאשר החקפה פיקודית

לשעה 08.00 בבקר, ב-07.00 היו התקפות מצריות במצמד. ב-08.20 שלב תחילת המלחמה

של פיקוד דרום. כמובן מיתקפה של 162. אני רוצה לציין דבר אחד. אנחנו עמדנו

מוכנים בעמדות בשעה 05.00 בבקר בניגוד למה שהוצב שם עמדו כחות מתבטלים,

אני נראה לי שאני פטור היום מלהתיחס למה שמשו אמר על אחרייך ש/א עושים.

לי נראה לי שאני פטור מהנושא הזה כי אחרת הייתי גם כן יכול לומר לא מעט דברים

כנושא הזה, אנחנו עמדנו פרושים ב-05.00 בבקר. הכחות לא עמדו מתבטלים, הכחות

האלה עמדו בקרב. גדוד הסיור עמד מוכן מול כחום, גדוד הסיור עמד בקרב בקו שלו

מול כחות מצויים שניסו לעלות קדימה כי זה היה שלב ג' שלהם, אותו דבר חטיבה 600,

ונשמע את זה מהמפקדים, ממפקד גדוד סיור גם הוא וגם מי שהחליף אותו אח"כ שניהם

נהרגו, אבל נוכל לשמוע את זה מטוביה ופולקסי, חטיבה 14 כמגע בקרב, חטיבה 421

כמגע, בטוחים ארוכים אנו רואים תצפיות שעמדו במקום שעמדנו את המצרים מתקדמים,

לכן עלי לזוז קדימה חיים לוחץ עלי כל הזמן לזוז קדימה, לקיים מגע אש בטוחים

ארוכים. אנו עומדים מ-05.00 בבקר עד 08.00 בבקר כח גדול אני יכול להגיד שהיה

להם כחות גדולים באותו יום. לנו באותו יום היו לנו למעלה מ-200 טנקים.

לגבי אמצא הפעולות שלנו. אנחנו קיבלנו את הפקודה בסביבות 10.30-10.10, לזוז

דרומה, 10.40 קיבלנו פקודה לזוז דרומה, חטיבה 421 יוצאת, 14 יוצאת 600 מוצאת,

גרוד הסיור לא הוצאנו למרות הוראה כי היה במגע כל הזמן. המצרים לחצו כי זה

היה להם שלב של ביצוע משימותיהם, שם הם תקפו, הגדוד עמד שם כמה שעות עד

שחטיבה 600 חזרה לגיזרה הזאת. בשעה 14.00 מקבלים פקודה לחזור ששון נוחח לידי

אנפ בהחלט קיבלתי תיאור מששון שהחזרה שלנו היא בגלל הבעיות שיש לגיזרה 162,

על כל פנים לא היה צריך להסביר, אנחנו היינו בדרכנו מאיזור המיתלה והג'אדי,

וברור ששם פגשתי את בירו אחרי שנפרדתי ממנו יום קודם פגשתי אותו בצומח

הג'ידי דרך הרוחב והמשכנו דרומה, בשביל לתקוף מדרום ונתנו פקודה לתקוף כאן

כאיזון ניסן להגיע לאיזור ניסן ולנסות לצנוח בגיזרת ניסן. כמי שהכיר את השטח

ברור לי שכדי להגיע לגיזרת ניסן צריכים לחרוף גם את ..... כדי להגיע לגיזרת

ניסן תוך שימוש ברכש מאיזור הנורונים. זאת היתה סיבה ניתנה פקודה¹ ללכת לכוון

ההוא כשחטיבה אחת שלנו עליה להגיע לצומח הג'ידי להשאר שם אבל כלליח הכונה

היתה לתקוף לכוון דרום מזרח צפון מערב לכוון ניסן. אנו נמצאים בדרך חזרה

קבלנו פקודה לחזור התחלנו לחזור בסביבות 16.30 התחלנו להתכנס לשטח. חסרנו.

מה שמצאנו בחזרה זה שמצב בשטח שונה לחלוטין. אנחנו היינו כבר יושבים בצידני

אנחנו כבר לא יושבים בנוזל, הכחות של חיים ארז כבר נלחמים בחמוטל, במכשיר

כחות אריב. אמנם היתה מיחקפה לפי דעתי מאד נועזת של אמיר יופה, על איזור

מכשיר. בחקיפה הזאת היה מה שקרה במכשיר זה שבאמת הוא עלו על מכשיר,

אבל אני מניח שטנקים שלך שהיו במדרון טנקים אחד במדרון אחד בעצם מכשיר לא נוקחה

מאריב. משהגעתי לשם אריב היה עדיין במכשיר. אנו חוזרים לשטח. זהו המצב בשטח.

בעצם הכחות נסוגו, אבל חוזרים לשטח, זהו המצב בשטח. בעצם נכנסים לקרב מחודש.

האלוף גרונן מחי עזבו את מכשיר

האלוף שרון סופו לחזור בסביבות 17.00.

האלוף מנדל ^ח בענין הזה לפי פקודה מפורשת על מרכז כפי שתפארם ובבקר קיבלתם

לא לחקוף מתי קיבלת פקודה לחקוף מדרום?

האלוף שרון את הפקודה קיבלתי ברשת באלחוט בדרך משהו נפגש אתי בדרך לשפט

לא זוכר מי זה היה, אז קיבלתי פקודה, אני לא יודע, לא תכננו את זה, לא ראייתי

בנושא הזה בעיה, אני אישית הכרתי את השטח שם כל פרט בשטח, לא קיבלתי פקודה

מוקדמת ברור לי שאני לא הייתי אומר ב-2 בלילה בלי לתכנן את הנושא הזה, זה

ברור לי לחלוטין.

מה שנראה לי ששמאפיין השלב הזה, שלב של יום שני א' יתם הכניסה של המלחמה,

המלחמה לפי דעתי לפי דעתי כיום הזה ניתן היה על ידי כחות שהיו ל-2 האוגדות

162 ו-143 לחסל את המאחד הצפוני, יכול להיות שלא על שפת המים אלא לפי דעתם

כעקבות זה דרומה ולחסל את הדרומי. אני חושב שאנחנו המטרה שאנחנו לא צריכים

לא צריכים מטרה אחת היתה להחזיר המקום לקדמותו, מטרה שניה

להשמיד כחות מצריים, מורה שלישית להשאר במאחזים כדי שיהיה איום לגבי המשך

המצרים היו מוכים והמלחמה היתה קצרה. אנחנו לא צריכים את היתרונות אם לא היתה יכול להיות שיכולנו

להשאר עם כל היעדים האלה. מה שהיה כאן היה כאן קריאת קרב נכונה חסר ריכוז

מאפץ, ואני חושב החלטות מהירות מ¹/₂ אחרי שבצעם היתה תמונה ברורה על הנעשה

בשדה הקרב. בזה אני מסיים את השלב השני שזה שלב ה-8 לחדש.

השלב ה-3 הוא מה-9 ועד ה-15. הייתי מגדיר אותו בצורה הבאה. לפס תוצאות של יום

ה-8 לחדש, בגיזרה שפול הייתי אומר בגיזרת דויזיה 16 בגיזרה שבין הציר בין כביש

איסמעליה לציר עקב כ-200 טנקים מצריים בגיזרה שפול הברגה אבירטן 120 טנקים

מצריים זה מה שהראה צילום האויר. אולי היה צילום לא טוב אבל זה מצב של אוויר

יום.

המשך של ברטה

המשך-אריק שרון -

זה היה הלק מתפיסה כללית שהיתה, בניגוד מוחלט לדעתי פה לפי דעתי היו פה שתי גישות אחת א טענה שהמצרים רצים לרפידים, שהם השיגו אילו הם יעשו ניסיון אבל לא רציני יעשו ניסיון להסתפק בהישגים שהם השיגו כי זה היה הישג לפי דעתי מעבר למה שהם חלמו או פעם שיוכלו להשיג, ויבססו יבצרו את עמדותיהם ברצועה אותה הם כבשו. מוצאה מהעמדה שהיתה בפיקוד, אני לא יודע אם זאת היתה עמדה של שמראליק או עמדה של ה-מטכ"ל או עמדה של חיים בר-לב הייתה באופן תמידי, נטיה לקחת כוחות עתודה ונחננו כדי לעמוד ולאבטת את הדרכים שמובילות לרפידים. הן למעשה נקלענו עם חט' 600 כאן במקום הזה בציר "מבדיל" ממנה גד' אחד 407 נלקח והורד אישי לא באותו יום הושם כעתודה נוספת באיזה שהוא מקום דרומי יותר נדמה לי כעתודה ל-252, או עתודה פיקודית במקרה שמהוא יקרה הכניסה שאלו פנה הנה היתה בכלל מיקרית לציר הרוחב, אני הכנסתי את החטיבה לשם לצורך התארגנות היא לא היתה מתוכננת, אבל בעצם ברבע הזה שמו עלי יד לא יכולתי להכניס אותה, העובדה שלא יכולו להכניס אותה, כמכת נגד למתקפה המצרית לפי דעתי היתה בה מגבלה גדולה, צריך לציין שבשלב הזה יותר מאוחר בסביבות הצהריים קיבלתלכן אישור

שאלה. באיזה יום
תשובה. אני ב-14 לחודש

דיברתי על התקפה של ה-9 לחודש בדחיקת המצרים חזרה לעמדות המוצא שלהם, דברתי אח"כ על המתקפה של ה-14 לחודש של דירויזיה 21. חט' 14 המצרית תקפה מזל חט' 421 שלנו ו-חט' 1 (מצרית) תקפה מול חט' 14 שלנו אנחנו ביצענו מתקפת נגד מדומדמת תוך כדי כך גם גדוד הסיור מכיוון דרום לכיוון צפון תוך כדי ביצוע המתקפה, כשבעצם מה שרצינו לעשות זה להשתמש ב-חט' 600 לביצוע מתקפה נגד רצינית יותר, לפי דעתי הינו גורמים לאויב אבידות הרבה יותר רציניות אבל לא קיבלנו או-קי לכך, אבל בשעות אחה"צ קבלנו דבר שהיה מאור, ובעצם המצרים לא תקפו פעם שניה קיבלנו אישור לאחר שהמצרים היו כבר בתהליך נסיגה ממתקפתם הראשונה.

אם לציין עוד כמה נקודות בשלב הזה, השלב הזה היה לי פעילות מאד מעניינת שלנו נגד יחידת אנשי קומנדו, אנחנו בנינו מיד איך שהגענו בנינו מערכת מיוחדת נגד חצרות של אנשי קומנדו שהיא היתה בנויה על מסכת של בדיקת עקבות תצפיות, תצפיות יום ותצפיות לילה הצלחנו להפוך מספר לא קטן של קת"קים מצרים שהיו בשטח של חוליות סיור, לחפוט טייסים שהיו בדרך הנסיגה שלהם ואילו הפעולה המרכזית פעולה בלילה שביין ה-13 ל-14 אור ל-14 לחודש, תקיפה באיזור אלטרן של כוח קומנדו יחסית גדול שגילינו את נחיתתו עוד בשעות מוקדמות, על כל הכוחות האלה היה ממונה אצלנו דני רולף, על כל הפעילות של הכוחות שפעלו נגד אנשי קומנדו היתה כאן תקיפה שבוצעה ע"י כוח שלנו בנגמ"שיסבסיוע של כוח מחט' 600. וכל הכוח המצרי הנה הושמד אמנם היו לנו כמה נפגעים כי הם נלחמו כאן נתתי דוגמא של פעולה אחת היתה כאן מערכת שלמה שפעלה בעצם כל הזמן במשך כל היומיים, מהרגע שהגענו ועד הרגע שצלחנו לצד השני מבחינת האוגד - יציב הקו בגזרת האוגד, הדיפת שתי התקפות של ה-4 לחודש ושל ה-14 לחודש + כל מיני התקפות קטנות אחרות שהיו כשאני אומר ה-14 לחודש צריך לדעת שבגזרת חט' 421 המתקפה נמשכה גם ב-15 לחודש בבוקר, הוא לא הסתיימה חילוץ אנשי המעוזים "פורקן" ו"לקקן" עוד קודם, הכנת ציוד צליחה עבדנו אז בנושא של הכנות ציוד צליחה.

ei 162
N
p 12

אנחנו בשלב הזה הצבנו עוד פעולה אחת, זה היה ב-10 לחודש פעולה של האוגדה שלנו יחד עם האוגדה של אלברט, ירידה לאורך האגם המר כלפי ראש - הגשר הדרומי יחד עם סוללה של אלברט ירידה מכיוון מזרח, הפעולה הזאת לא אושרה הייתי אומר, אין זה נראה לי לגבי רמ"ת גבוהות יותר עוד פעם נראה לי שלא היה ריכוז מאמץ פיקודי יעול להיות שהפעם המגמה כבר היתה לקראת צליחה זאת היתה הסיבה שלא ריכזתם מאמץ פיקודי בצד שלנו אמרתי קודם על המחשבה השולטת שהמצרים יפרצו למרות שהמצרים מיצו כבר את עיקר כוחם בשלב זה, אני חושב שלא היתה הערכה לבכי גורם הזמן, וזה לכל הדרגים כל מי שביקר אצלנו. לפי דעתי היתה לנו הערכה שבמלחמה הזאת אין בעיה של זמן, יש זמן בלתי מוגבל אני חושב שבכל זאת עדיין לא היתה תמונה והערכה ריאלית. בעני למשל הדוגמא הטובה ביותר היתה הפקודה ל-חט' הצנחנים 247 לתקוף על כל פנים הם הופיעו אצלנו לעשות את ההכנות אנחנו לא נתנו להם לעשות את ההכנות האלה פקודה להיות מוכנים לתקיפה של "אמיר" "מיסורי", נדמה לי ב-11 לחודש על כל פנים ב-10.10 הם התייצבו אצלנו מפקד הסירות ועוד קצין לא נתתי להם לעשות סיור כי היה לי חבל עליהם פשוט אני גם בדקתי שאלתי אותם הם היק פעם בשטח הם אמרו אף פעם לא היינו בשטח שאלתי מה אתם רוצים לעשות אמרו אנחנו קיבלנו הוראה, אני חודע זאת דם מדני לתקוף את "אמיר" "מיסורי" בלילה הבא - הייתי אומר מי שלקח חלק במלחמות ב"אמיר" "מיסורי" נראה לי שהיתה גישה קצת נאיבית לחשוב שאפשר לקחת חט' צנחנית רגלית ולקוף שם בזמן שכבר חלק מדוויזיה 4 היתה א בפנים כלומר כל דיוויזיה 16 היתה בפנים ומעריהם כפי שהיו וכפי שראינו אותם במלחמה שהיתה יותר מאוחר. אלה כם הנקודות העיקריות בכל שלבים האלה עד ה-15 לחודש

ש א ל ר ת

ברן - אני מתעניין בגיזרה הדרומית שלך במקום שכוחות שלך וכוחות שלי פועלים ב-10.9 על אותו ציר. מה שאני מבקש לדעת מנקודת הראות של התמונה כפי שהיא באוגדה שלכם, מה קורה עם "חמרטל" האם באותו יום היא ביידנו או לא לא ברור לי עוד מה היתה ביום הקודם, היא נשארה ביידנו או לא בידינו, איפה בסופו של דבר 421 נשאר ב-8 לחודש, מה מתרחש בגזרה הצפונית הזו.

אריק - לגביה-8 לחודש אמנם אני בטוח שחיים ארז מחט' ייטיב לספר את זה ב-8 לחודש 6 כשחיים ארז מגיע, בדיוק נמצא אז עמיר ירפה בשלב מתקפה שלו ב-5 אחת צנחנות של קרן חט' 500 שעזבו את אזור "צודני", כך טוען שאמנון היה שם לפני לנושא הזה, תוקפים פוחות של חיים ארז, אני יכול להגיש לך בודאות היום לא ירו שום אש מאזור "צירונה" כיוון הזה. אני חושב שהאש שתבארה כאן חיים ארז לא ירה אפילו פגז אחד במקום הזה א ובדקנו באופן אצט יסודי את הנושא הזה. תקיפה ואחזקה של החלק מערבי של "חמרטל" למחרת הבוקר ב-9.10 תקיפה בבוקר של "חמרטל" עליה על "חמרטל" חדירה פנימה הוצאת אנשים מצב סופי. מחזיקים את החלק המערבי של "חמרטל" החלק מזרחי של "חמרטל" אף פעם לא חזר להיות בידינו מחזיקים כך את החלק המערבי, אני מתכוון לחלק המזרחי החלק המערבי לא היה אף פעם לא חזר להיות בידינו. זה מצב דומה לתיאור של אמרי ירפה בקשר ל"מכשיר" הטנקים רצים מגיעים עד הסוף מגיעים עד הסוף אבל היעד מחוזק יש חיילים בעמדות לחימה יורים בכל מקום לפני הטנקים אחרי הטנקים וכו' א זה המצב שהיה.

ברך - במשך כל ימי בבלימה, אנחנו היינו מוטרידים מהגיזרה הדרומית פשוט בגלל המובלעת שהיתה בינונו לביניכם בעובדה שצרי "חטיזית" באזור של "חלרץ", ובאזור של "חמרטל" היה בעצם מוחזק בידי האויב, ובקשתי מהפיקוד וממך שתקחו את זה זה נשקל כן, לא, לפעמים כן ולפעמים לא מה דעתך היוצא על הנושא הזה.

אריק - היום אם אתה שואל, היום במבט אחורה כשאני מסתכל על כל הוצאות של המלחמה ולמה העצם הטכני אם אתה שואל אותי, אפשר בכלל לעצור במקום שעמדנו ב-9 לחודש והיינו בסה"כ מגיעים לאותם ההישגים, אולי הישגים יותר טובים, נניח הסטוריון יבוא בעוד 20 או 50 שנה ויגיד מה קרה לאנשים האלה ~~אז~~ קרה להם? הם עמדו בקר מסויים הצליחו שם לא חשוב מה היה לפני זה לא חשוב מה קרה ב-8 לחודש לא חשוב כל התפוחות המלחמה מסופו של דבר ב-9 לחודש אנחנו עמדים בקו מצויין, אתה עומד באזור "הכרבה" "צקרור" בכל המקומות האלו, פרט לנושא הן של "חלרץ" פרט למובלעת בסה"כ עומדים בשטח הזה א אנחנו מחזיקים ב"כישוף" אנחנו בעצם שולטין לכל הכיוון הזה שחולק לכיוון האגם המר, וכעבור חודש ימים או חודשיים או שלושה הם לא עומדים שם אלא הם עומדים 25 ק"מ אחורה ~~אז~~ בכלל אתה יכול לבוא ולהגיש מה דעתי היום על זה היום אני כבר מתחיל לשקול את זה בשיקולים האלה, בראיה כללית יש הרבה מהכלים שאפשר למנוע אותם לו היתה החלטה אני אומר את זה פעם ראשונה בכלל אני אומר את זה פה באופן גלוי, לו היה לאיזה דרג מידני החלטה מה הוא רוצה להשיג במלחמה יכול א להיות שלא היינו שום שלב נוסף היינו נותנים להם לתקוף עוד כמה פעמים וכו' והם היו נשארים בסופו של דבר היה נשאר המצב הזה והיינו עומדים במצב הזה של היום. לא היה צריך לצלוח ועוד כמה דברים שלא היה צריך לעשות. בקשר לשיקול הז, א. לא הזכרתי כאן שבמשך הימים האלה אנחנו בצענו עוד התקפה של חיים ארזמאזור "צירנה" "חגיית" בתקיפה זרז החיובות, אני הוטרדתי כל הזמן מהעובדה הזאת, אני חששתי שהמצרים יעשו ניסיון מאחר והתוראי מצפון לטליסמן וחגיית הזה כאן הוא תוראי שולט ~~אז~~ מאד בשטח. עם עבירות קשה של כוחות שלנו יוצר מהכלל לומר שיכול לשבת שם, אני חששתי שם ימשיכו ויתקדמו פשוט לאט לאט התקדמו לאורך התוראי הזה כיוון, לכן באחד הימים (חיים ארז יפרט את אח"כ) את המתקפה שלכם ב"חדיית" צפונה לכיוון הרכס הצפוני. האם "חלרץ" היתה רכס מפתח כזה שהיה כדאי להקיז עליה דם לפי דעתי לא, לפי דעתי היה שיקול נכון של הפיקוד. לפי דעתי בשלב הזה שכבר בביטור קדימה, וראו אפשרות של הליכה קדימה לפי דעתי השיקול היה נכון לא ללכת עליה. היינו לנו בעיות לשנינו בקשר להחלפת הגבולות הגזרה. כל פעם שהיתה איזו שהיא החלפה נגרם איזה שהוא נזק. אני רוצה גם לומר לא רק שם נגרם נזק אפילו אצלנו בהחלפה בין הוחות גם בן נגרם נזק. בהחלפות בין הטיבות גם כן נגרם נזק. אולי משפט אחד, אצלנו באוגדה במלמה המדיניות היתה שמקום שנלחמת עליו ביום אתה נשאר שם כלילה אנחנו עמדנו והחזקנו במקומות האלה כלילה. אז אם קצת התכווצו או משהוכזה, אבל החזיקו כלילה, על "חמדיה" החזיקו כל הזמן כלילה. בחלק המערבי של "חמרטל" שעמדו החזיקו כלילה. לא בהגנו בשיטה של גמר ביום, הוצאת הכוחות האלה ולמחרת חזרה למקומות האלה בכל מקום שגמרנו שם עמדנו והיינו מתגברים על זה החלפת כוחות במידה והיה צריך החלפנו את 14 ב-600.

יצחק בן-ארי - ב"שובך יונים" אמרת שהחט' העורפית צריחה להיות באיזה שהוא מקום אני לא זוכר.

אריק - מזרחית לטסה באיזה שהוא מקום.

סא"ל יצחק בן-ארי - אכשיו האם דיווחת לפיקוד ש-421 כולה נמצאת ב"הכרגה" ב-8 לחודש
בבוקר כי אני קראתי את כל החומר או חלק מהחומר שהיה אמקלט
בפיקוד ואני לא הבחנתי בזה.

אריק - אני בטוח שאני הודעתי לפיקוד שהכוחות ערוכים, אני עוד הצגתי בפיקוד בערב
כשישבתי אצל שמראליק (שמואל גרונן) הצגתי איך אני רואה את הפעילות הזאת, כי אני
הצגתי אמנם תכנית של חדירה בליה, חדירה בלילה אל אושר הצגתם דבר שנעשה בבוקר קבעתי
שבשעה 0500 בבוקר אנחנו נהיה פרוסים, 0600 בבוקר נקבע שעת ה"ש" למתקפה זה היה ברור
לגמרי שמדובר ב-ח' 421 באזור "הכרגה" ב-חט' 14 באזור "נרזל", "צידני". "מכשיר"
בכל המקומות שאמנך עמד בהם עוד מיוסא הקודם וחט' 600 ו-גד' הסיור מרוכזים בגזרת
"חמדיה" "כישוף" מה שברור לי לגמרי אם שמראליק לא היה חושב שאנחנו מוכנים למתקפה
הוא לא היה מודיע לי ברבע ל-0600 שאני לא תוקף.

סאל בן ארי יצחק - אם איזה כוחות התכוננת לפנות בלילה את מעוזים. ומי היה במקום
שהיה מוכן לעשות את זה?

אריק שרון - אני אגיד לך בדיוק היו לנו 236 טנקים זה האוגדה ב-8 לחודש עומדים
ב-236 טנקים התכנית שלי הייתה כזאת כ-מובילים מנווטים וכו' קצינים של
אמנך כוחות אצ מבצעים הגדס"ר לכיון "מצמד" 421 ל"חזירן" א קבענו בדיוק שהכוח
עצמו נע עד אצ למרחק של כמה מאות מטרים, ורק כוח קטן חודר היה פירוט מלא של תכניות
כפי שאנחנו עומדים לבחע אותה. לבני הגיזרה המרכזית נדמה לי שאני הצגתי את זה על
חט' 600 לא זוכר כרגע אבל היו לנו מספיק כוחות.

סא"ל בן ארי מבחינת המקום מתי הגיעו הכוחות למקומות האלה, שמם יכולו לצאת?

אלוף מיל. אריק שרון - אחרי הצהרים לקראת ערב.

סא"ל בן ארי - יש גם הקלטה למעשה דיווח שבשעה 1300 ב-7 לחודש מדברים איתך על
ירידה דרמה זה המשימה העיקרית שלך בין כמה אלטרנטיבות אז אני לא אני מבין מצא
מכך שאתה לא קיבלת את הידיעה הזאת בכל אופן בפיקוד זה רשום ביומן המסצעים.

אריק ב-7 לחודש לא היה לפיקוד תכניות מיתקפה התכנית מיתקפה סוכמה ב-7 לחודש
בלילה שמרליק יוכל להסביר את זה. לא תוכל להוסיף את זה אפילו אם תשתדל למערכת ה
החלינית נבדי על אי מילוי הוראות. אני חושב שאפילו שמרליק א יסבים שלא היינו
צריכים ב-7 לחודש לרדת דרומה.

אל"מ מסר אודד השאלה שלי אינה מערונת לאריק אני חושב שהפרום הזה צריך לקבל
תשובה מוסמכת מי היו היעדים להכרונות של המצרים. כי אריק אמר את
זה בספ"כ והוא אמר את זה גם כאן, שלמצרים במלחמה הזו היו יעדים מוגבלים כל ניהול
המלחמה הת-סס על הבתה אחרת. זה כרגע לא יכול להשפיע אצא בדיעבד על ניהול המלחמה,
אבל מן הראוי שאנשים היושבים פה מהם הממצרים המוסמכים של מי שחקר מטעם המודיעין
את הענין, כאשר לשאלה הזאת, ואני חושב שאלוף הפיקוד חייב לחת על זאת תשובה.

קמ"ב - הדברים מבוססים על 3 מסמכי שלל פקודת ה-חח"מ של ארמיה 3, פקודה של מפקד חח"מ - דויזיה 23, ועוד מסמך שלל אחד שאיננו זוכר כרגע איני פקודה הוא אבל אין פקודה בפקוח כתוב, מוגדרות הדיוויזיות בהתאם לשלבים, כאשר בשלב הראשון השמות שהם משתמשים הם שמות ערכים שמופיעים על כי המפה וגם מפה עברית, שמות אחרים ל- "כישוף" "חלוק" מקומות אחרים, כאשר ההתקדמות הוא בשלבים כיום הרבעי יום השבת זה כיבוש של קו המעוזים עד כבוש ה-חח"מ יום ב' של המלחמה, התקדמות עד לאחר הסנפירים לאזור המעוזים, יום ג' שלא המלחמה "ע" + 3 השגת המשימה הסופית שלג הדיוויזיה (כך זה מוגדר שא בקורסים כמו שהוגדר "הברגה" "חלוק" וכס"ח חמדיה" "מכשיר" בשלב א כביוש התעהל משלב זה נגמרות המשימות המפורטות מה שכתוב החל מ"ע" + 3 גמר המשימות הסופיות של דיוויזיות ה-ח"ר כוננות לקבלת המתקפות נגד שלא הכוחות היהודים במעבר לפי פקודב למתקפה לכיוון טסה לכיוון בלרזה.

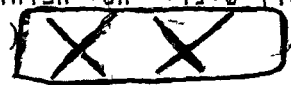
סא"ל גדליה- תכנית המתקפה המצרית כללה 3 שלבים עקריים. שלב א' להגיע עד קו הגבעות שהוא פחות או יותר זהה לדרך ה-חח"מ שזה היה צריך להיעשות ב-3 שלבי משנה ראח"כ כפי שנאמר מה שהמצרים קוראים "שלב ההמתנה הטקטי" שהיה צריך לקלוט את התקפות אצ הנגד שלנו לגרום לנו אבדיות ולשנות כתוצאה מזה את יחסי הכוחות לא הוגדר לא משך הזמן, ואחריו המעבר לשלב השני שהוא הגעה לאזור המיצרים לבי התכנית של ארמיה 3, יש לנו מסמך שלט כולל מרשם קרב שלה, שבו אנחנו יכולים לראות את יעדי דיוויזיות ה-ח"ר כשהם יושבות על הפתחות הפתוחות של המיצרים ב-14 לחודש יש לנו בפרוש שהמצרים נכשלו בהתקפות שלהם גם בגזרת דיוויזיות 21 וגם בגזרה של ארמיה 3, כאשר המטה הכללי מעביר לכל ארמיה שכאילו הארמיה השניה הגיע ליעדי הקן השני שלה ואני א זוכר במפורש לשארמה ל-3 הודיעו שארמיה 2 הגיעה לאזור טסה.

האלוף (מיל.ף) אריק שרון - אני רק רוצה להסב את תשומת לב הדיבור אתה שכתת להוריד את החלק העליון אנחנו מכינים תכניות קודמות כפי שהם היו ואנחנו יודעים מתוך תכניות קודמות שיש שלבים שהם היו בהחלט גם בתכנית הזאת והם היו ממש מפתיעים אפילו מדהימים א בזיוקם למשל התנועה לכיוון ראס-רודד הירידה למטה המגמה היא אבו-רודס או שארם-אשיך זאת תכנית שנה מינואר 73, הוא תכנית אב יש פקודות מפורשות שאנחנו מצאנו אצל קצינים בשדה, שבמלחמה הזו מדובר בדיוק מה שאמר יהושע שדובר על 3 השלבים האלה עד לשלב הגבעות, שלב של בלימה ושלב לאחר זה של אפשרות שבה הוזכרות המקומות אשל טסה ובלרזה אפשרויות של הגעה זה לפי דעתי מה שקיים לגבי פקודות של המלחמה עצמה

גדליה - טסה ובלרזה זה משום שזה אצ מופיע בגזרה של ארמיה 2 - שמהם המסמכים האלה לגבי ארמיה 3 יש לנו את איזור המיצרים

אלוף (מיל) אריק שרון - יש לך מסמך כזה כמו זהה מבחינת תאריכוך למסמכים האחרים שיש א לנו מפקודות שהיו למלחמה

גדליה - אני לא זוכר כרגע יש לנו מחקירות שבריים שאין להטיל ספק בדברים שלהם על תכנית שלב ב' כפי שמוגדרת כאן מה שכן, מ-לו"ז של המבצע מלכתחילה לא נקבע מתי יתחיל השלב השני אבל הוא ישנו יש שלב א' אחריו שבירת התקפות הנכבד שלנו בעיקר לצורך שינוי יחסי הכוחות ואחרי א זה לפי החלטה ופקודה מעבר לשלב השני כאשר יש עדות של (עדות נאמנה) שב-14 לחודש הם עברו בכדי להפסיק את העניין הזה.

בהוסף לזה ישלנו מסמך שלל של ~~אמצא~~ הנחיות ה-רמטכ"ל ללוחמת שריון שהו כרוכב שם במפורש על היציאה שלהם להתקפה ב-14 לחודש, שבהם הם סבלו את האכידות הכבדות, כלומר מה שנראה מכל הדברים שהיה מעבר לשלב ב' לא היה מוצלח מבחינת מצרים. אפשר לומר שהיה מאולץ במידה מסוימת אבל היה מעבר לשלב ב' שאלה היו יעדיהם הוא לא הושג.

תא"ל אורי בן-ארי - מה פיקוד דרום ידע באחם הימים על מגמת האויב לא מה שהתברר אח"כ מסמכי שלל

סא"ל גדליה פיקוד דרום בדרכי פעולה אפשריות, כפי שהצגתי גם פה, שהם היו כאלה שהוכנו לפני המלחמה אנחנו ראינו את ההמשך של הגעה לקו המיצרים כאשר בשלב מסויים במרכז בגלל אהפער נכנסות גם דיוויזיות השריון. וזה הופיע בדרכי הפעולה האפשריות שלהן אז וזה לפחות בגזרה הדרומית לחלסטין במירשם הקרב הזה למה שיש לנו בדרכי הפעולה האפשריות

אלוף (מיל.) אריק שרון - בגזרה הדרומית גדליה דיוויזיה 4 לא הוכנסה.

גדליה - בניגוד לתכנית של המצרים.

... ? מה שאנחנו התכווננו וידענו ומה שהוכח אח"כ אנחנו מצאנו שלל והא תורגם ע"י אמנרן נדמה לי שזה מספומבר. שיש בו תכנית לכוחות ~~משוימות~~ לתפיסת מיצרי המיתלה ומיצרי ה-ג'ידי כולל איזה כוח שנחת בוודי עסל רנכנס ביך ה-ג'ידי והמיתלה שירפנה או צפונה או דרומה לפי הצורך ותטיבה 3 של דיוויזיה 4 תקפה ב-14 לחודש, והיגעה לכביש הרוחב עם הטנקים ז"א שבועם יש סתירה לגבי המטרה המצגבלת ולגבי שלב ב' זה היה ביצוע מעשי שגם דיוויזיה ממרכנתבאותו יום התחילה דרומה. בעצם ב-14 לחודש נתקלנו גם בחט' 3 גם בחט' 113 וגם גדוד הסיוור של דיוויזיה 6.

אלוף מנדי - אולי אפשר לחזור על התכנית המקורית של ה-8 לחודש לשוב אותה אני מדבר על מה שידוע בליל 7,8, ב-0500 בבוקר כשהייתי ~~עוד~~ עם האוגדה והתכנית המקורית עד כמה שאני זוכר התאור של אוגדה 162 מה היתה התכנית ההתקפה של ה-8 לחודש.

אלוף (מיל.) אריק שרון - התכנית היתה חט' 421 אזור כללי "הברגה" שיפולי הגבעות קדימה ל"הברגה" אנחנו לא הראינו במפות שלנו לא הראינו צירי תנועה בשטחים שבהם לא היתה מלחמה שהם היו לשטחנו. אנחנו מראש פה כי זה בעצם היה נושא של כבר כיבוש מחדש של עמדות בוקר. אני לא מראה כאן למשל את התנועות של חט' 421, ברן הראה את התנועות הוא את כל התנועות שהלכנו על זרך הרוחב ודרך ה-חח"מ אני רוצה זרך אגב להגיד לפס אני לא יודע אם אתם יודעים את זה שרוב הכוחות שלכם שהלכו למתקפה בה שמתקרא מצפון לדרום (לפי דעתי הם לא הלכו מצפון לדרום) הם בכלל עברו מזרחה לנו. אני לא מדבר שהם עברו מזרחה לטנקים הקדמיים של חיים ארז (מח"ט 421) הם עברו מזרחה ל-חפ"ק שלי.

ברן - זה לא נכון.

אלוף (מיל.) אריק שרון - אני לא מראה פה את החיצים, אלא את המקומות שהכוחות עמדו. תכנית המיתקפה היתה כזאת: חט' 600 והגדס"ר כוח אחד בפיקודו של ג'קי תפסו את אזור "תחמדיה" "כישוף" היו פרוסים פה בשעה 0500 בבוקר.

כשהמגמה שלהם היא תקיפה כללית בכיוון הזה כשהגדוד הסיור מכניס כוח לכיוון "מצמד" לחילוץ אנשי המעוז אמנרן מח"ט 14 בגזרה המרכזית איזור "צידניני" "מכשיר" לחץ לכיוון "פורקן" 421 גם כן בתקופה הגזרה צרה מאד לכיוון "חזירן" אצא זו היתה התכנית שלנו

אלוף מנדי - במציאות לא הלכתם שניסם יחד, אבל אולי ברך יוכל להסביר את זה.

אלוף (מיל.) אריק שרון - אנחנו קיבלנו פקודה להיות מוכנים בהתאם לתכנית הזו שאני דיברתי עם שמוליק (אלוף שמראל גרנך) בלילה שבין ה-7 ל-8 עוד לפני שתזרתי למפקת האוגדה זאת התכנית שהצגתי. לשמוליק התכנית הראתה, רק מה שקיבלתי לחכות לאישור לביצוע, אם אני לא טועה, אני ידעתי באופן כללי, אני לא הייתי בקבוצת הפקודות אני באתי אחרי זה אני ידעתי באופן כללי שברך צריך להיות מוכן לתקיפה מצפון לדרום, ליד התעלה מקביל לתעלה וכן הלאה. ואנחנו בצד הזו אנחנו עמדנו, שם אנחנו היינו מוכנים לתקיפה בשעה 0500 בוקר. אני רוצה עכשיו להסביר את המצב כפי שאני ראיתי אותו בשטח באותו בוקר. טנקים מדרום מתקדמים, טנקים ו-נגמ"שים מתקדמים אנחנו עומדים עם כוח גדול מוכנים לתקוף אין לנו אישור לתקוף כוחות של ברך נעים באותו זמן מצפון, עדיין לא הגיעו כך בצורה כזו עוברות 3 שעות אנחנו עומדים 3 שעות חיים לוחץ כל הזמן, אבל אין לנו אישור לתקוף יש לנו הוראה לא לתקוף, אנחנו צריכים להיפצא במקום, הכוחות שלנו נמצאים במגע ה-גדס"ר מחט' 600 במגע בגיזרת "חמדיה" אמנרן (מח"ט 14 מגע בגזרת "צידניני" "נרנל" וכל המקומות האלה, חיים ארז ב בטורחים ארוכים מעל 4000-5000 מ' מפני שהאויב היה אבל האויב התקדם באותו זמן, מתקדם לכיוון "הברגה" זה היה המצב עכשיו אנחנו עמדנו כי לנו היתה תכנית. זו היתה תהנית שאנחנו היצגנו אנחנו לא ביצענו אותה. על כל פנים היא בסה"כ התכנית שלנו נתנה כאן אוגדה במצב די קומפקטי ברור לי לבמרי למשל אני משוכנע בזה לחלשטיין שאם למשל היו תוקפות שתי האוגדות ברך היה תוקף מצפון לדרום מקביל תעלה, לא קרוב ממש לקו המים מקביל לתעלה, ואנחנו לוחטים בכיוון אצא הזה. אני חושב שבאותו זמן לא היה המאחז הזה קיים. אחרי ששמעתי פה היום מ-מח"ט 401 אל"מ שרמרן את תיאור האויב בגזרה הדרומית באותו בוקר שהיה ניסיון לחלוץ אנשי "ליטרף" בהגעה ממש על "ליטרף" כמות כוחות האויב בשטח ההוא שם אני משוכנע למשל שאם האוגדה שלנו באותו יום היתה מקבלת פקודה לרדת דרומה אבל בתקיפה מצפון לדרום כלומר עם יעד מוגדר של תקיפה אני חושב שעם דן שרמרן הינו מחסלים את המאחז הדרומי אף יכול להיות שבמאחז הצפוני לא היינו מחסילים את המאחז. לפי דעתי אצא היו כאן שתי אפשרויות הטובה יותר שברך ואני או הכוחות שלנו הולכים קודם כל למאחז הצפוני ומחסלים אותו אני / א זאזין / זק / זס / את לי / שר-ג / זו / על / זרילה / יכול להירון שהם היו מחזיקים שם מספר מאות טורים מסה"כ היינו מחזירים אותה לנקודת המוצא שלהם. אחרי זה ברור לי שקל לרדת דרומה לקחת את הדלומי אפשרות שניה היתה זה שברך בולם בגיזרתו ואנחנו יורדים למטה ועם 252 וכל מה שהיה שם אנחנו הולכים על החלק הדרומי ויכולנו להשיג הישג טוב שם.

תא"ל אורי בן ארי - זאת הערה לתכנית הפקודת אני חושב שצריך להבהיר פה משהו חסר התכנית שאושרה ע"י ה-רמטכ"ל בערב היתה כזו שאוג' 162 תחקף מצפון לדרום לאורך התעלה

אוג' 143 תחקף את ארמיה 3 מדרום לצפון.

אלוף (מיט' 97 אהרן שרון ז"א שהפקודה של שמוליק לא היתה במקרה שאני ארד דרומה.

תא"ל אורי בן ארי. לא בהחלט לא. הייתה תכנית שברך תוקף מצפון לדרום. ואריק תוקף מדרום לצפון את ארמיה 3 בדירוג כאשר ברך גומר ומצלה לתקוף מצפון לדרום הולך אריק ותוקף מדרום לצפון כאשר אריק נשאר בטסה כבטחון עד שברך גומר. במידה והוא צריך עזרה הוא קורא ממזרח למערב לפי התכנית שלו. ואז באמץ עם ברך נחקע אין כל בעיה ששניהם יש להם מטרות משותפות זאת הייתה התכנית שאושרה בערב ע"י ה-רמטכ"ל מה שבעצם מציק לי זה שאריק אמר שהפקודה הזו תקוף את ארמיה 3 מדרום הצפון נודעה לך ב-1030 למטה באלחוט.

אלוף (מיל.) אריק שרון - זה היה כך אני קיבלתי פקודה לרדת דרומה והיו לי שני ביקורים של שרון. ביקור אחד בדרכי דרומה בין צומת ה-ג'ידי לצומת המיתלה יותר קרוב לג'ידי ושם נחת לי שרון ואז הסביר לי את הנושא הזה כולל את ענין מעבר התעלה מה שמתקרא כאן "ניסן" בגסרת הכפר. אבאקא הביקור השני של שרון היה קצת יותר מאוחר אחרי שהוא נתן לי את זה. אנחנו גם נתנו פקודה והמשכנו לנוע דרומה, והנחיתה השניה שלו הייתה שהוא בא להודיע לי בעצם לגבי המצב? היית אא אומר קודם קיבלתי פקודה באלחוט לחזור ולא ידעתי למה ואחרי זה נחת על ידי שרון והסביר לי למה אנחנו חוזרים חזרה ואז הוא ציין לי את המצב ב-162.

שרון - לבבי הפעם הראשונה שביקרתי אותך, הייתי באזור הג'ידי והתבקשתי לחזור בפעם גם כן באזור ואז הפקודה הייתה לרדת למטה לחצות באזור "ניסן" ולייצב קו שנראה כזה. בשעה 1000-1000 לאחר שעזבתי אותך התברר התמונה של 162 ואז קיבלתי פקודה לעצור אותך.

כנס פיקוד הדרום מספר 3

1974 מרץ 1974

תגרבית: לאה דרוקר

(אחרי אלה)

המשך תאור מהלכי אוגדה 143

האלוף שרון : אנחנו כבר יותר מדי רחוקים מהמלחמה, מכדי שיגטרכו היום לעמוד פה ולעסוק בתקיפות. אנו אמורים היום פשוט לברר את העבין. בכלל כולבו היום חכמים לאתר מעשה.

תא"ל מוטקה ציפורי : השאלה הפשוטה היא - איך לתבונה?

האלוף שרון : אני אסויר. אני מוכן להסביר. תן אולי לשאול את זה למי שקיבל את ההוראה, מוטקה, התוקפנות שלך היא בוראה. היו ידיעות - על כל פנים זה מה שמסר לי אז ששון - כי באזור ביסן או הכפר, או באזור הלשון הידועה שישבה שם, יש גשר, אדרכו עוברים כוחות מריים. הפקודה אמרה לבסות לתפוס את הגשר. זו דרך אמצא אגב לא היתה פקודה חד-משמעית שאמרה לבלוח. הפקודה אמרה לתקוף, להגיי. לגשר, לבסות לתפוס את הגשר באם גשר כזה קיים. הרי אך אחד לא הטב לבלוח שם באם אין שם גשר. במתקפה, לחתור לכיוון הגשר. לכן אני ראיתי את כיוון התקיפה הנוח ביותר מאזור הנוודים, פשוט מבחינה קרקעית, התוואי היה הנוח ביותר לתקיפה, לבסות להגיע למקום, ובמידה ויש גשר אתה עובר לצד השני, אך במידה ואין גשר, אתה לא עובר לצד השני. נראה לי כי זה מה שהתכוונת.

תא"ל אורי בן-אורי : אריק, בכל זאת תרשה לי לשאול אותך - אתה לא היית בקבוצת הפקודות ביום ראשון בערב. אחרת בגלל הפעילות בשטח.

האלוף שרון : לא בגלל הפעילות בשטח, לא שלחו לי הליקופטר. ולא שלא שלחו לי משום שלא התכוונו לשלוח, אלא פשוט לא הגיע הליקופטר.

תא"ל אורי בן-אורי : אבל לרמטכ"ל היה הליקופטר והוא הגיע, אישר את התכנית של הפיקוד. אתה הגעת אחרי זה. לי אין מסמכים. בדמה לי שאפילו יצאה פקודת מבצע בכתב, אך איבני יודע מתי היא יצאה, אני לא מבין איך לא קיב ת פקודה מאישור הרמטכ"ל שהוא ניתן מתי שהוא בלילה.

האלוף שרון : אא ה-רמטכ"ל אישר התקפה פיקודית ב-0600 בבוקר, כאשר ב-0500 אני הייתי כבר בדרכי עם החפ"ק למקום המצאותם של הכוחות של היים ארז וג'קי כבר היה באותו זמן באזור תמדיה. ב-0600 בבוקר ה-רמטכ"ל אישר התקפה פיקודית לשעה 0800 בבוקר.

תא"ל אורי בן-ארי: אבי חושב כי פה יש איזה מחדל של הפיקוד. אם ישנה תכנית ולא מודיעים לאוגדה את התכנית שהיא ידועה, זה לא ברור לי, צריך לבדוק את זה.

האלוף אברהם ארן: אם כבר, מה שלדעתי סוכי ערב קודם, כאשר הרמטכ"ל היה, זה או שאריק תוקף מהמרכז דרומה או אבי מהצפון מרכזה. כלומר, כולנו מכיוון צפון-דרום ולא שאריק יורד דרומה ותוקף מדרום צפונית, בניגוד למה שאורי אמר.

האלוף שמואל גרנן: מה שאני מתכוון לעשות, זה להבהיר את התכנית הפיקודית. אבי רוצה להצהיר ולצאת מתוך הבחנה, שלא זוכרים היום בדיוק מי אמר מהא למי. יש הבחנות בסיס. ולכן, מוכרחים להסתמך הרבה על יוספים ועל הקלטות. כל מה שאני אומר רשום. התכנית הפיקודית שאושרה ע"י הרמטכ"ל.

האלוף שרון: כשאני שמעתי מפי שמוליק, בפעם הראשונה, בסיכום הראשון, שהוא אמר כי כל מה שהוא אומר רשום, גם אבי רשמתי מייד את הכל.

האלוף גרנן: זה לא כמו דרכי הפעולה האפשריות של האוייב שמוצאים מסמכי שלל ועל פיהם אומרים מה האוייב אהתכוון לעשות. אני מתכוון לרישום לפני

בתכנית הפיקודית שהרמטכ"ל אישר ביום ראשון בערב, בסביבות 1900 / 2000, היו מפקדי האוגדות פרט לאריק. אריק לא היה משום שהיו בעיות עם מסוקים. אבחנו בכלל, כשדברנו עם ח"א, שכחנו את כל בושא המסוקים, ואז, למפקדי האוגדות עוד לא היו כלל מסוקים. ואני לא הרשיתי שמפקדי האוגדות יטוסו יותר מאשר מפקד אחד במסוק. השיטה הייתה שהמסוק בוסע, מביא מפקד אוגדה אחד, לאחר מכן בוסע ומביא את השני וכו'. משום כך אריק איחר להגיע והגיע אחרי שהרמטכ"ל יצא. בדמה לי כי הוא פגש אותנו למעלה אבל כשהוא ירד למטה, מפקדי האוגדות עוד היו והמשכנו בשיחה. אבי עשיתי שינוי בגלל מה שאריק הזיע, ואני הולך לשגיד מה אמר הרמטכ"ל, ומהו השינוי שאבי עשיתי. אשר למה שהרמטכ"ל קבע, מה שאני הולך עכשיו לומר, הציג הפיקוד כבר ביום ראשון אחה"צ - לא ביום ראשון, בלילה ולא ביום שני. - ובתן על זה התראה לאוגדות.

לפיא סיכומו של הרמטכ"ל, התכנית הייתה כזו: קודם כל, תכנית מדורגת ולא התקפה של 2 אוגדות בבת-אחת. הרמטכ"ל קבע את זה, אבי הצגתי את זה ולי זה בראה בכוון עד עכשיו. (שוב פעם, בעוד 20 שנה יסכמו כי זה לא חשוב ולא כדאי להכנס עם זה לריב). תכנית מדורגת, כאשר אוגדה אחת תוקפת והשנייה עומדת, בכדי שאם ההתקפה תיכשל, האוגדה השנייה תוכל להכנס לסייע לה. (ואני מסכים במאה אחוז כי ה-8 לחודש הוא היום המכריע של המלחמה). ולמה התקפה מדורגת, כי אם ניכנס עם 2 האוגדות יחד, יש סיכוי טוב מאוד שבשמיד את המאחז, אבל מהנד השני, יש סיכוי אחר, שאומנם 2 האוגדות לא תושמדנה, אבל שתיהן יחד תרוקנה, כאשר יותר צאצא עתודות לא היו לצה"ל, ובוודאי לא לפיקוד, כאשר למצרים היו עוד הרבה עתודות. כל המלחמה בפיקוד הדרום נוהלה, נד הסוף,

מתוך ראייה שהכוונה המצרית היא כמו שהציג את אותה גדליה היום ולא יהושע.
זו הראייה, אם ראינו לא בכון, ביהלבו לא בכון את הקרב, אם ראינו בכון,
אפשר להסביר את המחלכים. זו נקודת המוצא.

עכשיו, הרמטטל סיכם כף : ברן תוקף (ושוב, לא
בעים להזכיר שוב את ח"א, אבל היה תבאי שהרמטטל אמר אותו, כי בקבל את סיוע
האזיר כולו ליום שני. מזה יצאנו) מצפון דרומה, במגמה ראשונה להשמיד את
הכוחות אשר בצד המזרחי, כלומר, ארמיה 2, ואחרי זה תוקף אריק בגזרה הדרומית,
כפי שאריק תאר מביסן, מדרום צפונה. כאשר אריק מבסס לתפוס גשר. אם הוא
מצליח הוא מעביר לא יותר מחטיבה אחת (זה הענין של החטיבה) והמשימה העיקרית
היא להשמיד את הכוחות. כלומר, אף לתפוס גשר עם כוחות קטנים, ובו זמנית,
עם האוגדה כולה, להשמיד את הכוחות של ארמיה 3. ברן אומר כי התכנית היתה
גם פה מצפון דרומה - זה לא משנה עקרונות. בכל אופן, המשימה היתה...

האלוף אדן:
אני אומר יותר מזה, אני אומר כי הויכוח העקרוני
היה האם בכלל לגשת להעלה.

האלוף גונן:
אאנו שמענו זאת, אז יש ביננו חילוקי אמצע דעות.
אנחנו לא רוצים לסכם אותן, מספיק שבגדיר אותן, אז
בעשה את זה באווירה נחמדה.

בכל אופן, המשימה היתה להשמיד את הכוחות בגדה הזו של ארמיה 3 אריק
הגיע עם התכנית לחילוץ המעוזים והתכנית בראתה לי ואישרתי אותה. ואז, השיבוני
שעשיתי היה - שנראה מה יהיה בלילה. אני באמת רציתי את ההתקפה לבוקר, כי
עד שאריק בא ועד שהוא הלך היה כבר מאוחר. בדמה לי שאריק עזב בסביבות 0130.
ואז אמרתי כך - נראה איך תתמלא הגזרה עד הבוקר אם זה נשאר אותו הדבר,
אז בשלב א', אריק תוקף למעוזים וחוזר, וברן יורד, ונשארים בדרוג אשר קבע
הרמטטל. אפשרות שנייה - שריק לא יתקוף ונשאר באפשרות האובגיבאלית.

במשך הלילה, המצריכ כן מלאו את הקו, ולקראת 0530 -
0542, באמר לאריק סופית כי הוא לא תוקף וכי ברן תוקף ב-0800.

אני יורד מהשיחה על 162. עשינו את זה יפה מאוד
לפני שבועיים. לא סיכמנו, אבל הבהרנו חילוקי דעות. ואז היתה התקפה של
162. עד 1040 היתה לנו התרשמות (היום אני אומר כי היא לא בכונה, כי
פיקוד מתרשם מדיווחים. פיקוד אינו יכול לראות את הקרב. יכולים למתוח עלי
ביקורת על כך שלא הייתי בהברגה, אז לא אא הייתי בהברגה, הייתי באום-חטיבה.)
כי הדיווחים הם סה"כ אופטימיים. ואז עשינו חשבון של זמן ומרחב ואמרנו שאם
עכשיו אריק לא יצא כדי לרדת למטה, הוא יכנס ללילה. מאחר והעסק של 162 הולך
בסדר, בוריד את אריק למטה. ואז קיבל אריק פקודה (וכאן יש לי בקודה אשר
שייכת לענין. אני מצאת שיחה עם גדעון, ובאותו היום כן היו בעיות קשר
איתך. זו לא היתה התקופה שרבענו, לכן אינן לי ספק שהיו בעיות קשר. לא יכולתי
לדבר איתך, כי לא שמעת)..

האלוף אדן:

היום יש בינינו?

האלוף שרון:

היום שוב אין, אבל היו באמצע.

האלוף גונן:

יכול להיות שאנחנו לא רבים עכשיו.

האלוף שרון:

אתה יודע, שאנחנו מאוד מוכרחים להזהר כאשר אנחנו אומרים שלום האחד לשני, כי למחרת יש כתבות בכל

האלוף גונן:

העיתונים והכחשות בכל העיתונים.

אני מוכרח להפסיק אותך רגע. אני בכלל לא חשברי שאתה

האלוף שרון:

מתעסק בדברים כאלה, אבל אם הגעת לבושה הזה, לא ברור

לי איך זה קורה, שכל פעם, יום לפני סיכום פיקוד, מופיעות הכתבות האלה. לא

ברור לי איך זה קרה, שבדיוק יום לפני הסיכום הקודם הופיעו כל הפרטים ואיך

אני אישית אחראי לאבדן חיי מאות אנשים כתוצאה ממחדלי במלחמה. זה היה בפעם

הקודמת. הפעם כשהודיעו לי על סיכום, אחיכיתי לראות מה קורה, והנה אתמול אני

קורא כי שמוליק עומד בתוקף (אף אחד לא פנה ואף אחד לא דיבר על אי-קיום,

ו בי כפי שהבהרתי, ה' הודעתי באופן הכי רשמי לרמטכ"ל, כי אני מחכה לעמוד לדין

בבושה הזה, כאחראי למחדלי המלחמה) אצ וברגע שאועמד לדין אני אסיר מייד אתחסיבותי כחבר כנסת, כיוון שאני לא נושב להתכנסות בחסינות של חבר כנסת לגבי אאצ דברים שקרא לפני הרבה זמן).

זה הפעם היה, לא מפני שזה היה לפני סיכום, אלא מפני

האלוף גונן:

שקלמז ז"ל מת, ובלוויה אנחנו לחצנו יד ונגין גם כן

לחץ לי יד.

~~3/4/44~~זו לא השיחה הכי מחבבת ב**אולם**, ואני מציע להפסיק אותה, כי היא לא שייכת כל כך לכנס הזה.תא"ל אורי בן-ארי:

רגע אחד, אני רואה כי יש שינויים בצה"ל, אני חשבתי

האלוף שרון:

תמיד שבצה"ל, עם כל הערכתי אליך אורי, אלוך זו דרגה

גבוהה יותר מתת-אלוף.

אני פשוט מחכה שאיזה לוף יתערב, אך אין אלוף לא מתערב כאן. הגיע כבר הזמן שאיזה אלוף יתערב.

תא"ל אורי בן-ארי:אורי ואני הרי לא חלקנו, אך פעם במשך המלחמה, על שום סבר היום אני חולק, כי אני לא רואה שום דבר לא מחצןהאלוף גונן:אצ בשיחה. לכן גם אין אלוף לא התערב.

(כר ירד אורי להקאה) עכשיו בקשר לקשר, אני דיברתי עם הרמ"ט. השיחה הזו לא רשומה, אלא מוקלטת. הוא ביקש לעשות החלטה סדירה בגזרה בין ברן ל-143 וקיבל פקודה מהפיקוד להשאיר גודל של 600 בחמדיה.

אז בזה שהשארנו גדוד זה היה תקין

האלוף שרון:

וענין הירידה, בערך ב-1230 לא ידעתי היכן במצאת
אוגדה 143 - וזו היתה הסיבטא שששון הורד למטה ודיווח

האלוף גונן:

היכן היא במצאת. כאשר התשובה ~~אצא~~ שקיבלתי מששון (שאפשר לשמוע אותה, לא לקרא אותה) היתה, שאריק במצא בצומת המיתלה או בצומת הג'ידי, כגדוד טבקים פרוס פה, הטיבה אחת קדימה ליד הג'ידי, חניבה אחת ~~אצא~~ בטאסה וחטיבה אחת במקום הזה, שבדמה לי כי קראו לו חילוק.

האלוף שרון: אני רוצה לומר משפט אחד. לבו היתה בעיה אבני לא תארתי אותה, מהיום הקודם. אנחנו הגענו על שרשראות ולבו היתה בעיה של תידלוק אנחנו קבענו בקודת תידלוק באזור הזה של חיליק, וכל אחת מהחניבות שעברה תידלקה בדרכה דרומה

האלוף גונן: זה בסדר. אין לי על זה ביקורת, אבל זו היתה העובדה אנו בטוח כי לא בכורנה האוגדה בעגרה אבני גם יודע שהיא תידלקה. זה בודע לי אח"כ ואבני יודע שהיא תידלקה.

בסביבות 1100, עשינו שוב חשבון של הערכת זמן. ישנה שיחה שלי עם אלברט, בה אני אומר לאלברט כי אנחנו עושים הערכת מצב חדשה, אריק לא ירד לתקוף בגזרה שלך, כי הוא יגיע לחושך. ואז גם התחילו להגיע דיווחים על הקשיים של 162, וזו היתה הסיבה שאריק קיבל פקודה לחזור.

יש כאן בקודה אחת אעליה יש לי מחלוקת, והיא - מתי
ביתבה ל-143 המשימה לרדת דרומה. לדעתי היא ביתבה בקבוצת הפקודות אחרי
שה-רמטכ"ל הלך. אנחנו היינו רגילים, כל לילה, להוציא סיכום בכתב לפקודות. רב הפקודות איבן הפקודה הזו יצאה, היא יצאה ב-0130 בערך. כלומר, זו היתה התכנית הפיקודית, שלא הצליחה ולא הופעלה

אם אני כאן, אני רוצה לומר כמה ~~אצא~~ הערות ל בענין "שובר יונים", אני מקבל את הביתוח של "שובר יונים", אני רק רוצה לומר שהתכוונו לתפוס את "שובר יונים" לקראת שעה 1600, כאשר ידענו שהמלחמה תתחיל ב-1800. אנחנו התחלנו בשעה 1400. אני מזיג לא להכנס על זה לספקולציות האם זה מוצלח או לא מוצלח. זה לא מוצלח. כמו כן מי אשם, לא אשם, כן טעינו, לא טעינו - בדיוק על זה יש ועדת אגרנט אבל כן התכוונו לתפוס את "שובר יונים" ל-1600, אבל לא הספקנו.

השאלה של עודד מסר היתה מאוד במקום הראייה הפיקודית,
המטכ"לית של מגמות המצרים היתה הרבה יותר עמוקה ממה שהם השיגו, כשהכוונת שלהם הן הרבה יותר עמוקות ממה שהב השיגו, והיו הרבה מאוד התראות על תפיסת המייצרים ע"י מצחנים. בפעם האחרונה זה היה לקראת ה-שב"ש, לקראת ה-13 לחודש. כשכל הראייה הפיקודית של הקרב היתה מבוססת על ההערכה שלנו ועל ההערכה המטכ"לית, כשהמגמות של המצרים הן הרבה יותר ברחבות ממה שאריק הציג. ז"א - לא א לתפוס את השטח של הגבעות בלבד, אלא בפרוש להגיע עד רפידיים ולכבוש את המייצרים.

אם מישהו רוצה להבין את המהלכים של הפיקוד, ולמה לא לשחוק כוונות, ולמה בשלב הזה הנקרא "המתנה טקנית", לא לעשות התקפות בגד כדי לא להשחק - מנקודת המו-א הזו צריך לצאת, מבלי שאביכבס למה אומרים היום מסמכי השלל, כי יש גם מסמכי שלל אחרים

האלוף שרון: האם רפידים מופיע באיזה מקום?

האלוף גונן: רפידים מופיע.

האלוף שרון: במסמכי שלל?

האלוף גונן: לא יש מרשם קרב שראיתי אותו, יטבו אנלי ושם החץ מגיע לרפידים.

האלוף אדן: יש כיבוש א נצטה ב"נ+4", בשלב הראשון, באחד המסמכים

האלוף שרון: אני חושב שכדאי בנושא זה לעשות בדיקה יסודית

האלוף גונן: זו בקודה שטווה בדיקה, כי זו בקודה מרכזית. אני גם שאלתי את ראש אמ"ב על הערכת אמ"ב אחרי המלחמה, אחרי

מה שאמרת בכנס ספ"כ והוא אמר לי אותו הדבר.

יש לי שאלה אל הקמ"ב - ממתי התחלנו לצלם ולתת תנ"ו, מאיזה תאריך? כי לא נתברר תנ"ו אות בימים הראשונים. ההתקפה של ברן לא היתה עם תנ"ו אות

ה-קמ"ב: אני חושב שלכוחות, כפסיפס, הורדנו ב-12 לחודש, אאבל אני לא בטוח. בתנ"ו א גולמי בדמה לי שמהיום הראשון,

אולי יום שאחרי זה.

הערה: מה-8 לחודש.

האלוף גונן: אם זה מה-8 לחודש, אז הכוחות קיבלו את זה ב-9. לחודש.

ולמה אני אומר את זה, כי אני זוכר שההתקפה של יום ב' היתה בלי ידיעות של אויר. היו צריכים להשיג את הידיעות על - ידי מגע.

יש כאן נקודה שצריך לבדוק וזה הענין של כל הכנסים 600 לציר הרוחב אני לא זוכר. אני צריך לבדוק את זה.

האלוף שרון: אם אתה מתכוון בימים האלה של עד ה-15 לחודש, אני אסביר לך, כדי שיהיה לך יותר קל. הענין התחיל בעצם בחטיבה

14, שנאחד השלבים, פשוט לצורך התארגנות - מאחר ואבחנו, בניגוד לאחרים, לא היינו זזים בלילה מהמקומות בהם עמדנו ביום, אלא היינו בשארים בלילה באותו המקום שעמדנו ביום, זאת כדי לא לחזור ולהלחם כל בוקר מחדש על א אותן הנקודות. ולכן, היינו מחליפים חטיבות. יום אחד הורדתי את חטיבה 14 לאזור דרך הרוחב, לצורך התארגנות ליום אחד, ואז זה כבר הפך מעין תקדים כי מורידים משם. וכך,

אחרי שהחלפתי אותה ב-600, את הניבה 00 הורדתי לשם, ואז אצ היתה פקודה שלכם, לא לזוז משם יותר.

האלוף גונן: אאני לא זוכר

האלוף שרון: כי אתם ראיתם את זה שוב בדאייה של הליכה לכיוון רפיקים.

האלוף גונן: אני בפרוש אומר שכל הזמן שמרנו על פתחת רפידים עם כוחות.

האלוף שרון: זה נכון, ומאחר וזה קרוב לציר פדוי, אז אנחנו בתקשנו בעצם לא להזיז אותה, אלא לפי אישור. הדבר לא גרם לנו בעיות, פרט למקרה אחד הקשור ב-2 בעיות שקרו לנו ב-14 לחודש. בעיה אחת - שהייתי צריך להוציא מספר נבקים אצא כדי להעלות על כוחות הקומנדו שירדו שם. אבל זה היה מספר קטן, כך שפתרנו את זה מהר. והפעם השניה היתה - להכניס את חטיבה 600 במכת בגד מקבילה, בעוד חטיבה 14 אצא ב-21 בולמות את דיביזיה 21. כתוצאה מכך היתה לי תקלה. אבל זה היה שייך לראייה הפיקודית אותה אמרת קודם שראתה את מנרת האוייב בהליכה לרפידים.

אני עד כדי כך מכיר א הנושא הזה, שלמשל, ב-14 לחודש, כדי אשלא יקרה לנו מצב כזה, למחרת, אמנון רבה אאחרי הקרב בגד דיביזיה 21 לרדת לדרך הרחוב, ואני אמרתי לו - הפעם לא, הפעם אתו מתארגן כבר ביוקון, כדי שלא יווצר מ-ב שאנחנו שוב, מאיזה שהן סיבות בעמ וד שם עם חטי בה, כי זה הקשה עלינו משום שהיא היתה רחוקה מדי.

האלוף גונן: הנקודה השנייה שהיתה שיקול דומיננטי בכל המהלכים של הפיקוד (הראשונה היתה הראייה של כוננות האוייב), היתה צליחה החל מה-11 לחודש. החל מה-11 לחודש התחלנו בנוהל הקרב של הצליחה, ומהרגע הזה ואילך אכל המחשבות היו מכוונות לצליחה. זה גם כן השפיע על מהלכים - למי שרוצה להתעמק יותר בפרטים של מה קרה בין ה-11 לחודש עד ה-14 או עד ה-15.

האלוף שרון: אני מבין שהחומר אצלך ואפשר להשתמש בו.

האלוף גונן: אני הזמבתי אותך אז ואתה לא בא.

האלוף שרון: עכשיו פתאום התגלה ששמוליק אהזמין אותי, אבל הכוונה היא פשוט לעיון בחומר.

האלוף גונן: לא רקא זה, אדיק במ אמר לי לבוא לראות את החומר שלו.

האלוף שרון: לצערי הוא כולו כל הנייר הזה שישנו כאן.

האלוף גרונן:

כדי להוכיח שהמצרים התכוונו לכבוש את רפידיים - הם הכניזו התקפה דרך ואדי ג'ובדי, והם מפסו את ואדי ג'ובדי עם יחידת קומנדו, כשחטיבה 35 טיפלה בזה. אנחנו חסמנו את ואדי ג'ובדי בגלל זה, ועודא איבדנו שם 2 טנקים שהקומנדו שרפוא אותם עם סאגרים או עם אר.פי.ג.י. כלומר, הייתה להם כוונה לעבור ~~אחרי~~ דרך ואדי ג'ובדי ולעקוף את המיצרים.

אל"ם גלעד:

אבי רוצה להעיר הערה על הערה שלך, שלדעתי היא לא מוצדקת. אמנם אמרת את זה דרך אגב, וזה עורך חגי צחוק, אבל אתה כאן נציגת שאוגדה 162 בתקיפתה מצפון לדרום הייתה מזרחה לך. אבי איבני יודע היכן אתה צעמדת ?

האלוף שרון:

אבי לא אמרתי - כל אוגדה 162, כי אם חלקים ביכרים של אוגדה 162 עברו מזרחה לנו.

אל"ם גלעד:

אם אוגדה או חלק מאוגדה 162 הייתה מזרחה לך, אבי איבני יודע היכן אתה צעמדת, אבל אם כך אתה היית מאוד קרוב לתעלה, אם כוחות ביכרים מאוגדה 162 היו מזרחה לך. ואולי כאן יש חומר בוסף בגדך למשפט על זה שלא מלאת הוראה, כי אסור היה להגיע לכיוון התעלה. אבל זה לא מענייני. באשר לעובדות אבי רוצה לציין...

האלוף שרון:

אבי יקווה שיש פה מישהו מצביגות הפרקליטות אשר מוסיף את הדבר הזה.

אל"ם גלעד:

שאמרתי כי זה לא מענייני.

האלוף שרון:

זה אמנם לא מעניינך אבל הייתי אומר כי יש בזה הרבה עזות פנים.

אל"ם גלעד:

המפקד, אתה צודק.

אלוף שרון:

אבי רר ה להגיד לך כי אבי חושב שנאמת זה לא מענייך אבל תרשה לי להגיד לך, כי אבי כבר שמעתי את כל הדברים האפשריים. תאמין לי אבי את המלחמה הזו מכיר היטב. יכול להיות שאין לי כל כך הרבה חומר ואני לא מחזיק את הארגזים האלה, אבל תאמין לי גלעד - אבי את המלחמה מכיר היטב, ואני יודע לפחות בדיוק מה שעשו הכוחות שהיו באוגדה שלנו. לכן אבי חושב שההערה הזו הייתה פשוט הערה של עזות פנים.

אל"ם גלעד:

המפקד, אבי רוצה לומר לך, כי יתכן מאוד שזו הייתה הערה של עזות פנים, אבל אבי אישית בעלתי מההערה שלך, כי אתה מטיל דופי בדברים או בעובדות שמציגים כאן אחרים. ובאותר מידה אבי יכול לשאול על דברים שאתה אומר כי בטוח שכך היה - האם אמנם כך היה? אבי מתנצל, אבל כך אני מרגיש. אבי חושב שמחובתי לומר זא ת, ואני עושה זאת לא רק כלפי עצמי, אלא גם כלפי אלה שראיתי מה שהם עשו. ובשעה 0900 ב-8

לחודש....

האלוף שרון:

רק רגע, תרשה לי משהו להגיד לך. אף אחד כאן, אפילו לרגע, לא הטיל, לא ספק ולא הביע איזה שהוא מיעוט של הערכה כל שהיא לגבי משהו שמישהו עשה. בכלל, הייתי אומר, לכל אורך התחקירים, מההתחלה ועד היום האחרון, היחידים שדיברו כל הזמן, הרבה פחות על מה שהם עשו, והרבה על מה שאחרים לא עשו, זה בוודאי לא היה אך אחד מהאוגדה שלבנו. זה החל מזה שלא בר גדוד. למשל, בסיכום הקודם, כל הפורום הועסק זמן רב מאוד, למרות שזה כבר ידוע גם לשמוליק וגם לברנן, כי אלי לא הגיע ההוראה לעזוב גדוד. ובכל זאת, פרט לגדוד הזה עליו שמוליק דיבר עכשיו, אני אומנם לא השאחתי גדוד מחטיבה 600, אאבל השארנו את גדוד הסיוור. אבל זה לא משנה כרגע איזה גדוד השארנו. גם כן, אלי זה לא הגיע, אבל לאור הבסיבות בשטח, השארנו.

הייתי אומר שישנה כאן מערכת שלמה של דיבורים שנכלל לא בוגעים בדבר. ומי שעסק כל הזמן בדברים האלה, זה בוודאי לא אני. אני חושב כי האנשים של האוגדה שלכם בלחמו שם בצורה יוצאת מן הכלל אני ראיתי את זה. אני מלא הערכה לכך. אף אחד לא ניסה להמעיט מהנושא הזה. יחד עם זה, אם אתה כבר מעלה את הנושא הזה, תרשה לי להגיד לך, שבהתקפות, פרט לחלק לא גדול של האוגדה שלכם, תקפו ממזרח למערב. ועוד דבר, שאני דרך אגב ראיתי אותו אז ניום עד השעה שעזבתי שם, טבעצם, זו לא היתה התקפה אוגדתית, אלא אלה היו התקפות של כוחות מהאוגדה, שכל אחד לחם בגבורה בלתי רגילה, אבל זו לא היתה לחימה אוגדתית. לחמו כוחות. כך שאף אחד לא כפר בלחימה של אף אחד, אבל זה לא משנה את העובדה, שתבועת הכוחות שירדה - ובענין זה, בתקופה אמנם איבנו כאן, אבל אני בדקתי את הדבר הזה גם אנל בתקה. אני שאלתי את בתקה - "האם בידידתך מצפון לדרום, האם מרבית החטיבה שלך היתה במגע עם אויבי?" והוא אמר לי כי רק חלק מהחטיבה ורק בכוחות אויב קטנים, מפני שהיינו מזרחה לקו אליו הגיע האויב זה בדיוק מה שהתכוונתי לומר. כך שאין לך מקום להעלב מזה. אני חוטב שבלחמתם בצורה בלתי רגילה. אני מוכן לחזור ולומר את זה עוד אלף פעמים אני מעולם לא טענתי כאן על דברים שמישהו אחר לא עשה, ואילמלא היית אומר את זה, גם לא הייתי אומר מה שאמרתי עכשיו. אני, מהיום הראשון, בכל התחקירים, דיברתי על מה שאנחנו עשינו ולא על מה שאחרים לא עשו. אם לדבר על מה שאחרים לא עשו, תאמין לי, אני יכול להגיד כאן הרבה מאוד דברים שהאחרים לא עשו, למרות שהם מתיימרים שהם עשו.

האלוף ארן:

היום התחקיר לא הולך לבן על צד ימין, לא הולך לבן נור, מפני שבכבסים להמון בדיחות ודברים גדיים.

האלוף שרון:

פרט לאיבצידצט הזה, לפי דעתי, התחקיר מתנהל טוב. אני לא באתי לכאן עם מליון פרניכ. אני לא אוהב את השיטה של קמתי, התרחגתי, אכלתי הלכתי... אני אומר כי צריך לקחת ולהגיד את זה במסגרות גדולות. אני גמרתי כבר לפני שעה ושעה אני עוזה כאן על שאלות, כאשר אני חשבת לתת למח"טים לדבר ואני מקווה שיהיה להם זמן אני חושב בווקא שהתחקיר מתנהל בסדר. אני חושב שהערה הזו היא הערה שלא במקומה, אבל לפי דעתי, התחקיר מתנהל בסדר.

האלוף אדן:

אבי חושב שההערה היא במקומה ואני רציתי להעיר לך. אתה מדבר ברוח אשל הומור וברוח טובה, אבל אם אתה מעיר על החיצים, כשלא עשית חיצים, אני יכול לטעון שהמצבים לא ברור לי מזה שלא עשית חיצים, והוא ב.מת לא ברור לי. כמו שלא ברור לי אם אמנזון לא היה בצידני או כן היה בצידני. עפ"י המפה הוא לא היה בצידני. עפ"י כוחותינו הוא לא היה, אבל לא היינו באותו הזמן שם. משאמנזון יעלה, מבחנו בשאל אותנו. אבל אני בהחלט בתחקיר הייתי רוצה מקסימום דיוק של הפרטים, ומקסימום דיוק – אני לא מתכוון שמפקד האוגדה ימסור את כל הקרבות וכל המגעים. זה לא דרוש, ואני גם ען לא פרטתי את הכל, כי אח"כ המח"טים משלימים וכשצריך עולים מג"דים. לדעתי מבחנו כעת בשלב התחקיר ולא בשלב הלקחים. אפשר לעשות שיטה אחרת של תחקיר ולקחים, אך זה יקח יותר זמן. לכן החלטנו על שיטה של תחקיר, ולבסוף להשאיר יומיים מרוכזים, יום א יום או בפעמיים, או כמה שזה יקח ללקחים של המהלכים הצבאיים ושל ההצניידות, לא לגבי הנבר, אלא לגבי איך להעריך בעתיד. אז אני הייתי מביע רק לרדת מההומור הדק.

אני רוצה להעיר א עוד משהו, כיוון שיש דברים שהם משתמעים אם אני שואל מה שאחרים עושים, או מה שאחרים עשו או לא עשו, כמו שאבנ אומר לך לגבי הגדוד הזה, שאאתה אומר שדשו בו הרבה, אני חושב שעוד יצטרכו לדוש בו. בסה"כ, זה אחד מהדברים החשובים במלחמה.

האלוף שרון:

האם אתה מתכוון לגדוד שהיה בהברגה. אני חושב למשל, שאאתה אחד מהדברים החשובים, זה אש לדוש, מדוג באותו הזמן שר. יתם את הגדוד הזה – ואני אומר את זה במלא הכנות, שזה דבר שאלי לא הגיע, אאלי הוראה כזו לא הגיעה. אבל לפי דעתי, אב דבים בנושא הגדוד, אני חושב שכדאי לדוש הרבה מאוד בכל אותם הגדודים שעמדו מאחור, באורו שלב, ולא לקוון חלק במלחמה באותו שלב עמדו הרבה מאוד גדודים אשלך שלא השתתפו במלחמה.

האלוף אדן:

אני מקבל את זה.

האלוף שרון:

אני חושב שאבו בשמע גם תיכף מאמנזון, פבייה שלו אלי, לקבל גדוד לך שעמד לידו ולא לחם באותו הזמן. גב פה תיכך בשמע איזה שהוא פרט בוסף. אני רק חושב שענין הגדוד ההוא הפך לבושא שהמגמה שלו היא להטיל כתם כי הרי בסופו של דבר, בתחקיר הקודם, שבדרך לפגי 3 שבועות (אולי אחרים התרשמו אחרת ורק אני התרשמתי כך מהיותי מעורר בענין), התרשמתי היתה, שכל מי שמע את את הדיבורים על הגדוד הנין, שהבעיה המרכזית של אוגדה 162 באותו היום, לא אלהיתה אותו הגדוד שלא במסר. זה היה דבר שולי, צדדי, לא בוגע לבושא. היו שם בעיות הרבה יותר רציניות – האם היתה התקפה מצפון לדרום, או היתה אהתקפה ממזרח למערב? האם היה ביגול וול כל הכוחות ע"י אוגדה 162 במתקפה, או שזו היתה הכנסה של כוחות באופן הדרגתי – גדוד ושבי גדודים בתקה תוקר וגבי אומר שהוא עומד בעמדות חיפוי במרחק של 5 ק"מ – האם זו היתה התקפה אוגדתית, או לא היתה התקפה אוגדתית? כלומר, יש בעיות הרבה יותר מרכזיות. האם אדיה קרן בכנס להתקפה עם הכוחות האחרים, או בכנס למתקפה הרבה יותר מאוחר אח"כ? אני חושב שלא בכדי הולכים כל הזמן על בושא

הגדוד הזה, כי הגדוד הזה הוא היה תלונה שהגיש אלופ הפיקוד דאז נגדי. לכן כל הזמן ישנה הכוונה לזרוק אור על זה. אני מציע שאנחנו נטפל גם בגדוד הזה וגם... .

האלוף ארן: אריק, אני לא מכיר את סעיפי התלונה, ואיבני יודע על מה היא הוגשה. אני מדבר מבקורת אצאא ראות שלי, כי באמת איבני יודע שעל זה הוגשה התלונה.

האלוף שרון: תרשה לי ברך לא לקבל את זה ברצינות ולהראות לך דברים שאתה אמרת בנושא זה לאנשים אחרים. אבל זה לא חשוב כרגע, אני לא רוצה להתעסק בזה. אבל אם אתה חושב שהגדוד הזה היה הבעיה המרכזית של יום ה-3 לחודש, אני חושב שאתה טועה.

האלוף ארן: זה בדיוק ענין ללקחים, וללקחים עכשיו לא נכנסים, אלא לברור העובדות. בלקחים, אני לא חושב את ההפעלה של 162 לטובה באותו היום. היא הופעלה ממצמד ועד קנטרה.

האלוף שרון: אתם לא הייתם במצמד. בשום אופן לא ירדתם מתחת לבקודה הזו.

האלוף ארן: תקשיב לי, אני לא אומר שירדנו. קיבלנו פקודות אצאא לחדת עד מצמד, בזמן שהתחלנו בהתקפה עם 2 אחטיבות מצפון לדרום, כאשר אחת עמדה בעתודה. החטיבה השלישית התחילה לרוץ לכיוון מצמד, כשה תוקן לפורקן, והיא אז רבה. ואז חטיבה אחת שלנו היתה בקנטרה, חטיבה אחת היתה מול חיזיון והשלישית רצה מול פורקן, והיא היחידה של אריה קרן, שהלכה ממזרח למערב, אחרי שזיבלנו אישור מהפיקוד על תאום עם האוגדה שלבא לבוע על הגירים שלכם. 2 החטיבות האחרות באו מצפון לדרום. כך ש-2/3 האוגדה היו מצפון לדרום ואחת, עפ"י אישור פיקודי הלכה ממזרח למערב. א-פריורי, קיבלנו פקודה לפעול במפורד, לכן לא עשינו התקפה אוגדחית. בבסיבות שהיו שקיבלנו את הפקודה לתקוף ולהתחבר אז לחיזיון, ולתפוס עם 3 מחלקות 3 גשרים, אז ביקשנו גדוד, שעמד בסנטוס של מתבטל. וכאן אני רוצה להגיד (ואני גולש כאן לסגנון שלך, יולא השתמשתי בו, לא לגבי מח"טים שלי ולא לגבי אצאא מח"נים שלך) שאני האחרון שלא מעריך את העבודה של כל מח"טי השריון, כפי שלמדתי בצפון ובדרום, ויחד התבשלנו לקראת היום הזה הרבה שנים, הן מבחינת תפעול והן מבחינת גבורה אבל היו מצבים אצלי ואצל אחרים שעמדו כוחות שלא תפעלו. ואני חושב שאצלך אולי גם היו ימים (אני צא מחכה לתדריך בין ה-9 ל-14). יתכן שכן ויתכן שלא. בשביל זה יש לנו עכשיו תחקיר. אבל היו מצבים כאלה. היו גם אצלי מצבים כאלה. אז בהחלט ב-2 מצבים, אפילו אם כוחות שלך היו במגע רחוק עם אויב, ועמד כח שלי קדמי, ומאחרי בגב כח אשך, כאשר באותו שלב שהכח הקדמי שלי אצמד שם הוא כבר לא תיפקד, היתה פנייה אלי, לאורך הבסיבות של הלחץ אלי, ללסת מייד לחיזיון, כשאני יא עוזב את קנטרה וכאשר לוחצים עלי, באותו הזמן גם ללכת לפורקן, שאלו האם פה יש במקום אצאא גדוד שלא עושה דבר - פנו אלי, אהסכמתי, פניתי וביקשתי עכשיו, אני מוכן להאמין לך שלא קיבלת את הפקודה, אבל בינתיים, אני מודה, עם סימן שאלה, וזאת משום שיש

לבו הרבה מקרים כאלה, כולל ה-8 לחודש שלא קיבלת פקודה מדרום לצפון, וכו'. אז יש יותר מדי מקרים ויש דברים שהם יותר מדי לא ברורים בעיני.

האלוף שרון: אבי אומר לך ברן. אבי חושב שמה שאתה אמרת עכשיו הוא

דבר מאוד המור. קודם כל, אבי דוחף אותך מכל וכל. אבל אנחנו עוד צריכים בגיע למהלכים אחרים, כאשר בגיע לבתח את המהלכים שלך ובבתח הרבה דברים שהיו. זה שאתה מאמין או לא מאמין, בניי זה דבר לא חשוב.

האלוף אדן: זו לא שאלה שאבי מאמין או לא, אבי דיין לא קבעתי דעה לכאן או לכאן.

האלוף שרון: אם אתה שואל אותי, אבי אומר בכנות כי צריכים בעיני, כי

אתה שואל אותי, הדבר הזה איבנו דבר חשוב. אבי עומד פה לפני אנשים, שלגבי מה שהם חושבים, דעתם בעיני חשובה. אז אני אומר לאנשים האלה, ואבי מתעלם לחלוטין ממה שאמרת עכשיו, כי בשוכ פנים ואופן לא קיבלתי כל הוראה להשאיר גדוד או לתת גדוד למישהו מהכיקוד. שום הוראה לא קיבלתי. ולוא הייתי מקבל הוראה, הייתי משאיר גדוד. לכן הבסיון לחזור ולטפס כל הזמן את הדבר הזה, אבי רואה בו דבר חמור, אבל צריכים דעתך לא חשובה בעיני. דעתם של הקצינים פה - הסא"לים, ה-רס"נים, ה-יל"מים וה-תא"לים, דעתם חשובה בעיני לכן אני אומר כי לא קיבלתי. ואם אתה שואל אותי, זוהי היתה הבעיה הקטנה ביותר שהיתה לכם באותו היום. בניח לרגע שכך היה המצב, הרי זו היתה הבעיה הכי קטנה שלכם, מפני שכוחות שלכם, בהתקפות האוגדה באותו היום, לפחות בזמן שאבי דויתי, איבנו חושב, שבשלב אחד, מכל האוגדה, תקפו בפעם אחת יותר משני גדודים.

~~האלוף שרון:~~

האלוף אדן: אבל לא טענו כך. טענו 2 חטיבות מופחתות, האחד אשל 25 טנקים, כשהיא התחילה, והשנייה גם כן של מטהו כזה.

האלוף שרון: ולזה הייתי מוסיף שעמדו כוחות שלא פעלו.

האלוף אדן: אבי מציע להשאיר את זה ללקחים. אבי מקבל עלי, אני לא אומר שהכל היה בסדר. אבי מציע להשאיר את זה ללקחים.

האלוף שרון: אבי אשמח מאוד להשאיר את זה ללקחים. אבי לא העלתי את הנושא הזה פה. אבי לא העלתי מהיום הראשון - מועדת חוץ ובטחון, הממשלה, וכל המוסדות האחרים. אבי לא העלתי את זה. אתה העלאת את זה ואם אתה רוצה להשאיר את זה ללקחים, בשאיר ללקחים.

האלוף אדן: אבי העלאתי רבצד, משום שאבי חושב שחובתי להעלות.

האלוף שרון: אז אבי מודיע שהעלאת דבר לא בכון, מאול לא בכון ואני כופר בעינין הזה מתחילתו ועד סופו.

אל"מ אריה קרן: יש צריכים שאבי א ראיתי משום שהייתי בגזרה הדרומית של 162 ב-8 לחודש, שהם לא מסתירים לי

ואני רוצה להבין את התמונה. כאשר לפני זה בקודה כללית ל-8 לחודש - האם אפשר לקבל הערכה - מה השמדתם ב-8 לחודש מבחינת ארייב ומה בפגע לאונדה ב-8 לחודש?

האלוף שרון: אני מציע שהמח"מים יעלו אר"כ וכל אחד ימסור בדיוק.

אל"מ אריה קרן: בסדר. בקודה שניה - בוגעת ל"מכשיר". אתה זייבת שב"מכשיר" ב-8 לחודש בשאר כמדומני גדוד הסיור.

האלוף שרון: לא, לא אמרתי את זה אף אפעס. אני חושב, שעד היום אריה, הבעיה שלך היא, שעד היום אתה לא מכיר את השטח. אתה דרך אגב היית בזחל"מ, זכוון.

תשובה: בטבק.

האלוף שרון: כשעברת את שאסדה היית בזחל"מ?

תשובה: כן, כשעברתי את שאסדה, הייתי בזחל"מ.

האלוף שרון: אולי זה הפריע לך להכיר. אני רוצה שתדע. מעולם לא טענו שהשארנו גדוד סיור במכשיר. במכשיר עמד כח חשל חטיבה 14 שפיצה לפני שאתה נכנסת, כפי שעמד בנוזל ובפידני. אולי כשהגעת הוא כבר ל היה כי הוא יצא לפניך, אתה נכנסת הרבה יותר מאוחר. גדוד הסיור עמד בחמדיה ובכישוף.

אל"מ אריה קרן: אולי לא הבנתי זכוון, אבל לפני שעה זייבת, כי כשרידתם א דרומה אמרת שהשארנו במכשיר. אולי שמעתי לא טוב.

האלוף שרון: אני חוזר טוב. אולי אתה שמעת טוב ואני טעיתי. אנחנו החזקנו כח בכישוף ובחמדיה.

אל"מ אריה קרן: עכטיו הנושא היותר קונקרטי לגבי זה חמוטל, האם באמת תקפו את חמוטל ב-8 לחודש בערב, אם כן, האם כבשו. אסכן מי בשאר בלילה, ואם כן, למה תקפו את חמוטל שוב ב-9 לחודש בנוקר. אקאאא

בקודה בוספת - הרי חמוטל בגמר הפסקת האש לא היתה בידנו מתי בעזבה חמוטל אם היא נכבשה, או למי היא נמסרה, ואני לא יודע.

האלוף שרון: כשחיים ארז יסביר את קרבות חמוטל, הוא יתן לך תשובה בדברים האלה. אם ישארו איזה שהם דברים לא ברורים, אני אענה לך בסיום.

תא"ל אורי בן ארי: אני הייתי רונה להבהיר פה כמה בקודות, כי במקרה הייתי

שאלה: אם כן אמא מי נשאר בלילה ואם כן למה תקפו את המוטל שוב ב-8 לחודש בבוקר?
נקודה נוספת, המוטל הרי בגמר הפסקת האש לא היתה בידינו, מתי נעזבה המוטל אם היא נכבשה או למי נמסרה אני באמת לא יודע?

אלוף אריק שרון חיים ארז שהוא יסביר את קרבות המוטל הוא יתן לך חשובה בשברים אלה.

אורי: ^{מי שני} רוצה פה להבהיר כמה נקודות כי במקרה אני הייתי נוכח באותו מקום, אז ככה לגבי השאלה של איפה היתה האוגדה, ואם זה ברור או לא, אני הייתי נוכח בעת הדיון בטלפון, בערב של יום ראשון בלילה, כאשר הוטברה התוכנית ע"י אריק, לפיקוד ונדמה לי שבצד השני היה האלוף או חיים בר-לב, אינני יודע, נדמה לי שהאלוף, חיים בר-לב עוד לא היה אז. ביום ראשון בלילה אותה התוכנית שהיתה צריכה לעסוק בהילוך הכוחות ושמה אריק הסביר כמה טנקים ישלו וכמה יחידות, ואיפה נמצאות היחידות. אז כזכור התכנית הזו לא אושרה. למחרת בבוקר בשעה 5 הכוחות נמצאו בעמדות כפי שחאר אותם אריק, והאוגדה המחינה להתחיל בהתקפה בשעה 6. בשעה 6 הגיעה פקודה המתן, פקודה במלקו, ואותה פקודה שהסבירה את התפקיד של אריק ניתנה במצב במלקו זה גם מבדיל את הפרש הזמן בין מתי נתנה הפקודה על ידי הפיקוד, ומתי היא נתקבלה על ידי אריק, הלך שם כ-20 דקות עד חצי שעה, של פיענוח הפקודה.

באותה פקודה כתובה שהיא נתנה במלקוד, לא דובר על ירידה דרומה, יכול להיות שהפיקוד הניח שזה ידוע בגלל קבוצת הפקודות שנעשתה באותו לילה, בכל זאת בפקודה שניתנה בכחב אמרו, המתין במקומך ותהיה עתודה לפעולה של ברן, ואז האוגדה עתדה כאוגדה, לא כגדוד, כאוגדה שלמה, כעתודה לפעולה במרכז. הפקודה לשוז דרומה הגיעה באמת בסביבות 10.40. לדעתי השאלה היא בכלל כרגע לא חשובה, אם זה היה ידוע בערב או ידוע ב-10.30, זה ממש לא משמעותי, לדעתי הדבר המשמעותי ביותר זה שמשיהו יעשה זמן מרשב, וישאל את עצמו האם בשעה שמגיעה פקודה ב-10.30 לכוחות שנמצאים במגע כזה או אחר, יש בכלל סיכוי לתקוף עוד בשעה מתקבלת על הדעה מפיוון דרום צפונה. ולכן הדבר הזה לא היה צריך להתברר ב-12.30 אלא היה צריך להתברר בשעה שניתנה הפקודה, והפקודה לא ניתנה לפני זה, אכילו אם התוכנית היתה מלפני זה, אבל הפקודה לא יכלה להנתן לפני זה, משום שהפקודה הקודמת תהיה בכוננות, לפעולה של ברן, והביעה היא בעיה של זמן ומרחב משעה 10.30, עד השעה שבה הפקוד חשב שאפשר עוד באותו יום לבצע החקפה מדרום ולסלק את המובלעת שהיתה כבר די רצינית.

לכן השאלה היא שאלת זמן ומרחב. עכשיו אל יד אריק בחפ"ק שלו, אני מוכרח לציין עוד דבר, יש פה הרבה דמרים של ערפל קרב, וערפל קרב מצטיין לא רק בזה שאני לא יודע מה שעושה האויב, אלא גם מה שעושים בדיקו כוחותינו, וזה קורה בכל המלחמות. אפשר לסגור את זה על ידי זה שקצת מאמינים אחד לשני, חוסר האימון הוא דבר חמור, משום שלגבי המקום שאנחנו עמדנו בו נראתה החקפה של ברן באמת ממזרח אבל ראינו עוד כחלק מהאוגדה. הכוחות שעברו דרכינו הם עברו בפירוש דרכנו באו מאחורינו מכיוון מזרח ותקפו לכיוון מערב. זה מה שנראה מהמקום שלנו, יכול להיות שממקום אחר זה היה דבר אחר, עם כוחות אחרים. לכן אם אנו רוצים להגיע לחקר האמת אז באנו נתחיל בזה שנאמין אחד לשני כל אחד ממקומו ראה את מה שהוא ראה, וכדי לדעת מה היתה האמת צריך לשמוע מה כל אחד ראה, ואז נחבר את התמונה יחד.

(ה פ ס ה)

מח"ט 14:

לפני שני כנסים אני תארתי את היממה הראשונה עד יום ראשון ה-7 באוקטובר בערב, כך שאני לא אחזור, אם כי יש פה אנשים חדשים שלא היו פה אז, אם היו"ר יחליט אפשר יהיה אז להתייחס לשאלות שיצוצו לגבי יום שבת. אני עכשיו אגע במצב שהיה ביום ראשון אחה"צ, ב/7 לחודש, עם הגעת אוגדה 143 לאיזור המצב שהיה באיזור של צומת חזיון היו שאריות פלוגה של גדוד 184 עם 2 טנקים שהם פה היו באישור הזה מיום שבת אחה"צ, באיזור של סגול 210 שנמצא ממערב לנוזל, היה גדוד 196 באיזור שמדרום מערב לנוזל, באיזור סגול 209 ו-239 היו טנקים של גדוד 79 ואני השתתי מאיזור הזה, ובאיזור של עכביש 51 היו עוד 2 טנקים בפיקוד מג"ג 184 עם 3 נגמ"שים, בעיקר לצורך הבטחה אגפית כלפי דרום ומערב. אני נפגשתי עם מפקד אוגדה 143 בטסה עדכנתי אותו, במקביל עלה רעיון הזה של פינוי המעוזים, שקלתי ונוכחתי לדעת שלחזיון לא הצלחנו לחדור פיזית משך כל המלחמה עד אז, ושתי פלוגות טנקים שבאו אחת אחרי השניה, התנפצו במסגרת נסיון ההגעה למעוז. כך שראיתי את זה כחסר סיכוי, והיו לנו דיווחים שוטפים די מרגשים ונוראים מהמעוז לגבי המצב שם. אבל ממש לא הועיל, בשלב הזה בכחות שהיו.

לגבי פורקן, סביב פורקן היה אויב די רציני, כך שגם לא חזיתי אפשרות של הוצאות אנשי פורקן לעומת זאת, ממצמד ומלקקן היה נראה שאפשר לפנות את האנשים רגליה או רכוב בכוחות עצמם. דיברתי עם מפקד מצמד, והצעתי לו להתפנות שהוא יעלה על הרכב שעומד לרשותו היה לו שם נגמ"ש שהגיע לכאן עוד ביום שבת אחה"צ מהתצפית, זחל"מ, טנ דר אבל לא נקח בחשבון, בכל אופן היה לו נגמ"ש וזחל"מ, היו לו שם למעלה מ-30 איש. הוא טען שהוא לא יוכל אין לו מספיק מקום לאנשים, ניסיתי לשכנע אותו, זה היה ללא הועיל. אני הצעתי לו להתפנות ולחזור ללקקן, ולאחר מכן בכוחות משותפים של 2 המעוזים להסתנן בחזרה. כאשר היה נראה לי שכאן היו ליווחים של לקקן השטח די פנוי מהאויב או די דליל. באיזור מצמד היה ברור לי שיש אויב. הליל אולי קצת מעל לזה, אבל עם קצת ממזריות אפשר יהי ה לצאת מכאן.

הוא אמר לי שהוא לא חושב שזה יצליח, אנחנו כשבועיים לפני המלחמה, בדקנו אם ישנו כאן סרטון, הצעתי לו לנצל את הסרטון הזה, היה לנו פה מעבר בין שדה המוקשים התחבר ללקקן ולעשות עוד פעם הוא חזר ונימק לי, שלדעתו זה לא ילך, אני כל הזמן התפעלתי אתו, לא כפיתי עליו, אני חושב שעד היום הזה שאפר היה לבצע את זה, אבל נראה לי שדבר כזה יכול להתבצע במידה ויש מספר תנאים, במידה ויש מפקד שקול, שיכול להתנהג בקור רוח, ופה ושם להתנהג בצורה ממזרית ולהסתנן בין שורות האויב, לא היה נראה שבנתונים ההם אותו מפקד יוכל לעשות את זה, וברור שמרחק של 30 ק"מ לתת הוראות כאלה זה חד משמעית, ובזה להסתפק זה לא הדבר הטוב ביותר, כך שלא כפיתי עליו, לא נתתי לו פקודה. לעומת זאת הורתי לאנשי לקקן לאחר שיחה עם מפקד המעוז לעלות, לפנות את המעוז בצורה מסודרת ולעלות על הכביש, אם יש צורך לעשות איגופים ולחזור לטסה, הם ביצעו אתזה בצורה מסודרת, פיננו את כל הציוד הנדרש, קיפלו את הכל על הזחל"מ עלו על הזחל"מ וכעבור כשעה הם הגיעו בריאים ושלמים לטסה.

שכאוגדה 143 הגיעה מפקד האוגדה תאר את כל השלבים בינתיים בשעות לפנות ערב, נפצע מג"ד 79 מוני, ואז לרגע הגעת אני מדבר על יום ראשון בערב ה-7 לחודש בערב, ואש לאור הגעת כוחות אוגדה 143 ותוך תאום עם האוגדה פיניתי לאיזור טסה את 2 הטנקים האלה, ואת 2 הטנקים האלה, וארגנו כאן את גדוד 184 באותו לילה, הכוחות של 196 בפיקודו של מיצנה, ושאריות גדוד 79 היו מאן

באותם איזורים, ובאיזורים אלה שהיינו משך הלילה. לקראת אור ראשון כפי שתואר על ידי מפקד האוגדה, נערכנו כאשר גדוד 196 מנה אז 15 טנקים, היה באיזור נוטל ומערב לו, באיזור סגול 210×4 , עם כחצי גדוד, חצי גדוד נוסף היה באיזור סגול 20' וסגול 239, גדוד 184 שהתארגן וכבר עלה ל-12 טנקים חפס באיזור חמוטל ובאיזור מכשיר. וכך נערכנו עם שחר. יותר מאוחר קיבלנו הוראה שכביש החחס מהווה קו הפצצה, הודעתי שאנו נמצאים ממערב לקו ההפצצה ואני מבקש שיזזו אותו, קיבלתי הוראה לדלג מזרחה ואני התעקשתי על זה, שמעתי שאותו דבר תהיה ב-401 מחוך התיאור של דן שומרון, אני כאן התעקשתי וקן ההפצצה הוזז ממערב לציר נוזל. ניהלנו פה באיזור הזה מגע אש בטוחים רחוקים מאוד, כאשר כאן באיזור חמוטל מכשיר, המגע היה מגע חצפית בלבד ללא היה פה מגע אש, מכיוון שהאויב היה יותר רחוק, רק יותר מאוחר האויב התחיל להתקדם אבל זה גם היה בטוחים רחוקים מאוד. כיוון שלא היה לחץ, ביקשתי להתקדם ולנוע לעבר צידני, ובהמשך לעבר פורקן ומצת, נאמר לי שהיל האוויר פועל בשטח בצורה מסיבית או שעומד להכנס, פפועל אני לא ראיתי אף מטוס, ולא קיבלתי אישור.

במקביל באיזור זנגביל, אני ראיתי גדוד של טנקים, לי זה עד היום הזה נראה אם כי כבר עבר הרבה זמן כגדוד שוטפס, הגדוד היה כאן, בבירור ועשיתי עם חיים אני חושב שזה היה מבח"ים, הגדוד הזה היה כאן ולמעשה כל האיזור היה מופגז בצורה כבדה מאוד, כולל הגדוד הזה, והיה 10,9,8 משהו דומה לזה, חיים ראיתי באיזור של הברגה באופן כללי, אני זוכר שדברנו ביננו שהגדוד הזה סחם מופגז ושיזוז קדימה ביצא מהפגזה, נראה לי שהגדוד הזה ממש משובש הוא היה מרוכז מאוד, התקשרתי לאריק וביקשתי ממנו ידעתי שזה לא גדוד של האוגדה, ביקשתי ממנו לקבל את הגדוד הזה ח.פ. ואז עם שלשת הגדודים ללחוף מערבה, והחשוב ה שקבלתי שזה לא מאושר, ע"י הפיקוד.

לא קיבלנו אישור לנוע מערבה. יותר מאוחר קיבלנו הודעה וזה כבר היה בערך בשעה 11, לנוע לעבר קיוון מבדיל פורח שזה הצטלבות כביש הרוחב עם כביש הג'י. אני יכול לאמר שהרגשה שלי הייתה שאנחנו הולכים להציל את מדינת ישראל. זה היה קריאה נרמשת מיד לראדה דרומה, היה לי הרושם שיש פה איזה פריצת כוחות אולי דיוויזיה 4. רצנו מיד על הכביש לכיוון מזרח, בדרך אני ראתי גם ידיעתי שכוחות של אוגדה 162 באים, ניסיתי לקרוא להם באפיק חירום חשם, לא הייתה תשובה וגם מעלינו היו כל הזמן פגזים כאלה שחלפו מעל הטנקים, חששתי שאולי הכוחות שבאים ממול יחששו שמא טנקי ט. כאים ממול ועלולים לפתוח אלינו באש. בסוף לאט לאט סיפסנו, והסתבר שסוללות אלטילריה שלנו יורות כאן, ובאמת ראינו כאן צנזורים של חטיבה 500 מגיעים. זה היה בתנועה שלנו מזרחה.

במקביל פנה אלי מח"ט אצא 460 גבי, שאמר לי שאני צריך להעביר לו גדוד, אמרתי לו שאני לא יודע מזה, אני כבר נמצא בתנועה מזרחה, הוא לא המתין יותר מדקה נוספת, ופנה, שמעתי ברשח הקשר שהוא פונה לחיים, למח"ט 481 חיים הציב את זה בפני מפקד האוגדה, האנחנו, ובמקביל אני הודעתי למפקד האוגדה שאני רואה טנקים של חטיבה 500, ראיתי את אריה קרנר, אני רואה טנקים של חטיבה 500 פה באיזור הזה, באיזור ציונה או הצומת הזו, ואני מציע שהם יכנסו לפעולה.
צריך לזכור לפחות אני חירי בהרגשה שאנחנו ממש נאלצים לנוע במהירות לעבר הגיזרה הדרומית כיוון ששם יש משהו שהוא בגדר קטסטרופה. ירדנו לגיזרה הדרומית, דרך ציר מבדיל, ההוראה הייתה להגיע לצומת של מבדיל פורח ולהמתין שם לפקודה להמשך תנועה דרומה, בצומת נפגשנו עם חיים חילקנו עוד בהתחלה גזרות והתארגנות ראשונית, והכחות התחילו להגיע.

פחאום קיבלתי הוראה לחזור מייד צפונה, ואמרו לי שמפקד האוגדה בדיוק עכשיו עבר פה עם ג'יפ, באותוא זמן עבר ששון עליתי על ההליקופטר שלו, הצטרפנו והגענו למפקד האוגדה. כל השלב הזה נותח בפירוט מרחב, אני לא אחזור עליו. לפנות ערב הגענו לאיזור של ססה עם אריק, כבר שהיינו כאן באיזור זל פדוי מבביל, סיכמתי שאני אכנס לחניון, שאחר כך התפתח ללילה, באיזור יוקון, ואז התארגנתי באיזור יבקון, הגיע אלי יואב ברום ז"ל. באותו שלב ואז ימעי שגם בנצי כרמלי ז"ל נהרג, ביקשתי וקיבלתי את גדוד הסיור ת.פ. החטיבה, ובאותו לילה שהייתי עם 57 סנקים באיזור יוקון.

למחרת, או לא זוכר מתי קיבלתי את הפקודה, בכל אופן נאמר לי בלילה שלקראת שחר, אני צריך להיות כאן באיזור ציר, תליסמן. ב-9 לחודש, יום ג' בערך 04.30 יצאנו מעכביש, חצינו את השטח הגענו ממש לקראת אור ראשון, לתליסמן, חטיבה 421 היתה באיזור חמוטל, אני, לאחר מכן קיבלתי הקראה לחזור בחזרה, במקביל, אה, סליחה. משך הלילה או ביום שני בערב, היה דיווח מחיזיון שהמצב שם מהמיר, ולמעשה מבחינתנו היה ברור שהמעוז הזה נפל. במקביל אנשי פורקן קיימו איזה שהוא דיון פנימי ופפקד המעוז החליט שכדאי להתפנות לבר, בצורה רגלית הוא התקשר, ביקש אישור, קבענו יחד את נתיב התנועה. זה א היה מדרום לתליסמן, כאשר הוא יגיע לאיזור הזה ומשם אנחנו נאסוף אותו, סוכס שהוא יצא בשעה 2.30 לאחר שקיעת הירח, כך זה בוצע הוא הגיע לאיזור הזה שמתפזר כאן, יש פה איזה שהוא שקע, ואני קיבלתי הוראה לרדת דרומה והוטל על חטיבה 421, לחלץ אותם, אני ביקשתי מאריק כיוון שבכל אופן היינו קשורים למעוז הזה, ביקשתי אישור לחלץ, ואז יצאנו עם מספר סנקים ו-4 נגמ"שים עם כמות כוח אדם קטנה לחלץ את האנשים.

במקביל חיים אמר לי שהוא נמצא באיזור חמוטל, גם על ציר הכביש, כאן באיזור של נוזל היה אויב בכמות גדולה כולל סנקים, והוא הציע לי שאני אומר לאנשים להגיע לאיזור הצומת לכוחותינו אמרתי להם שיזוזו זה כבר היה באור יום, זה היה ענין של 1-1.5 ק"מ של הליכה הם הלכו קצת היה להם די קשה, גם בגלל אור היום וגם הם כבר היו די עייפים וחששים, ואז אני ראיתי שכבר חבל יותר מדי להשהות כיוון שהיתה שם אש תופת. בקשתי אלטירלריה, וסוכס שגם חטיבה 421 חסייע עם היח"ים לחיוון נוזל, גם כאלטירלריה נגד סנקים וגם כנגד הסנקים שהיו שם, ובחיפוי אלטירלרי דליל מאוד ובעיקר של 421 יצאנו לחלץ את האנשים. עשינו גיחה אחת במקום ששם הוא היה צריך להמצא עם האנשים, לא מצאנו חזרנו בחזרה לבין הנשורות של החטיבה 421, התארגנו מאחדש ויצאנו מחדש לגיחה שניה. על חמוטל בחלק המערבי היו כוחות חי"ל של האויב, אנחנו התפצלנו פה לשלשה כוחות משנה.

הסנק. לי היה הכי דרומי ואני הסתכתי פה עם כוחות חי"ל על הרכס, שני סנקים של מג"ד 284 שאול שלב ז"ל. והקשה שלו ועוד 4 נגמ"שים שמשו הלאה, הם נכנסו פה לקרב, שאול זיהה את אנשי פורקן העמים אותם, את כל ה-33 איש על הסנק שלו, ויצא החוצה כל ארבעת הנגמ"שים נפגעו. אני פחאום רואה איזה מפלצת מגיעה אלי הסתבר לי שזה הסנק עם כל הייער הזה של האנשים, שאלתי אותו מה קורה מה המצב, הוא אמר לי שכל ארבעת הנגמ"שים נפגעו וכל האנשים נפגעו גם. היה שם דו שיח עם אריק וגם איתו לאור ממחר הכבד ששילמנו, אבל יותר מאוחר שמחתי לשמוע שמוע שמוע אס כי זו תופעה שקצת קשה לבדוק אותה, בכל אופן חלק האנשים נחלצו כשהם פצועים ונאספו על ידי חטיבה 421 פרט לשני נעדרים שהיו לנו מהקרב הזה. בכל אופן האנשים, אנשי פורקן חולצו.

לאחר שהם חולצו ירדנו בחזרה לציר עכביש, ובהמשך בשעות אחה"צ ה לפנו את חטיבה 600 בחלק הדרומי של הגיזרה המרכזית. בשלב הזה קיבלתי את גדוד 106 צינוריונים מחטיבה 164 ת.פ. ונערכנו כאשר גדוד 184 נמצא באיזור סגול 202 פה, גדוד 79 באיזור חמדיה, גדוד 106 באיזור כישוף, וגדוד הטיזור באיזור סגול 100. פה היו פקודות די מוזרות שאני לא הצלחתי להבין אותם, הרקע היה ברור לי אבל לא הצלחתי להבין אותם. הייתה פקודה להתקדם ולתקוף אבל לא יודע, לא זוכר בדייק, בכל אופן אני התקשרתי למפקד האוגדה, וסיכמנו ~~אנחנו~~ שהיכן שניתן להתקדם ואין שום תגובה של האוייב אז להתקדם. כבר לא זוכר, אבל באיזה שהוא שלב טוביה אמר לי שיש לו 3 אנשים בטלויזיה. אני לא זוכר מתי זה היה הוא ביקר אם אפשר יהיה להוציא אותם! זה היה ב-9 לחודש.

היינו ערוכים באותו איזור כשאמרתי, ואז כל האיזור יצמדנו לעכביש כפי שנראה לנו, סליחה, אנחנו גם קיבלנו כוח של חטיבה 600, שהיה באיזור חורבה ת.פ. הוא יפתח כלפי דרום. כל המרחב הזה שבין בוצר חורבה, כישוף לקקן נראה לנו כמרחב פנוי. גדוד הסיור כמסך הבטחה אגפי ירד לאיזור של גרפית ובמשך אחרי זה לכיוון לקסיקון 263, גדוד 106 גלש כאן מהרכסים לכיוון עכביש 51 וגדוד 79 בערך הצומח לכיוון ציר סירטור. גדוד 79 לחץ קצת מדרום והגיע לאיזור של סגול 194, כאשר במקביל 184 היה באיזור סגול 200 למעלה ברכסים הגבוהים ואמר שהוא לא מזהה שום דבר מיחוד באיזור טלויזיה.

106 הגיע די קרוב לציר עכביש, הוא נכנס לאש אויב בעיקר טילים, נפגעו לו 2 טנקים והוא חזר בחזרה לאור ההנחיות שהיו לקישור. 87 הגיע לאיזור לקקן ללא שום התנגדות מצד האוייב. לאור זה ש-79 היה כאן באיזור סגול 100 בטלויזיה לא הייתה שום התנגדות, בהתקפה חטיבתית מתואמת גדוד 184 השתלט ותקף את טלויזיה. תוך כדי הקרב נפגע לנו אדם אחד וזה המג"ד שנהרג. והוא חפס את טלויזיה. בממשך גדוד 184 נשאר בחניון לילה באיזור טלויזיה, גדוד 79 לאחר גמר הכיבוש הזה חזר לחמדיה ונערך על חמדיה, 106 בכישוף, גדוד הסיור במקביל הגיע עד צומת נחלה לקסיקון, אחת הפלוגות עוד המשיכה קצת מדרום לקסירטור לקסיקון עד לאיזור תחנת הרכבת כאן, משך הלילה הוא שהה חלק אחד מהאגוד באיזור לקסיקון נחלה, חלק שני מהאיזור שליד לקקן. כך שפרישת החטיבה באותו לילה 184 בטלויזיה, 79 בחמדיה, 106 בכישוף, אבטחה כלפי דרום בחורבה, וגדוד הסיור באיזור נחלה לקסיקון ומדרום ללקקן.

אנחנו איבדנו קשר עם אנשי מצמד ביום שני, עד כמה שאני זוכר, ודי לא היה ברור לנו מה נעשו. כאן, ביקשתי מהאוגדה אישור להגיע עם גדוד הסיור למצמד, במגמה לחלץ את האנשים לראות מה קורה שמה. כפי שהוסבר על ידי אריק זה לא אושר. בבוקר קיבלתי פקודה שנראתה לי מוזרה מאוד, ב-10 לחודש, לקפל את גדוד הסיור ולהחזיר אותו בחזרה לאיזור שמדרום לכשוף, לאיזור סגול 100, אבל זה נראה לי מוזר כי כיוון שכבר היינו פה והיה פה איזה שהוא מאחז, הפקודה הזו בוצעה, בשעה 10 בבוקר לערך, אם כי בדירוג מסויים הוחלפנו ע"י חטיבה 600, זה התנהל בין 8 ל-10 בבוקר, וחטיבה 600 תפסה את הקו במקומנו, ואחנו דילגנו להתארגנות לאיזור ציר מבדיל. גריך לזכור אנחנו מיום שבת נלחמנו, היינו כל הזמן בהפג זוח, אני ביקשתי ממפקד האוגדה להוציא קצת את האזים מהאש הזו, מהרעשים כולל מהרעש של ההפגזות, כיוון שפה באיזור הזה פרשה אליטילריה, ורציתי לצאת מחוץ לאיזור הזה במגמה להתארגן בצורה שקטה. זה אושר וזה גם היה טוב.

שם שהינו עד ה-11 כולל. ב-12 לחודש יום שישי, החלפנו את חטיבה 600 בקו, כאשר גדוד 184 היה פרוש באיזור סגול 202 ואדום 6526, מאיזור הזה. כאשר מכשיר תפוסה על ידי אוייב. גדוד 79 היה בחמדיה גדוד הסיור היה בכישוף כולל פלוגה - שלו באיזור חורבה, עד אז היו פה כוחות של חטיבה 600. במצב הזה שהינו ביום שישי ושבת כאשר היו פה הפגזות. פחות רציניות יותר רציניות, אבל כל הזמן היינו נתונים בהפגזות וזה היה עד יום ראשון בבוקר, עד ה-14 למודש. ב-14 לחודש לפני שחר התחילה הפגזה כבדה מאוד על הרכסים שבהם תפסנו עמדות, ואם אור ראשון ראינו גוש ל סנקים, ממש נחל של סנקים שזורם לכיוון מזרח, זו הייתה חטיבה אחת מדוויזיה 22. אני ביקשתי וקבלתי אתשור לקפל את הכוח הזה לסגול 202 ואת האיזור הזה תפסה חטיבה 421, והתחלנו לפתוח באש לטווחים רחוקים, מי שהיה יעיל זה 184 באיזור סגול 202 וגדוד 79.

גדוד הסיור בכישוף לא היה עדיין יעיל, הטווחים קוצרו ונכנסו למגע יותר קרוב, ואז החלטתי להנחית מבם נגד מקבילה מדרום לצפון, באגף דרומי של האוייב, וחוך כדי התקפה צרפתי פלוגה אחת פלוגה י' מגדוד 79 לגדוד הסיור זו הייתה ממש התקפה שמחצה לגמרי ומוטטה את ההתקפה של חטיבה 1. מדיווח המפקדים ב טח דווח על 93 סנקים פגועים אני חשבתי פה שיש יכול להיות דיווח חופף ודיווחתי לאוגדה שאנחנו השמדנו כ-85 סנקים. יותר מאוחר מפקד האוגדה קרא לי והחלטנו לעשות תרגיל הנהגה, לביים כביכול לחץ עלינו עם עשן וכל מיני דיווחים בקשר, להצביע על, אני ביקשתי מקלמן בטלפון שיעשה כאילו שהו מוכרח לשגת רצינו למשוך את המצרים פנימה וקלמן אז אמר שהוא מוכן בתנאי שלא נקליט את זה. הוא עשה את זה, וזה היה לאורך כל הגיזרה אני לא יודע אם זה עזר אני חושב שלא.

ניסינו להפיל אותם בפה זה לא עזר, אני רק אחרי המלחמה ראיתי את יומני הרדיו במטכל עם כל מיני שינוגרפים אדומים, אני מבין שהם נחרדו. בכל אופן אחרה"צ הנסיון הזה לא עלה יפה ויצאנו אחר הצהריים לפנות ערב, יצאנו להתארגנות באזור יוקון ושם שהינו כל הלילה עד ה-15 לחודש לקראת קרב הצליחה. אני בזה סיימתי, אם יש שאלות בבקשה.

שאלה: ב-7 לחודש כמה השמדתי?

תשובה: אני לא זוכר כמה השמדתי, אני חושב שמעט, אני לא יודע למה מכוונת השאלה שלך, ואני ארחיב את התשובה, אני חושב שמעט, כיוון שהיירי היה יירי לטווחים רחוקים, אם אני זוכר נכון אז ב-196 נפגעו לנו 2 סנקים באוחו יום אני חושב שהחטיבה לא באה לידי פעולה או אני חושב שכלל האוגדה לא באה לידי פעולה והיה בזה הפסד של יום עבודה אוגדתי באוחו יום.

סוף סיבוב ראשון.

אחרי רשמה כרמלה.

ס ו ד י

39

16 נוביה רביב פח"מ 600 חטיבה 600 מורכבת מטנקים אב-60, 3 גדודים, גדוד 407, פיקד עליו סגן אלוף עובד מעוז, גדוד ~~409~~ 409 עוזי בן יצחק, וגדוד 410

אמנון ברטון. היו לי שני פמחטי"ם עם תחילת המלחמה, פמח"ט סדיר, יהודה בכר, ופמח"ט מילואים - מיסקה. קבלתי את פקודת הגיוס כמו כולם ב-9 וחצי. היתה לנו בעיה של קבלת מוניות ואוטובוסים. מבחינת זיוודים, ציודים, טנקים - הייתי מלא. ציודים הייתי מלא. היה ציוד חדש. הבעיה היתה שלא היו לא מקלעים. הוזכר כבר על ידי מפקד האוגדה. היו לנו כשלב ראשון גם 30 נגמשים בחטיבה. וג'יפי סיור שבלייל הגיוס נלקחו ממנו לגדוד הגיוס של האוגדה. אנחנו למעשה יצאנו למלחמה ללא אף נגמש ועם 3 ג'יפי סיור לכל פג"ד אחד.

הבעיה השניה בעת ההצטיידות זה משקפות. גם כן הוזכר. הבעיה

השלישית זה הוצאת התחמושת מהבונקרים. עם זה היו לנו תקלות אם כי עמדנו בלוח זמנים. 25 טנקים מהחטיבה היו עדיין בסדנת באר שבע, במחנה נתן, וגדוד 407 למעשה רובו, הצטייד בסדנה. תחילת החזרה היתה ב-2 וחצי בלילה. ליל שישי שביעי. כאשר עד 4-5 לפנות בוקר 5 פלוגות היו בתנועה כבר, שלושת התפק"ים של הגדודים, והפ"ק החטיבתי. ב-24, ביום ראשון ב-9 וחצי ~~400000~~ בבוקר, הפמח"ט מיסקה, עזב אחרון את הסדנה כאשר 107 טנקים כבר געו כולם לפניו בתנועה, כולם על שרשראות מחוך 107 טנקים 4 נתקעו בדרך. גם קן לא כולם עם תקלות טכניות, אחד ירד מהכביש ונתקע, אבל 4 היו בדרך. נשאר לי עוד טנק אחד כיפ"ח בגלל חוסר אפשרות לאייש. פשוט היו לי צוותים בדיוק בהתאם לכמות הטנקים, ברור שחלקם היו בחו"ל לא כולם התייצבו. בסביבות 22 & 12 וחצי 1 הגענו לאזור רפידיים, שם חילקנו, בדקנו תיאום כוונות, והמשכנו, שם גם נפגשנו עם סגן מפקד האוגדה, קבלתי פקודה - 2 גדודים להניע לעבר טסה, גדוד שלישי בכביש החדש, פדוי - מרפידיים לעבר ~~20000~~ צומת כביש הרחוב.

בסביבות 4 וחצי אחרי צהריים הגענו לטסה, כאשר באותו יום קבלתי

פקודה לאכנס את אזור טסה, עם שני הגדודים שהיו. כולל את המחנה החטיבתי, יותר קדימה. התפרשנו משני הצדדים ולמעשה את הלילה בילינו שם. שני גדודים. וגדוד אחד בצומת פדוי - מבדיל. קבלתי קבוצת פקודות להיות מוכן לחלץ את אנשי המעוזים מאזור איסמעליה. אנחנו היינו על הציר עם שני גדודים, היינו מוכנים לעשות את זה. תכננו לעשות את זה עם גדוד אחד ~~20~~ בלבד, כאשר הגדוד השני בכוננות לכניסה במשרה הצורך לחילוץ. בלילה - באיזה שהוא שלב - קבלתי פקודה עם שחר להגיע לאזור חמדיה - כשוף, ולתפוש את חמדיה וכשוף. היום - 8 לחודש. הגענו להנה עם כל החטיבה, בשלב זה היינו 103 טנקים, כאשר גדוד אחד פרש באזור הרכשים סגול 202, גדוד שני חמדיה, וגדוד שלישי באזור ששוף. ~~8~~ ידעתי שגדוד הסיור נמצא באזור זה גם כן, וידעתי שמצפון לי במכשיר, כוחות של חטיבה 14. ב-8 לחודש מה שחטפנו מרגע שעלינו לחמדיה וכשוף, זו ארטילריה, בכמויות. שם היה לי למעשה הנפגע הראשון במלחמה, זה קמב"ץ של אחד הגדודים שנהרג מארטילריה. ומגע אש בטווחים רחוקים, הייתי אומר 4 ק"מ לא פחות. ומה שראינו בשלב זה, מחמדיה, אני אישית הייתי על חמדיה, זה כמויות עצומות של כוחות באזור מיסורי-אמיר. אני חושב שראינו את זה בכל הגזרות אבל פה במיוחד, היו אלפי כלי רכב, מאות טנקים, וכל פעם זה נהיה עוד יותר ועוד יותר.

40

בשביבות הצהריים, קבלתי פקודה לנוע בציר ממדיל דרומה. הרגשתי היתה כפי שאמנן הזכיר, שיש איזה שהיא אסון, וצריך מהר לטוע ולהציל את הגיזרה הדרומית. נאמר לי שאני את הגיזרה הזו מחזיק עד שחשיבה 13, ו-421 עוברים את צומת טסה, ויורדים דרומה, ואז אני עוזב אחרון, אחרי ששתי ~~החטיבות~~ החטיבות כבר נעות דרומה. בשלב מסויים קבלתי פקודה לנוע, אני מעריך ששה היה בשביבות ה-12 וחצי, 1, והוחלפתי כאן על ידי גדוד הטיור. הגענו דרומה לטסה כ-7 ק"מ, כאשר היתה חכנית שם לתדלק. לא הספקנו לתדלק, גם לא היה שם באותו רגע משה לתדלק, מכיון ששתי החטיבות אני מניח חדלקו לפני, ובקושי היינו שם כ-חצי שעה, קבלתי פקודה לחזור חזרה, לחפוש חזרה את אותם העמדות, איפוא שהייתי קודם. הגענו חזרה בשביבות 4 וחצי, אולי קצת יותר מאוחר, לאזור חמדיה כשוף. כאשר ברגע שהתחלנו לטפס על הרכסים שצפון לחמדיה, חטפנו אשן ממכשיר. מכשיר היה בידי האויב. זה היה חידוש מהמצב שלפני 4 שעות כאשר עזבנו.

לאור זה, פרסתי גדוד אחד על חמדיה, גדוד אחד בכשוף כפי שהיינו, ואת הגדוד השלישי על הרכסים ממזרח למכשיר, זה היה 26 65 אדום, ו-26 66 אדום, זה היה גדוד 410 שמרגע שעלו ניהלו אש, עם מכשיר, חטפו אש טנקים וירו על טנקים על מכשיר. אני לא ידעתי על התקפה של יפה אמיר, לא ראיתי גם את ההתקפה. צריך לזכור שמכשיר זהו רכס חולי, דיונה גבוהה מאד שמש משתירה מה שנעשה מאחוריו, והחלק העליון, השפיץ של מכשיר, זה באיזה שהוא מקום כאן (מפה) - ומה שנעשה מצפון אני לא ראיתי. על כל פנים אנחנו נערכנו על הרכסים האלה, כאן וכאן, וכעבור כרבע שעה אנחנו רואים מתאם תנועה מאזור פסורי, כוח של כ-20 טנקים כמה נגמשים, נע בצורה אלכסונית לעבור מכשיר, בצורה כזו. אינני יודע מה היתה כוונת הכוח הזה, האם למכשיר או לחמדיה, או דרך מכשיר לחמדיה. על כל פנים אנחנו מיד היינו במגע גם עם הכוח הזה, כאשר גדוד 409 מכאן, בעקר דמק על הכוח שהיה בתנועה. הצליח להשמיד כעשרה פלוגות טנקים, וגדוד 410 מהרכסים האלה לעבר מכשיר. גם שם כ-5-6 טנקים. לנו בשלב זה נפגע טנק אחד ויחידי, מטיל מאזור מכשיר, בערך באזור החולית כאן, למטה, בשטח נמוך. כאשר היה בתנועה לעבר העמדה. היו לנו שם 3 הרוגים, כך שביום הזה בצורה כזו ירדה החשיכה עלינו, וכדי לענות, אריה לך, אז ביום הזה לי היה טנק אחד פנוע. בו 3 הרוגים וקמב"ץ הרוג מארטילריה. מה שאנחנו הספקנו לדפוק עד לירידיה החשיכה, בין 15 ל-20 טילים על מכשיר, ובתנועה לעבר מכשיר. כל זה מלווה בארטילריה כל הזמן, כאשר גם אנחנו מפעילים ארטילריה ומחמדיה טווחנו יוצא מהכלל. אנחנו ממש ראינו את כל היציאות מאזור 104, מאזור החולית כאן, הדוח שיח ארטילריה הזה, למששה, התנהל למשך כל הימים עד לפריצה לעבר ראש הגשר. גם אחרי זה.

למחרת, בלילה נשארנו על הרכסים, באותה פריסה, כאשר מוציאים מכל גדוד מחלקה אחר מחלקה, פורידים אותם מאחורי חמדיה, באזור הזה של 55. שם מתדלקים מחמשים וחוזרים חזרה לעמדות. טך הכל הפלוגות קצת החכנסו, וצרפנו לכל פלוגה ככיתה עד שתיים חרמש, אם כי זה לקח המון זמן, עד שעה הזחלמים הגיעו למקום. ולפני שחר טילקנו אותם משם. ב-9 לחודש ~~השני~~ בבוקר למעשה עוד לפני שחר, קבלתי פקודה עם שחר מייד, לחפוש את חורבה בדרום. והורדתי לשם שתי מחלקות מפלוגה ג', מגדוד 407 בפקוד גדי ורדי. שלמעשה חורבה זו לא נעזבה על ידי כוחות החשיבה עד הסוף, והם החזיקו את חורבה עד 15 לחודש.

41

ב-9 לחודש בבוקר קבלתי פקודה לתפוש את מכשיר חזרה. מכשיר היה חשוב מאד למפקד האוגדה לכבוש אותו חזרה, והתכנית היתה, מכיון שמכאן אנחנו היינו גלויים לטלויזיה, ובטלויזיה זה היה כבר אויב. ופעל. וחטפנו טילים. התכנית היתה שהאפשרות היחידה זה לתקוף ממזרח למערב כאשר ראיתי וידיעתי שיהיה קשה מאד לעבור את הדיונה, אם אפשרי בכלל. אבל קוייתי שיהיה שם איזה שהם פריצות בין הדיונות, שאפשר לעלות. גודר 410 יצא מעמדותיו באזור הרכס הזה (מ פה) עם היציאה חסף אש ארטילרית חזקה מאד. התחיל להתקרב לעבר הדיונה המג"ד נפצע, פונה, טנקים לא יכלו לעלות את הדיונה. השליטה השמבשה. הגדוד קבל ממני פקודה לחזור חזרה לעמדות הראשונות. נתתי פקודה לשמח"ט להצטרף מיד ולתפוש את הפיקוד. את יהודה בכר. יהודה בכר בא, תפס את הפיקוד, בכונה לחדש את ההתקפה, כעבור כחצי שעה גם יהודה בכר נפצע מארטילריה, פונה גם הוא. הגדוד נשאר בפיקוד הסמג"ד. במצב זה, אני מגלה מחמדיה כוח גדול באזור מיטורי, מאזור כאן (מפה) בתנועה ענן אבק עצום מתחיל לנוע לעבר חמדיה. אני מעריך שהיו שם כ-70)60 כלים בתנועה לעברנו. בקשתי סיוע אויר, פעמיים, קבלתי תשובה שלישית, אבל קבלתי למעשה את כל אנד הארטילרי של האוגדה.

אנחנו הורדנו על הכוח בתנועה עוד ולוינו אותו עם התנועה ארטילריה, משך כל התנועה, עד שהגיע לקירבת חמדיה.

שאלה: באיזה שעה זה היה?

טוביה רביב: זה היה ב-9 לחודש בסביבות הצהריים. 12 ומשהו.

אלוף אריק שרון: זה היה יותר מוקדם. זה היה בסביבות 11.

טוביה רביב: יכול להיות. כתוצאה מהורדת הארטילריה המרוכזת, אני חושב שהשגנו דבר אחד, שכל הנבמשים או רוב הנבמשים שהיו עם הכוח, גם שארו מאחור. ולמעשה, כאשר

התקרבו לחמדיה, ראיתי טנקים בלבד. והורדתי את כל הכוחות לעמדות המתנה בחלקם מנקדים בעמדות תצפית. דיווחתי למפקד האוגדה שאני רוצה לתפ' להם להתקדם לטווח קצר, ולעלות רק כאשר הם יהיו בטווח פחאים ולדפוק אותם. מפקד האוגדה עוז הזהיר אותי שאני אזהר שלא אשאיר אותם בטווח יותר מדי קצר, ולא אפיק לדפוק אותם ויהיו עלי. היינו כאשר הם היו בסביבות ה-1600 ה-1800, והתחלנו לדפוק את הטנקים. היו פגיעות יוצאות מגדר הרגיל. הם לא ירו לעברנו אפילו פגז אחד. תוך כדי תנועה. משך כל הזמן הזה החזקנו ארטילריה גם על מכשיר. כדי לא לקבל הפרעת אגף משם. חלק מהטנקים נפגע בטווחים אלה של 1600-1800, בחלקם הם התקרבו וכאשר היו צמודים לחמדיה, הם נכנסו לשטח מת. בשלב זה כוח קטן של מחלקה + בפיקוד ס"מ"פ הזזנו קצת יותר למטה מהרכסים שמאגף, את כל אלה שהיו בשטח מת עשה שם עבודה נפלאה ודפק שם הרבה טנקים, אבל לא את כולם. והיו מספר טנקים שמחאו התגלו ממולנו על הרכס. מתוך שטח המח אני זוכר, שהייתי פה באזור הזה(מפה) ומול 202 עמד שוקה ברוץ, אחד המ"פ, וטנק אני רואה עולה ממולו בטווח של 50 מטר, הספיק לדפוק על שוקה פגז אחד, פגע רק במסוקס ואז הוא נדלק כאשר הוא עומד ממש על ראש הרכס.

סך הכל בהתקפה הזו לפי הערכתי דמקנו כ-35 טנקים. שהם נשארו פוזרים מחמדיה

ופנימה. חלק קטן ~~40000~~ נטוב, אולי פה צריך לציין שאנשי הצוות שלהם, כולל של הטנק הזה שהיה למעלה על הרכס, קפצו מהטנק ורגלית ברחו מזרה. זמן של כשעה שעה וחצי אחרי זה, קבלתי פקודה להיות מוכן לבאת להתקפת נגד, להשמיד עוד מה שנשאר שם בדרך, לעבר טלויזיה מיטורי, ואם זה הולך טוב, להגיע כמה שאפשר מערבה אם זה הולך, כולל לקו המים. נתתי פקודה והתחלנו בתנועה, האלוף ש. גונן: תציד כל פעם שעות.

טוביה רביב: זה היה בסביבות ה-3. כאשר גדוד 407 תקף מאזור כשוף לכוון צפון מערב, גדוד 409 כולל הרכסים האלה, ממזרח למערב, לעבר טלויזיה, אפילו צפונה לטלויזיה. גדוד 410 לעבר מכשיר, אולי בהזדמנות זו לקחת את מכשיר, ולהצטרף אחר כך מצפון לטלויזיה. עם ירידה מהרכסים, אני מוכרח פה לציין שזמן התקפה הראשון הקודמת, אנחנו דפקנו 35 טנקים, לנו לא נדפק אף טנק אחד. עם הירידה מהרכסים התחילו להפגע טנקים. למעשה, באזור טלויזיה נפגעו כמות גדולה מאד של טנקים, חכף אני אציין מספר ובאזור הזה של מכשיר, נפגעו כמות גדולה מאד של טנקים. סך הכל טנקים פגועים ביום הזה, היו לי - בגדוד 409 כאן 12 טנקים. מהם 6 נשאר בשטח. באזור של גדוד 410 כאן, 10 טנקים. מהם 6 נשאר בשטח. למעשה 5 כאן ואחד מהגדוד הזה אזור זה. (מפה). בהתקפה הזו היו לי 25 הרוגים. אני נתתי פקודה לחלק חזרה לרכסים מהם יצאנו. חילצנו חזרה. האמת שלא היתה לי תמונה ברורה אז כמה טנקים נפגעו, כמה הרוגים יש לי? אני לא בוכר שאמרחי אז לאמנון שנשאר לי 3 אנשים בטלויזיה, יכול להיות. קשה לי לתאר מכיון שהאמת שלא ידעתי אז כמה אנשים נעדרים באותו רגע. הצבנו קו חזרה על חמדיה, ועל הרכסים האלה ממזרחית למכשיר, והתחלנו לחלץ פצועים, טנקים, ולהתארגן.

גדוד 407 כאן (מפה), אגב, סגן מפקד האוגדה היה, נדמה לי, בין שני הגדודים האלה כאן. גדוד 407 שתקף כאן לא היו לו נפגעים. הוא לא נתקל בחפצונות גדולה. התנגדות קטנה אבל לא משהו רציני. עד שאני עומד על הרכסים אני ראיתי את אמנון חוקף לעבר טלויזיה מכוון דרום מזרח, ולמעשה הגיע עד לאזור השלוחה הזו של טלויזיה ונשאר שם. בלילה ב-9 אני הוחלפתי על ידי חטיבה 14, וניתן לי לילה של התארגנות באזור יוקון, של חידלוק, תקון מה שאפשר לתקן, ולחזור לכשרות. למחרת בבוקר, 10 לחודש, אני רוצה לציין עוד לפני כן, גדוד 410 שהיו לו הרבה נפגעים, חלק מהטנקים הגיע באזור החלק הדרומי של מכשיר, ועם 4 טנקים הגיע עד לרכס, כאשר באותו רגע שהתגלה מצד שני, חטף טילים מאזור חמוטל, ומאזור הדיונות שבצפון למכשיר, כולל מטווחים קרובים מאד וכאן, השמג"ד שהיה, גילה שו"ת או שניים, אני לא ידעתי שזה של אמיר יפה. עכשיו אני מבין שזה של אמיר יפה. באזור זה קצת מצפון לרכס הגבוה של מכשיר.

את היחידה הזו את 410, שפה למעשה היתה פלגה, ועוד כאן שתי פלוגות, ואת פלוגה ג' בחורבה, השארתי ת.פ. חטיבה 14 משך הלילה. למחרת בבוקר בשעה 6 קבלתי חזרה את הקו והחלפתי את חטיבה 14. חזרתי לפריסה באותה צורה כפי שהייתי, כאשר נודע לי בהמשך שלכות הזה כאן, משך כל הלילה היו התקלויות קצרות, מט ווח קצר, כולל פעם אחת כאשר השמג"ד גילה שמתארגנים בטווח של כ-300 מטר ממנו, שורה של כ-2 כיתות, מחלקה עם הרבה אר.פ.גי. לתת מכת אשר. וכאשר הרגיש, הקדים אותם בכמה מכות, הדליק זרקורים, נתן מכת אש, הם ברחו. ונשאר כאן, כאשר עם שחר הוא ירד קצת מהרכס הגבוה, מכיון שאת הרכס הגבוה היה בלתי אפשר לחזיק כל עוד בכל החלק העליון שרצו בכמויות מצרים.

ב-10 וב-11, משך יומיים אלה, למעשה עמדנו בעמדות אלה (מפה) כאשר פלוגה אחת נמצאת קדימה מצפון ל-194 על השלוחה הזאת. אנחנו מנהלים פגע אש עם הפלוגה הזאת, עם מכשיר, כאשר כעבור לילה נוסף של צרות בחלק העליון כאן, בו נדפק גם טנק אחד, אני הריתי לפלוגה הזו להתרכז לאורך השלוחה. פה יש שלוחה חולית מאד, דיונה נמוכה, שאפשר עמדות אש מצויינות. ולמעשה התארגנו כאן, זה נתן חיפוי מצויין לאזור החלק העליון של מכשיר, משני כוונים, מהרכסים האלה, ומהשלוחה כאן. וכאן, מאותו רגע, למעשה מצרים לא עלו. טנקים לא עלו, מכיון שמי שעלה הוא נדפק משני כוונים. את השלוחה הזו, את החולית הזו, את דרום מכשיר, אנחנו החזקנו למעשה עד 21 לחודש. כשעתיים לפני ההתקפה על מיסור. על כל פנים זה היה בידינו כל הזמן. ב-10 בערב, אנחנו מוחלפים

ס 7 י
43

פליחה, ב-11 בערב אנחנו מוחלפים על ידי חטיבה 14. ואנחנו יורדים בהתארגנות בציר מפדיל, ובציר מפדיל אנחנו ~~228~~ מבליים יומיים, 12 ו-13. כאשר ב-13 בלילה, ~~228~~ מקבלים פקודה להיות בכוננות לחקוף כוח קומנדו שכפי הנראה נחת באזור אלטרן, כאן, ולהיות מוכנים גם לנוע בציר רביחה, לעבר דרום כשוף, ובהמשך או לכוון דרום, אם יבוא אויב או כלפי צפון. את ההתראה הזו קבלתי, אנחנו היינו מוכנים, פלוגה בפיקוד מג"ד אז כבר הפג"ך של 410 היה יהודה גלר, יצא לעבר אלטרן, עם פצי וכוח ~~22~~ נבמשים, שם נחקלו בכ-50 ~~228~~ אנשי קומנדו, שכולם הושמדו. החטיבה לא ~~228~~ קבלה פקודה תזוזה. שמעתי בקשר שמוענים שזה חלוי באישור מהפיקוד, ואין עדיין אישור מהפיקוד. תהיה בכוננות אבל ~~224~~ המטין עד שחקבל אישור. בסביבות הצהריים 12, קבלתי פקודה לנוע, ולתפוש, פרט לגדוד 407 - מפקד האוגדה הזכיר שגדוד 407 נלקח ממני לטובת האוגדה הדרומית - עם שני גדודים בלבד, ולתפוש מכספי 55 עד כספי 57, כולל הרכס הזה. ולהמטין להמשך פקודות. בתנועה אנחנו נענו על ציר רביחה, בתנועה קבלנו עלינו החקפת אויר, שם הצלחנו להוריד מטוס אחד עם מקלעים, שהוא התפוצץ ממש 30 מטר מאחד הטנקים, והגענו התפרסנו כאן, כולל את הרכס הזה, אני מדבר פרגע על 14 לחודש שעה 1-2, כאן במקום הזה הצטרף אלי מפקד האוגדה עם הפ"ק שלו, עם נבמשים יצא לשיור לראות את האזור הזה(מטה) אנחנו יצאנו גם קדימה קצת, תפסנו שם שבוי אחד. ועם חשיכה קבלתי פקודה לחזור לחמדיה כשוף, לתפוש את הקו להחליף את 14, כדי ש-14 תתכונן לצליחה, ולמחרת בבוקר ב-15 לחודש, הוזמנתי לקבוצת פקודות לבצוע צליחה.

481 סול

חיים ארז אנג'לה 143: הגדודים שמרכיבים את החטיבה 264, גדוד מספר 1, והמג"ד זה גיורא לב.

599 - גדוד מספר 2, עמי מורג. 257 זה גדוד מספר 3, המג"ד שמעון בן

שושן. שמח"ט היה ישראל פושט. החטיבה סיימה את אמוני הקמה שלה באוגוסט 73, היתה מלאה בצוותים, ובכוח אדם, היו לה רק 22 טנקים, חסר הרבה מאד ציוד, רכב, זחלמים, וכל מיני ציודים נוספים. כחודש לפני המלחמה, החטיבה עברה ממחנה חסה לשדה תימן, מרכז הגיוס שלה נשאר בחסה, שהיה מיועד לדלג לבית-דנתה ביפו. ובזמן גיוס לדלג משם לבית המוסיקה ביד אליהו. כחודשיים לפני המלחמה, קיימנו תרגיל גיוס עד מקומות מפגש. כפי שציינתי, בערב המלחמה, היו חטיבה 22 טנקים בלבד. המקורות לטנקים מחוכננים, כפי שמופיע על הלוח, לנו היו 22 טנקים, בית ספר לשריון היינו צריכים לקבל 48, זה כולל שיבתה, פדנה גייסית 15. בה"ד 20 - 10. ו-8 טנקים ממשה. סך הכל היינו צריכים ~~228~~ לקבל 103 טנקים. במציאות קבלנו 80 טנקים.

מבחינת התארגנות אחרת, דוגמה, תחמושת עבור הטנקים האלה היינו צריכים למשוך ככה: טנקים שהיו בשדה תימן אצלנו - מבטח תחמושת. הטנקים שהיו מבית ספר לשריון - היו צריכים למשוך תחמושת מחסה. בשיבתה היתה תחמושת עבור הטנקים. עבור הטנקים בסדנה גייסית בב"הד 20 ובמשה, היינו צריכים להביא תחמושת מבטיח תחמושת. זיורדים - עבור הטנקים של 650 היינו צריכים למשוך מחטיבה 204 - מרפיה. וכמוכן בב"הד 20 ותמשה מבטיח ציוד. ביום שישי רביעי לאוקטובר, קבלנו החראה שיש כוננות. ביום שישי בערב טלפנו לכל סגל הפיקוד הבכיר של החטיבה, כל קציני החטיבה, שישארו בבתי. טלפנו לכל ~~228~~ פעילי מרכס הגיוס שלא יזוזו מהבית. כך שב-6 לחודש ב-9 וחצי בבוקר, כאשר הפעלנו את הגיוס הצוות הגיע מהר, נוהל הגיוס התנהל כפי שצריך.

ס ד י
44

החקלוח שהיו, היו בעקר התיצבות כלי רכב. כאשר התחילו להגיע אנשים, הם הגיעו כולם לשדה הימין, הצטיידו בציוד אישי, ומשדה הימין שלחנו אותם בהתאם לקבוצות שהגיעו לקלוח את הסנקים. כאשר גדוד אחד קבל את הסנקים בבית ספר לשריון, היה צריך למשוך את הסנקים גם בג'וליס, גדוד 2 של עמי קיבל סנקים בשדה הימין, והיה צריך להביא עוד פלוגה משה. כפי שמפורט וגדוד 3 קיבל 22 סנקים בשיבטה, והשלמות מסדנה גייסיה. בית ספר לשריון, שמענו כבר את התאוצר. את מכשירי הקשר הורדנו משולחנו הדרכה. גם מקלעים שהיו, בכמות קטנה, הורדנו משולחנו הדרכה. חסר הרבה זיווד. כמובן הסנקים היו במצב שהיה צריך לעבוד עליהם ולהכין אותם. אלוף אריק שרון: בנקודה זאת של מצב הציוד בבית הספר, פנה אלי קודם גבי, כמי ששימש מפקד בית הספר באותו זמן. הוא ביקש לציין שבצב לא היו לו כל הוראות להחזיק ציוד בצורה אחרת. אז אני, גבי, ממלא את בקשתך בנושא הזה. כי הוא טוען שבצב לא היה להם אף פעם הוראות להחזיק אחרת את הציוד.

גבי זה המצב מבסיסי של ארגון בית ספר להדרכה.

האלוף א. אדן: המצב הבלתי סימפטי הזה מכוסה בפקודות, וגם היה בדרך אגב לפחות פעמיים במטה כללי, של מקורות לטנקים של 421, שזה פשוט היה ידוע בכמות הסנקים שישנם, מאיפוא הם יצטרכו למשוך במלחמה. לא רוצה כרגע להתייחס מהזכרון, אם זה חל על מכשירי הקשר, אבל המצב מבסיסי של חטיבה 421 עומדת כמעט ריקה, הוא היה ידוע, מתוכנן, בעוונותינו. זאת אומרת לא היתה שום ברירה. זה הוחמר כשהעבירו יותר סנקים לבירת-מדה.

דוביק: גבי התכוון לציוד. בנקודה זו, היתה פקודה של גייסות שריון היכן מצטיידים, והפקודה הזו בית ספר לשריון כלול בתוכה. היתה פקודה מפורטת של גייסות שריון מהיכן להצטייד, בין היתר בית הספר לשריון כלול בתוכה, ושל הצטייד פרושו סנקים עם ציוד עם הכל. האלוף א. אדן: הנקודה הזו לא ברורה לי ברגע זה. זאת אומרת בית ספר הוא מקור. אם בפקודה זה כתוב אם זה מצוות או לא, לי לא ברור. מכל מקום ברור המצב שהיה. שכית ספר עלה למעלה או ירד למטה לפני זה.

חיים ארז(המשך): על כל פנים, מבחינת ההתארגנות שלנו ב-7 לחודש, ב-5 בבוקר, הגדוד הראשון של עמי מורג התחיל לנוע על שרשראות לכוון סיני. בשעה 9-10 בבוקר, הגדוד של שמעון בן שושן משיבתה התחיל לנוע. הגדוד של גיורא, בערך באותה שעה, התחיל לנוע מבית ספר לשריון על שרשראות, לכוון סיני. גדוד של עמי הגיע לאזור יחד עם מפקד החטיבה, הגיע לרפידיים בערך בשעה 12-1. לקראת 2-3 הגיע לצומח ספונטני, אחר הצהריים לקראת 7 לחודש, ב-3-4 אחר הצהריים הגיע לצומח ספונטני. הגדוד של שמעון בן שושן הגיע בשעות הערב. הגדוד של גיורא רק בשעה 7 בערב הגיע לרפידיים התיצב בהברגה לקראת בוקר, אם אני לא טועה 7, הגיע לאזור הברגה. 79 סנקים, זאת אומרת נשארו 4. 3 תוקנו תוך כדי מספר שעות, אחד חוקן יותר מאוחר, והצטרף לגדוד 184. מתוך ה-80 הגעתי 79, היו בהברגה בבוקר. הפקודות שקבלנו ב-7 לחודש בערב, כפי שהוסברו, לחפוש את אזור הברגה, להיות מוכן לחלץ את אנשי אסא חזיון, לקראת ערב של ה-7 לחודש גדוד של עמי חפש את אזור אברגה. לקראת 5 בבוקר, שני גדודים היו על הברגה, לקראת 7 בוקר, גם הגדוד השלישי של גיורא, הגיע לאזור הזה, מדרום להברגה, ממש על שפת זנגביל.

המצב שהתגלה כשטח, כפי שנזכר, הרבה כלי רכב, סנקים בטוחים די רחוקים. קבלנו הרבה מאד הפגזות ארטילריה, כולל קטיושות. המצב היה שאנחנו עומדים, אסור לָוֹז קדימה, ולמעשה חוטפים ארטילריה כל הזמן, הפגעות. מנסים לנהל אש בטוחים רחוקים עם האויב לפני. לקראת 10 וחצי בבוקר, קבלנו פקודה ממפקד האוגדה לנוע במהירות למיחלה. גם אני החרשתי שזה לא תנועה לצורך החקפה מתוכננת, אלא יש שם קטסטרופה וצריך לרוץ מהר. משום מה הרושם שנשאר לי עכשיו, או שהבנתי ככה מעצמי, או ששמעתי שדויזיה 4 ממחילה לצלוח. אצובמקביל לזה, שאוגדה 162, מחליפה

אותנו, והיא מבצעת את ~~אמצעים~~ המשימה. באמת באותו זמן, אני ראיתי את הטנקים של גבי, עברו אותי, בשני אגפים, אם אני לא טועה חלק מהטנקים שאני ראיתי, ~~בערך~~ בערך בחלק הצפוני של הבכנה, חלק נוסף של מגח"ים עבר בחלק הדרומי של הברגה. נכנסו לתוך השטח, ובשלב הזה עזבנו את העמדות והתחלנו לנוע לכוון כביש הרוחב. באותו זמן התקשר אלי עמי מורג, ואמר, שבני התקשר אליו, וביקש ממנו שיסייע לו. פניתי למפקד האוגדה, אמרתי לו את זה. התשובה שקבלתי שקבלנו הוראה לרוץ מהר למיתלה, וחוף מזה יש גדוד שוליים שעמד ממש על הברגה. אותו זמן אני חושב היה הגדוד של שימשי, שעמד לרגלי הברגה, והשתמשו איתו. אחר כך גם גבי דיבר איתי אישית. אני לא זוכר אם פניתי שוב למפקד האוגדה, על כל פנים הפקודה היתה לרוץ מיד. עשינו את זה מהר, ולקראת הצהריים, 12 וחצי, 1, הגדוד הראשון, יחד עם מפקד החטיבה הגיע לצומת המיתלה.
פריאה: זה היה ב-8'

חיים ארזי זה היה ב-8. כשהגענו לצומת המיתלה קבלנו פקודה לזוז, לחזור חזרה. נפגשתי בצומת הג'ידי עם מפקד האוגדה, זה היה כבר בשעות אחרי הצהריים, 2-3 אני מניח. ואז קבלתי פקודה לנוע חזרה, לציר טסה-איסמעליה, ולתפוש את אזור חמוטל. אינפורמציה מה קורה בשטח לא היתה לי. לא ידעתי בבירור איפוא נמצאים כוחות אוגדה 162, וכמובן לא היה לי שום אינפורמציה איפוא נמצא אויב ומה עושה. אנחנו הגענו לאזור ציונה ממש עם דמדומים. התמונה שראינו שהגענו - הגענו בדירוג מסויים. גדוד ראשון שהגיע זה היה עמי מורג, לאחר מכן, שמעון. וג'יורא. המצב שראינו בשטח הוא כזה, שוליים עומדים באזור ציונה יורים לכוון חמוטל. קבוצה נוספת של שותים עומדת בין ציונה ובין מכשיר, טנקים נוספים עומדים על ציר הכביש באזור א נקודת המיים. שותים יורדים מכוון מכשיר, - על מכשיר 2 טנקים בוערים בבירור - ושותים יורדים לכוון ציר פוטון. ראינו מדורות, שני טנקים משהו כזה, על חמוטל. כשהגענו התחלנו לקבל אש מכוון חמוטל וזיהינו בבירור יותר מאוחר זה לקח שלב, בהתחלה לא ירו. אף אחד לא ירה. לאחר מכן ג'יורא קיבל ממני אישור, אחר שוידינו שאין פה אף אחד מכוחותינו, אחרי שהסתקלנו טוב במשקפות, קיבל ממני אישור ופתח באש על מכשיר. לפי דבריו הוא השמיד פה 5 טנקים. עם אור אחרון, ופה דמדומים זה יכול להיות עסק די ארוך, כולם מדברים על דמדומים, זה גם כן היה בדמדומים.

(אחרי רשמה אלה מהגיי"ש)

בצענו התקפה על "חמוטל" עם גדי של שמעון -בן-שושן כאשר הוא עלה מציר הכביש על ציר הכביש על ציר הכביש מצות "פוטון" בצורה כזו עלה על "חמוטל" היה ממש חשיכה, נפגעו לי כ-3 סנקים. שם נהרג סמ"פ נפצי מ"פ, אני פוניתתי אותו, אח"כ התברר שמקבלים פה גם טילים ואולי גם מכיוון צפון וגם מכיוון "מכשיר" ואז נתתי לו הורא ה לרדת להתארגן על ציר הכביש באזור הצומת "פוטון-טליסמן".¹ בזה גמרנו את היום. כאשר אנחנו ערוכים באזור הזה, נפגעים היו לנו אותו יום 4-5 הרוגים, 2 סמ"פ מפ"פ פצוע שהיו מארט² ירי זרמני. ועל "חמוטל" 3 סנקים נפגעו מטילים. ב-12.00 לבילה הכח שעד על ציר "טליסמן" צומת "פוטון" פגש 3 אנשי צוות של חט³ 500 שהיו בשטח הלילה, התקדמו ירדו איזה מקום אני לא יודע איפה, ומצאנו אותם. באותו ערב התקיימה קבוצה פקודות לקראת ה-9 לחודש והמשימה שקיבלתי היתה לחלץ את אנשי "פורקן". התכנית היתה כאשר הם יוצרים החוצה כלילה. נשארים בשטח באזור "טליסמן 20" ולצורך זה התכנית שבוצעה א. לכבוש את "חמוטל" להתקדם קדימה עם כל החטיבה עד "טליסמן 20" לכיוון "נוזל" ומכך לחלץ את האנשים. ואז פנה אמנון (מח"ס 14) וביקש את הזכות לחלץ אותם מה שהתבצע זה כך.

על "חמוטל" תקפנו עם 2 גדודים כאשר גד' גיורא תקף את האזור המזרחי וגד' של עמי את האזור המערבי. מבחינת אויב על "חמוטל": באותו שלב על "חמוטל" היו סנקים, היו שם כמיות גדולות מאד של חי"ר שהיו ערוכים חלקם בתעלות קשר, חלקם במחפורות עגולות לפני התעלות היו מחרוזות מוקשים, והיו מקומות אצל גיורא שהם לא הספיקו להשים את המחזורות קודם אז ממש לפני הסנקים קמו ומשכו מחרוזות מוקשים לפני הטנקים, מצבנו מבחינת מקלעים היה גאוכ לרוב הטנקים לא היה מקלע מפקד. היו מס' סנקים שלא היו להם מקלעים מקבילים. השיטה היתה: אצל הגד' של עמי עלו על המחפורות לארכם וצרפו את הערבים על השרשראות נסעו סנק אחרי סנק הלוך וחזור מס' פעמים. גד' של עמי נתקל ב-16 סנקים מצרים שהיו ערוכים להעבכת במקום הזה, הוא דפק אותם. באותו שלב גיורא כבר קיבל פקודה לרדת ולורץ קדימתו הוא תפז את אזור "טליסמן 22" ועמו דיוות שיעד בידו. באותו שלב נתי עם גורא והבאתי אלי את הגד' השלישי את שעמון בן-שושן שהוא נערך חצה את "חמוטל", נערך מדרום לגד' של גיורא. כאשר שמעון עלה פה על יעד חי"ר נוסף. "חמוטל" זה יעד ארוך מאד ורחב מאד. זה הולך שלוחות שנמשכות לכיוון מערב. שמעון נכנס פה לקרב גם עם חי"ר ופה גם נדפקו לו 2 סנקים. זמן קצר אחרי שמעי דייון שהיעד ביקו. הוא תקף מכאן טילים.

שאלה: באיזור שעה?

תשובה. בין 9-10 בבוקר. באותו זמן הוא חסף ממת טילים רצינת מאד. הערכה שלי היתה בעיקר מכיוון "מכשיר" ואולי גם ממערב. טילים, ורוב סנקים שלו נפגעו כולל הטנק שלי באותו שלב נפצעו 3 המפ"ים נדמה ש-2 סמ"ים. הוא דיוות את זה, נתתי לו אישור לרדת למטה. הוא עשה זאת אחרי שבדק אישית עם הטנק שלו שאין שם אחד חי משלנו. לא נשאר על הגבעה, ויחד למטה. ותארגן, נסע לטסה להתארגנות. כאשר עמי זז אנחנו נשארו פה עם שני הגדודים למצב האויב האזור בזה. "נוזל" תפוס בידי האויב. ראינו הרבה מאד חי"ר שהתחפר וראינו סנקים שעולים כל האזור הזה היה מלא ברכב. יותר דרומה היו מערכי חי"ר רציניים שראינו והתחלנו לנהל אש עם כל מה שהיה. בשלב הזה עבר אמנון עם מס' סנקים כאשר הוא נכנס לאורך הכביש עשה סיכוב וחזר כפי שהוא תירא ודיזון, אמר שהוא לא מוצא את החברה. לגיורא היה איתם קשר, הוא ביקר מהם שיפצילו זיקוק ירוק. הם הפעילו זיקוק. בורה כזרה מצאו אותם. העלו אותם על סנק אחד ואני ראיתי את אמנון עם החברה שלו יוצאים דרכו חזרה. באותו שלב לא ידיעתי על בגמשים שנפגעו לי. אחרי 1/2 שעה ראינו מאזור "חמוטל" הולים 2 חיילים, זהינו שהם שלנו, רצנו אליהם ואז התברר שיש בשטח 14 בחורים שלנו. שלחנו 2 סנקים, אספנו אותם, נדמה לי שאספנו 13 אנשים. הם טענו שיש פה יוחר עמוק אסד משהו פצוע. עשינו סריקה ל^k מצאנו אותו. באותו שלב ביקשתי גם אישור לכבוש את "נחל כיוון שבאותו מקום, לעמוד לא היתה אפשרות, כיוון שלץ "נוזל" התחילול לעלות סנקים

התחילו להתארגן, היתה אפשרות לכבוש את "נוזל" או לחזור למקום הקודם שלנו. ואז קיבלנו הוראה לחזור חזרה לתפוס את צומת "פוטון - טליס/מך". לגבי הקרב הזה על "חמוטל" בערך ב-1.00 - 2.00, עיקר הכח חזר לאזור צומת "ופטון".

ב-9 לחודש בערב היתה לנו הרגשה לא טובה מאזור "חמוטל". העובדה שהשארנו שם אנשים מהים. חששנו שאולי בעל זאת ישנם אנשים שנשארו חיים בשטח. אני לא זוכר שזה היה בעקבות בקשה שלי או לא, על כל פנים למחר ב-10 לחודש קבלנו אישור לחלץ את הגויות. את הטנקים וכל מה שנשאר על אזור "חמוטל". לצורך זה קיבלתי פלוגה של 424 שני גדודי ארטילריה. התכנית היתה ממש עם שחר, לעלות לשם התכנית היתה מתוכנת ל-1/2 שעה שהערכנו שזה הזמן שלוקח למצרים עד שהם מפעילים ארט, התכנית היתה לעלות עם גד' פלוגת צנחנים של 424 רגלית, ונגמ"ש עם ק. דת וכל מיני חברה לצורך הוצאת הנפגעים. עלינו עם שחר עוד פעם שמעון בן-שושן עם כוח טנקים בחיפוי של גדודי ארט' כשגדדו אחד קפץ על הצד המערבי של "חמוטל" וגדוד שני של ארט' דפק בעיקר על "מכשיר", הנחנו שמפה אפשר להיפגע. פלוגה של 424 נסעה אחרי הטנקים בשלב מסויים היא יאדה ותפסה את המקום הזה, החלק של מערב "חמוטל", התחילו לעבוד שם, התחילו לרוץ עם טנקים ואז עוד פעם קיבלנו מטה טליס. אני מעריך מ"מכשיר" ואולי גם מכיוון צפון. נפגעו 2-3 טנקים, ואז החלטתי להוריד את האנשים, אנשי 424 שעלו למעלה לא נפגשו ביותר בערבים חיים בודדים בלבד. אבל הם ראו את התוצאות של הקרב הקודם לפי התיאור שלהם היו שם מאות ערבים שהיו חרויגים בתוך התעלות בתוך המפורות, פשוט שהרגו עותם עץ השרשרות של הטנקים.

ב-10 לחודש, לא הצלחנו להוריד את כל הנפגעים. נדמה לי שהורדנו 2, 3 איש והיו לנו כחוצאה מהפעולה הזו נפגעים נוספים.

ב-11 לחודש נפגעו לי 3 טנקים כשאחד מהם נשאר על היעד טנק נוסף שנפגע תחיל ליהשרף, הצוות קפץ מלבד הנהג, אח"כ הנהג עצמו החליט לנסוע ירד מ"חמוטל" זכר כשעולים על הכביש צריך לנסוע ימינה, במקום לנסוע על כביש "טליסמן" הוא לעה על ציר "פוטון" עבר את כל האזור הזה, עבר את "אלוויזיה" בתוך המצרים, הגיע בשלום ל"טוביה". ב-11 פעלנו לכיוון צפון לאזור "חלוץ", גבול הגזרות בין שתי האוגדות היה מצפון ל"מכשיר" מצפון ל"חלוץ", הלכנו פה קצת קדימה לכיוון "חלוץ", לא היתה פקודה לכבוש שום דבר. אלא להחזיק את הקו היו חששות מחדירה של טנקים בין שתי האוגדות. בלשב מסויים היה דיווח שכוח בן 40 טנקים נע לכיוון צפון וחיכינו לו. בלשב מסויים דוביק שהיה נדמה לי עם הליקופטר בשמים התקשר אלי ואמר לי שיותק קרוב אלי מאשר כחות שלהם נכנסים 5 טנקים לכיוון מזרח, כדי שיהיה ממשחק הוגן לקחנו 5 טנקים שלנו של עמי מורג, וחפ"ק של החטיבה, דוביק כיוון אותנו מלמעלה ויירט או אותנו לכיוון הטנקים. לקח בערך כ-20 דקות עד שהגענו לטווחים בתוך הדיונות ודפקנו אותם.

אם אני לא טועה, באותו 11 לחודש שלנו פלוגת טנקים, סמג'ד לגרור דוברות מרפידים לכיוון ציר "פדוי" זה לקח גם כן יום וחצי על כל פנים, הגיעו.

ב-13 לחודש היתה הוראה להישאר במקום, לא לתת לאך אחד לעבור קדימה ואז כמה שאני מבין היו התלבטויות מהי צולחים, אנחנו נשארו במקום כשהחזקנו כל הזמן באזור "חמוטל" בצומת באזור "ציונס" "חגיית" וכו' הקו הזה, כאשר לא עשינו כלום למעשה, מלבד אגירת הדוברות והכנות לצליחה.

ב-13 בחודש בערב היו כבר התראות על אפשרות של תקיפת שריון ב-148 לחודש. אנחנו היינו ערוכים בצו כזו. גדוד של גיורא לב היה ערוך באזור מ"ציונה" עד אזור "חגיית". זה היה עם שחר גדוד שמעון היה בערך כ-2 ק"מ על הכביש מאחור גדוד של עמי עוד אחרונית. התקפה החלה בשעות המוקדמות, בבוקר, בהג ארטילריה חזקה ביותר על העמדות ממש הנחתה שלא ראינו שום דבר, כאשר התפזר האבק ראינו את הטנקים ממש בין העמדות שלנו, והטנקים הראשונים האויב. שנדפקו היה ממש על "ציונה" ואז התגלה האויב

כאשר הוא מפורז לעומק של 3 ק"מ ולרוחב של 3 ק"מ. כפי שראיתי הוא היה גלים גלים. אני לא דנדע
7א זה היה גדולים או פלוגות. על כל פנים הוא היה מאזור "ציונה" על "חמוטל" ועד "מכשיר"
גדוד של גיורא התחיל לדפוק את הטנקים שהיו לפניו. לקחתי את הגדוד של שמעון שלחתי אותו איפה
שהחץ מראה תפס עמדות על יד הכביש בין "חמוטל" ובין "ציונה". והתחילו לדפוק את הטנקים. פני השטח
הם כאלה. יש פה שטח גלי מ"חמוטל" עד "ציונה" כל מה שגיורא לא ראה שמעון ראה. מה שאפיינ את הקרב
הזה, זה כל מי שנכנס לשטח לא יצא, לא יכלו גם לברוח כיוון שכל מי שהיה עולה היה נדפס מפה, הקרב
הזה לקח זמן כיוון שהם לא באו אף אחד והיה להם מקומות מסתור, זה לקח מס' שעות, אנחנו שיחקנו אי
איתם עד שעה 2-3 אחה"צ. כל פעם אנו צירים טנקים לאחור לעבות מלא מחדש. לארגן את ה"בטן", לקראת
שעה 3.00 הכנסתי את הגדוד של עמי, כל פעם הוא בא אלי בטענות שאני דופק אותו. כל הזמן היה לי חשש
מהגיזרה הצפונית שתהיה פריצה נוספת של כוחות מכיוון "חלוצ" לכן החזרתי את הגדוד הזה בעתודה. לג
לקראת 3.00 הכנסתי את הגדוד של עמי במקום הגדוד של גיורא. גם שמעון זו אחורה. גיורא עוד
המביר לעמי שצריכים להיות פה 5 טנקים דפוקים. והסביר להם את המקומות. הוא באמת חיכה ל-5 האלה.
ובאמת כל מי שהיה עולה היה נדפס, לקראת 5.00-5.30 בערב, דימדומים, הודיע לי טוביה שהוא רואה
כ-30 טנקים נעים על ציר "פוטון" לכיוון שלי, עמי קיבל התראה ובאמת היה שם הפתעה, באזור הזה ב
בטווחים של 2,500-3,000 מטר מעמדות של עמי, הוא דפק שם בין 10 ל-15 טנקים והיתר ברחו. מבחינת
חוצאות הקרב הזה כמה בדיוק נפגעו לפי הדיווחים 80-90 מבחינת מה שיזהינו בתאצ"ות ועשינו הגדלות
להערכת 50 טנקים של האויב נדפקו, לגדוד של שמעון נפגע טנק אחד באזור הזה מטיל ועוד טנק אחד
חטף פגיעה אבל לא קרה לו שום דבר.

אריק 4 מאחר והקרב נגד כוחות דיוויזיה 21 בגיזרה שלך נמשך גם למחרת בבוקר.

חיים ארז: ב-14 לחודש התחלנו לעשות את ההכנות לצליחה וב-15 לחודש קיבלנו פקודות לכך אני נשארתי
אחראי על הגיזרה וזאת אם אני לא טופה עד ה-15 לחודש בשעה 3.00. למעשה עד יום חמישי
בשעה 3.00 החזיקו את הקו. היה שם כל הזמן מגע עם האויב. בשעה 3.00 עמי זאד והצטרף אלינו.

שאלות

ברק: ב-9 לחודש, לפני מה שאני יודע מהאוגדה שלי, קרן פועל עדיין על הציר הזה שגם אתה פעל
עליו, ז"א הוא תוקף לכיוון "חלוצ" "נוזל" עד אשר הפיקוד מספיק אותנו. מה אתה ראית ש
זה היה מבחינת שתי האוגדות שתי הכוחות של קרן שלך באותו אזור של "חמוטל", "נוזל" ו"לחוצ".

חיים ארז: מה שידוע לי בכל השלב זאנחנו עמדנו ב"נוזל", אני לא ראיתי טנקים של קרן (מח"ט
500) עוברים אולי לא ראיתי טנקים. מה שראינו: קרב. הערכה שלנו הייתה שפשוט הם דופקים
אחד את השני המצרים. באזור הזה בערך ירו חלק ירה צפונה. חלק דרומה, ושניהם ירו על המעוז. הערכה
שם הייתה שזה אויב. וגם החברה אמרו אחד אחד, אחד שנים, לפי השריפות שבשטח, חילקו ציונים לשני
הכוחות. באזור הזה על ציר הכבש לא זכור לי שראיתי כוחות של קרן נעים. אולי יותר מצפון על "נוזל
עצמה כשאנחנו עמדנו בבירור היה אויב. בתחפרו. היהודים לא מתחפרים, שם עמדו התחפרו כמו שדים.

עמי: עמד נחום על "טליסמן" כשאנחנו חזרנו בחזרה, אינו את נחום זקר עומד מצפון ל"טליסמן"
מזרחית ל"תגית", קצת יותר מזרחה.

חיים ארז: אנחנו בצהרים חזרנו גדוד גיורא חולץ מפה, שוט אחד בצומת "חזית" והוא גרר אותו חזרה
לסדנא בטסה.

עמי: אני נסתי גם מאחור הייתי באזור "טליסמן" - 39 באזור ליד האנטנה של האו"ם, היו ממזרח
ל"ציונה" או "חצי" עכשיו, באזור "טליסמן 22" שם היו טנקים שלי. לע "נוזל" היה אויב
זה וודאי, גם על "חמוטל" ההי עדיין אויב חי"ר.

מח"ט 500 קרן: אפשר לחלק את זה לשניים, עד הצהרים, הפקודה שאני קיבלתי, הייתי באזור טסה הקטנה לכבוש את "חלוץ", אוג' 143 חט של חיים ראיתי אותה באזור "חמוטל" הצומת וכו'. אני הודעתי לאוגדה שאת "חלוץ" כיוון שאולי דיונות ענק אי אפשר לעלות ממזרח למערב. ויש שתי אפשרויות: או לעשות את זה דרך כיוון "נוזל" או לעשות את זה מממש מצפון. עד הצהרים הקפואו אותי. אני מעריך שבין 4.00 ל-2.00 נקבע גבול גזרות בין אוגדתי. ציר "טליסמן" ואמרו לי בפירוש (עש אז היו ברבורים על הנושא זה). שגבול הגזרות הוא "טליסמן", אוג' 162 מצפון, אני היחתי הדרומי באוגדתי אוג' 143 מדרום. נתנו לי לעבור על הציר, איך זה נאמר בין הפיקוד לאוג' אני לא יודע נאמר לי שאני יכול לנוע על הציר.

אריק: יכול להיות שקרן עבר על הציר, אבל הציר הזה באחריות אוג' 143, זה היה הציר שחט 421 נשענה עליו בהמשך.

המשך קרן: בסיביבות 2.00 ואני ראיתי את חיים כאן, עברנו מהציר וצפונה כאשר, שלב ראשון, נהם זקן מוביל. לפני זה הוא היה באזור הזה, הוא הגיע נוגע טנקים ב"חלוץ" בציונה ופרוס כך, ארצי ז"ל עס הגדוד שלו, ממש 1 ק"מ מ"נוזל", לא על "נוזל" עבר יופה, עלה על טלקים מ"חמוטל" והגיע למגע עם "נוזל" בערך מהנקודה הזו.

אריק: על איזה יום אתה מדבר?

קרן: על ה-9 לחודש. הוא גם אבטח כלפי דרום. כאן כשהיינו עד חושך ושוב היינו על החט עם 50-60 טנקים ואש מקלעים בחשיכה מוחלטת. באיזו שהוא שלב, אז זה לא היה ברור לי, מפקד האוגדה אמר לבצע את התרגיל של אחמצל בלילה. ולצאת לאחור ושה-גדס"ר או מישהו אחר יתפוס את הקו. שאלתי פעמים - אם זה באמת לעזוב את המקום. היו הרבה תרגילים אחמול, אני חושב שחוש ועוד שעה בדירוג, כאשר הגד' של עמיר יופה יוצר אחרון, יצאנו דרך ציר הכביש אחורה. גם פה גרננו טנק אחד, אני לא זוכר אם הוא "צנטוריון" או "פטון" בנקודה הזאת, עברנו על ידו, עברנו חיברנו טנק וגרננו אותו.

נחום כהן: אחרי "חמוטל" כשאני גרתי את הכלים הפגועים שלי לטסה. אז היכן שאמנון אמטט עמדו "שוטים". אני לא זיהתי למי הם שייכים, מזרחית ל"ציונה" לכל אורך הדרך מזרחית לאנטנה של האו"ם, עמדו "שוטים", אח"כ הייתי כל היום בהתארגנות וירדתי ב-5.00 בערב. לא ראיתי כבר "שוטים" לאורך הציר הזה". הם היו מזרחית לאנטנה של האו"ם כשאני נעתי לטסה, ב-5.00 וירדתי חזרה ב-30 כבר לא הי ו "שוטים" פה.

מפתח האוגדה: אני רוצה במספר מילים. אנחנו לא הצגנו כאן היום את אג"ד תחזוקה. אבל בפעם הבאה אלופ אריאל שרון אם הוא יהיה נוסף מס' מילים כדי לתאר כי אני חושב שזה עמנייים. בענין א"א, אנחנו השתדלנו להעפיל את האג"ד, כאג"ד מרוכז במלחמה. עד כמה שרק ניתן המבלכים האפשריים ממכות מרכוזות של אג"ד ארטילרי, כדי להמחיש את כמות היהרי שהיתה לנו בשלב הזה, אנחנו ריכזנו למעלה מ-92,000 פגז בתקופה הזאת. בזמן המלחמה, בדרך במטרות מרוכזות של אג"ד מרכוז. הנושא השלישי בענין האג"ד - האג"ד שלנו שימש כמטרה לתקיפות אויר של המצרים. והוא בסה"כ עמד במספר לא קטן של תקיפות אויר. גם עט נפגעם כתוצאה מכך, כדרי לציין דבר אחד לגבי הסכימה של תקיפת האויב. לקראת תקיפת שריון האויב (דיוויזיה 21) ב-14 לחודש, זה היה מלווה במספר פעולות. פעולה אחת במשך יומיים לפני זה, תקיפות אויר רצופות. על הא"א. בלילה שבין ה-13 ל-14 הורדתי כ-100 אנשי קודמנדו, או אתם אנשי קודמנדו, ש-60-70 מהם נדפקו ע"י טנקים שלך באזור "אלתרן" ויותר מאוחר עוד כ-20 - 30 כוח שנסוג משם. היתה כאן פעילת ח"א מרוכזת. של קומנדו לפני תקיפת חי"ר. ז"א היה פה איזה שהוא סדר מסויים בנושא הזה ורק אחרי זה, התחילה הפגזה כבדה של ארט' שאמנם היתה כל הזמן אבל ברכוז ארט' רציני גם על חט' 421 וגם על חט' 143 שהיתה אז בגזרת "חמדיה" ובעקבות זה התקיפה של הכוחות המצריים.

גדוד בסיוור: גד' הסיור שלחם הוא יה אחד משני הכוחות, מחט" 600, והוא היה הכוח השני בפיקודו של ג'קי, ב-8 לחודש ב-5.00 בבוקר, בגזרת "חמדיה" "כישוף", במשימה החקפית כפי שהצגתי - תקיפה לכיוון מצפון-מערב. במשך היום לאחר הזזת האוגדה דרומה, שכפי שתואר כאן, היו לנו דיווחים, דיווח של ג'קי, על התקדמות של אויב לעבר "חמדיה" "מכשיר" ו"כישוף". זאת בעצם, היתה הסיבה שהחלטנו או אישרתי את הצעתו של ג'קי, להשאיר את גד' הסיור במקום. אתה התכוונת להשיאר גד' אחר. ואנחנו השארנו את גד' הסיור. גד' הסיור עמד אז בלחץ במשך השעות בהם. המג"ד נהרג. והיו לנו עוד מס' נפגעים. אויב מצד אחד לחוץ קדימה להשלמת משימותיו, באותו יום, אנחנו יוצאים מתוך השטח. מאחר והיו דיווחים בלתי פוסקים מ-ג'קי אלי כי אני הייתי באותו זמן עם היים ארז (מח"ט 421) בגזרת "הברגה" דיווחים על העניין הזה של תנועת כוחות. עשינו שני דברים מצד אחד השארנו את טוביה במקום עד לאחר ששתי החט' האחרונות חט' 421 וחט' 14 עברו את צומת ססה, או צומת "רכיבה". ודבר נוסף אישרתי לג'קי להשיא את גדוד הסיוק במקום. כפי שאמרתי המג"ד בנצי כרמלי נהרג באותו יום והיו עוד מס' נפגעים רציית לציין שכשאר חזרנו מצאנו את "מכשיר", את הגבעות של "מכשיר" תפסות בידי המצרם, זאת יודעים גם מהתאור של עמיר יופה. לגבי החקיפות שלי, לא רק מ"מכשיר" ג'קי כשחזר לשם נתן פקדה לתפוס גסאת "כישוף", כי מ"כישוף" עמדה להיתפס גם כן, כי בעצם אנחנו עמדנו בבוקר ב"כישוף" אחכ. הכוח עמד בעיקרו על "חמדיה" והמצרים היו תכנועה ל"כישוף" ו"כישוף" עמדה ליפול כל רגע. וכשטוביה חזר לשם. אנחנו תפסנו את "כישוף" שהייתה נקודת המפתח ממש ברגע האחרון.

כנס פיקוד דרום 19.3.74

סיבוב שני אחרי אלה

קנרנית : לאה דרוק

האלוף שרון:

אולי עוד משפט אחד לסיכום. בעצם אם אנחנו בסכס את אמצע השלב הזה ככי שהוא היה, אנחנו לקראת ה-15 לחודש עומדים במצב הבא: אנחנו מחזיקים בנקודות המפתח שבשטח: חורבה - כישוף ודרומה לו (אנחנו לא תארנו פה גם כמה קרבות קטנים צוהשמת כלים של אויב אצא בכיוון חורבה, כי המצרים ניסו לעלות לכיוון חורבה). אנחנו עומדים בקו מיוצב בגזרת חורבה - כישוף - חמדיה ועד למדרונות מכשיר. נשאלה כאן קודם השאלה האם חלוף היתה בעלת חשיבות מכרעת? לכי דעתי חלוף היתה בעלת חשיבות פחותה, לעומת זאת, מכשיר גרמה לנו טרדה רבה ביותר כל הזמן בגלל אופייה השולט, איומה הקבוע והפגיעות ממנה בכוחותינו שבמצאו מצפון לחמדיה. כי בעצם אנחנו החזקנו עד למרגלות כישוף. וכוחות שהיו בגזרת חמושל בשלבים השונים.

אם נבסס לסכם את הנזק שקרה לנו כתוצאה מהנפילה ההיא, אהייתי אומר שזה שהיינו בין נרזל ל צידנו זה חבל, אבל לא היה מה לעשות. נרזל זה נקודה חשובה, אהבל מאחר ונרזל כבר לא היתה, אז בגזרה ההיא לא עמדנו בנקודה אצא קרינית. המקום הקריטי שאיבדנו באותו יום, לדעתי, החשוב ביותר, היה מכשיר. בגזרה הדרומית הצלחנו להחזיק. אז הייתי אומר - קו אמיוצב במקום הזה, כש-421 או 14 ו-600 אמצחזיקים לאורך הקו הזה וכשחטיבה 1, לחליפין, הדיתי אומר, מחליפה אותה ובערכת אכל הזמן מאחור.

עוד דבר שאפשר אצא לציין - בתקופה הזו עשינו מאמצים גדולים בתיקון טנקים ובהגדלת מספר הטנקים והגענו (אם המספרים אמנם מדויקים, כי בדרך כלל אני מתייחס קצת בספקנות למספרים ולדיווחים של מספרי טנקים) ב-15 לחודש ל-276 טנקים. טוב, אני לא בטוח במספר, צריך לבדוק אותו היטב. אני יודע שעשינו מאמצים. אנחנו גם החזקנו חוליות על הצירים מאחור, כך שמי שבסע מגזרת הקו הירוק לסיבי ועזב טנזים שם, אנחנו לקחנו אותם כלומר, החזקנו חוליות, הן תיקנו אותם והבאנו אותם. הגענו סה"כ למספר טנקים די גדול. איבני בטוח שאמנם למספר שנקבתי כרגע, כי קשה לי אצא לבדוק, אבל סה"כ השקענו הרבה בטיפול. אם לציין מספר, הגש"ח שלנו ניפל ב-650 טנקים - זאת כדי רק להמחיש את אצא היקף העבודה, אך וודאי זה היה גם באוגדות האחרות

זה מה שנוגע לקו המיוצב ולשבירת ההתקפות המצריות. גם ההתקפה של ה-9 לחודש בשברה, גם ההתקפה של ה-14 בשברה - שלא לדבר על התקפות קטנות שהיו בתוור. דבר נוסף, עוד לפני ה-15, כתוצאה מסיוורים שניצענו, כתוצאה אמהפגאות כוחות של גדוד הסיוור, חטיבה 14 בגזרת כישוף ולקקו וגם כתוצאה מדיווחי הכח שהיה בחורבה, היתה לנו אינפורמציה ברורה, כי בעצם כדי להגיע לבושא הצליחה בגזרה ההיא, אנחנו בשתמש בציר חדירה דרומי. כלומר, כל הבושא הזה של אצא האזור מלקקו ודרומה, לצורך הכנסת כוחות גדולים לקראת איירת ראש הגשם.

אלה הם מספר מילים כדי לסכם את השלב הזה. אני לא נוגע כרגע בלקחים. אנחנו ניגע בזה לפי הצעתו של אלוף הפיקוד בשלב שנו בלקחים.

תא"ל אורן בן-ארז: אבני פשוט מתעבין בשיטת הלחימה של החי"ר המזרי. אבני מבין שמברן בשמע אח"כ הרבה דברים על החי"ר המזרי. ובסקירות של המח"נים של 143 שמענו למעשה רק על התקפות טנקים. כלומר, האוגדה הותקפה ע"י שריון מזרי. כלומר, מבהיבט שיטת הלחימה לא שמענו כמעט על התקפה אחת של גלים, גלים של חי"ר שתוקף וכו'.

האלוף שרון: אבני חושב שכדי לשמוע את הפרטים באלה, יש גורף להעלות את המג"דים. במצאים פה עמי וגירור שיכולים לתאר את הפרטים של עמידת החי"ר מול טנקים וכו'. לפי התאור שהיה כאן; אם אבני לוקח את ההתקפה שטוביה ליווה אותה באש של אגד ארטילרי ואח"כ באש של כלים, כי החי"ר היה בנגמ"שים, אבני בשמח זאת ממנו. (אח"כ בשמע את המג"דים, כי לדעתו התאורים המרתקים ביותר הם של המג"דים, ובכלל, כדי ללמוד על הדברים צריך לשמוע את המג"דים).

אל"ם טוביה זלמן רביב - מח"ש 600: אבני אולי לא אחזר גלים, גלים המסתערים עלינו. כי ברגע שאנחנו יוצאו להתקפה - והזכרתי קודם שגודד 410 הוא נע באזור זה, בצפון מכשיר, וכאן בדפקו לו כ-10 טנקים, הרי לפי תאורים של ה-מ"פיים שהאחד נפל בשני באותו מקום והאחד ע"י טלביזיה, הם עברו מערך שלמעשה סגר מאזור מכשיר לעבר חמוגל. המערך היה בנוי משוחות עגולות וקו כשלפניהם מוקשים, וברגע שהטנקים התקרבו, הם ירו עם כל כלי ה-ג"נ שהיו בידם, בעיקר אר.פי.ג.פי. מטוח קרוב, כולל מטענים שהם טענו כי הם ראו שזורקים מטוח של 3 מטר. אבני מביח שאלו היו הרימונים בגד הטנקים שאח"כ מצאו אותם. הם עברו את המערך הזה, ששם היה כח אשל כ-2 פלוגות, התקדמו הלאה ואז הם בכנסו למערך טילים, שלפניו היה מערך חי"ר בוסר. כך שהם מצאו את עצמם כשמאחריהם 2 פלוגות חי"ר הפודות - חלק הרוגים אבל חלק בהחלט בלחמים ודופקים טנקים גם מאחור עם אר.פי.ג.פי. ועם המטענים האלה, ולפניהם עוד מערך, וכאשר הם בכנסו לתוך מארב טילים וטנקים בדפקו. אלה שלא יכלו, כתוצאה מההפגעות לבוע חזרה, בשארם בשטח. היה בסיון לגרור אותם אך זה לא הלך. טנק יכול היה להחליץ בכוחות עצמו ניסה לעשות זאת, כאשר דרך המערך הראשון, בודדריים הצליחו לחזור, כולל הסמג"ד אלקן - אך צאצא בטלב מסויים הוא קיבל פגיעה שהמנוע דומם והוא לא יכול היה לזוז.

תא"ל גדל: השאלה היא - איך פעל האויב כחי"ר?

האלוף שרון: התשובה ש לשאלה של אורי היא כזו - בהתקפה של ה-9 לחודש, היתה התקפה של טנקים מלווה בחי"ר ובנגמ"שים. כתוצאה מכך היתה פעילות ארטילרית כבדה שלנו, מלווה באגד מרוכז על הכח הזה שמתקדם ודפיקה בטנקים. באותו היום, אבני לא חושב שאנחנו ראינו חי"ר מסתער בגלים. לא היה. התאורים שאפשר לשמוע מהמג"דים לגבי המושל, הם שוב דומים לתאורים שתאר כרגע טוביה באשר לתקיפה שלנו של מקוב שחי"ר במצאנו. אותו הדין גם אצל היים ב-14 וב-15 לחודש - אצאצא ההתקפה היתה התקפה משורייבת של טנקים ובנגמ"שים. אותו הדבר אצל אמנון - התקפה משורייבת, שאינה מלווה בהסתערויות של גלים, גלים והסתערויות התאנדות, כפי ששמעתי שהיו במקומות אחרים.

(ב) מקבץ (תאלי קופס בחים)

עמי מורג - תאור הקרב בחמוטל:

הקרב שלי על חמוטל היה ב-9 לחודש, כאשר בשלב הראשון הייתי גדוד היפוי. עמדותי קצת

מערבית לציונה, כאשר מטרת גדודי של גיורא היתה לכבוש את חמוטל. עמדותי עם הגדוד, עם 24 טנקים ו-3 פלוגות קצת דרומה ומערבה לציונה בחיפוי לעבר חמוטל, יחד עם גדוד 3 שלבו של שמעון, כאשר מטרת גדודי של גיורא היתה לרוץ על הכביש ולכבוש את חמוטל. כל זאת, כדי לבצע את השלב הראשון בחילוף האנשים של המעוז. צפיתי על השטח מהעמדות, לא זיהיתי כאן אויב, אלא רק בנווחים רחוקים יותר. טיווחתי ארטילריה על האזור הנמצא מערבית לאדום של חמוטל, וביקשתי אישור מהמח"ט לעלות על חמוטל מהאזור שלי, כי בראה לי טמאהאזור שלי אפשר לעלות על חמוטל בצורה טובה. קיבלתי אישור. השארתי פלוגה בחיפוי באזור הזה. ריכזתי את הכח במקום צמון וחסוי מהיעד, לאחר מכן ~~אחרי~~ ^{הרפרסת} עם 2 הפלוגות, ועליתי על הגובה, על חמוטל. כאשר עליתי מהדיונה המרכזית אשר רואים אותה כאן ודרום מערב, עד סוף חמוטל. גריך לזכור רק שהחמוטל, זה לא בדיוק הקו שאוגף את זה, ילא חמוטל ממשיכה כאן ב ורה של גלים, גלים.

השעה שעליתי על זה היתה בערך סביבות 0700 - 0800 בנוקר. עליתי על חמוטל בלי שום ירי עלי. תפסתי את חמוטל וצפיתי על השנה. א רחוק יותר, באזור הזה, זיהיתי תבו ות של אויב ודיווחתי למח"ט שהיעד בידי. בדיוק באותו הרגע חטפתי כגיע בטנק באזור א תא הבהג ובפעו לי 3 אנשי דיווח. הנבדתי פיקוד לאחד המפ"יים ירדתי קצת לעמדה ועשיתי חילוף לפזיכ. גליתי לעמדה חדשה, ואז על המדרון האחורי של חמוטל ראיתי 3 טורות של היילי אויב הפורדים. מאחר והיה ידוע לי כי גיורא באזור הזה, הערכתי כי זה איזה שהיא יעד חוץ של המגדים וכי אני יכול לקחת אותו בכוחות עצמי. הפלוגה שהגיעה אלי, זו שהיתה בחיפוי, בשארה יחד איתי בחיפוי, כאשר הפלוגה הדרום מערבית הסתובבה והלכה לאורך המחפורות, דרסה את החי"ר וירדה קדימה למדרון קדמי. שם, בשלב מאוחר יותר, מייד משהיא ירדה למטה, בתקלה בטנקים של אויב במחפורות וכתחה עליהם באש. מתברר כי כל השטח הזה היה חפור, כולל ה-16 טנקים שקודם חיים דיבר עליהם). אחרי שהפלוגה הזו הלכה קדימה, זה היה למעשה המפגש הראשון שלי עם חי"ר מטווח קרוב, שבניגוד לסיפורים הוא לא בדח, אלא אחרי שהטנקים עברו עליהם, הם התרוממו והמשיכו לירות. הם ירו גם באחורי הטנקים שעברו קדימה וגם ירו עלינו.

רצוי רק להדגיש, כי לנו לא היו מיקלעי מפקד והיו מעט מיקלעים מקבילים, כך שאנחנו באלצנו להטמיד את החי"ר רק בשרשראות, בירי של עוזים ובזריקת דימונים.

כשראיתי את זה, בתתי פקודה לפלוגה שהיתה יחד איתי, לרוץ ולהסתער על המחפורות, אך לא לרוץ קדימה, אלא לרוץ על המחפורות ולדרוס בהם, כדי שלא יקרה אותו מצב שדופקינ אותנו מאחור בתמסורות התחלנו לרוץ על התעלות, זרקנו דימונים, יריבו בעוזים, כשבטיקו רצנו עם השרשראות עי קו המחפורות. כל העסק הזה היה די צפוף. חוץ זמן קצר התחלתי לקבל אדיווחים מאנשי צוות כי הקדקדים צפגעו - אם זה מ"פיים, סמ"פיים ו-מ"מיסא. אתוך כמה עשרות רגעים לא היה לי עם מי לדבר בגדוד חוץ מאנשי צוות.